Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

JYSK ORDBOG

KILDER OG FORKORTELSER
M. M.

UNIVERSITETSFORLAGET I AARHUS
1965

JYSK ORDBOG

KILDER OG FORKORTELSER
M. M.

JYSK ORDBOG

udgivet af

INSTITUT FOR JYSK SPROG- OG KULTURFORSKNING

under ledelse af

PETER SKAUTRUP

KILDER OG FORKORTELSER M. M.

UNIVERSITETSFORLAGET I AARHUS
1965

FORORD

Jysk ordbog sigter mod at give en så vidt muligt udtømmende fremstilling af de jyske dialekters ordforråd i tiden fra ca. 1700 frem til vor egen tid. På flere områder har der dog måttet foretages en afgrænsning af det indsamlede materiale. Om denne afgrænsning såvel som om principperne for redaktionen redegøres i indledningen til første bind. Men for at kunne fuldt udnytte ordbogens oplysninger må brugeren betjene sig af nærværende hæfte, hvori der i al korthed er givet en foreløbig redegørelse for ordbogens kilder, kildeforkortelser og redaktionelle forkortelser, samt for den anvendte lydskrift og de translitterationslister, der gør det muligt at sammenholde ældre lydskriftsystemer med ordbogens.

I. ORDBOGENS KILDER

Ordbogen bygger på såvel trykte som utrykte kilder, og da det af pladshensyn har været påkrævet at forkorte kildehenvisningerne mest muligt, vil det for brugeren være nødvendigt at kende i det mindste principperne for de anvendte forkortelser.

A. Utrykte kilder

Langt det største materiale er hentet fra utrykte kilder, og hovedprincippet for de her anvendte forkortelser har været dette, at man af henvisningen skal kunne se, fra hvilket sted ordet i den citerede form, betydning eller anvendelse stammer, idet dog den mindste lokalitet af de anvendte stedsangivelse er sognet. Efter et lydskrevet ord eller citat fra en utrykt kilde (dvs fra ordbogens seddelsamling) vil der følgelig altid findes en henvisning til et sogn, eventuelt et herred eller et større dialektalt afgrænset område (se kort s. 35), og hvor der findes to eller flere sogne af samme navn, vil tillige herredet være anført. Disse stednavne er skrevet helt ud, og en fuldstændig fortegnelse over dem kan ikke gives her, da der vistnok ikke findes noget sogn, hvorfra vi ikke har optegnelser. Er man i tvivl, må man da anvende Postadressebogen. Derimod skal der her anføres de stednavne, som vil komme igen atter og atter, fordi vi fra disse punkter har meget store og grundige optegnelser, såkaldte punktundersøgelser.

Punktundersøgelser, anført i rækkefølge fra nord til syd (tallene i parentes efter sognenavnet angiver sognets nummer i den topografiske ordning af Danmarks egne, som følges af Dansk Folkemindesamling og flere institutioner, jf. Festskrift til H. F. Feilberg. 1911. 477ff. og SJyAarb. 1931. 228ff.):

SktOlai sogn, Hjørring (1202), Vennebjerg hrd. Optegnelser ved K. Thomsen (f. 1890).
Torslev (1225), Dronninglund hrd. Optegnelser ved gårdejer P. Hollensen (1887–1963).
Hellum (1234), Dronninglund hrd. Optegnelser ved lærer A. Grøn (1861–1928). Jf. K. Ringgaard, A. Grøn og H. F. Feilberg. Sprog og Kultur. XXII. (1962). 83–96.
Tolstrup (1253), Børglum hrd. Optegnelser ved lærer L. Thura Obel (1867–1954). Jf. Lærerne og Samfundet. II. (1913). 258f.
Vrå (1255), Børglum hrd. Optegnelser ved lektor Arne Espegaard (f. 1910).
Ræer, Hansted og Vigsø sogne (1331–1333), Hillerslev hrd. Optegnelser 1954–56 ved førstebibliotekar Niels Åge Nielsen (f. 1913).
Torsted (1355), Hundborg hrd. Optegnelser ved lærer Torsten Balle (f. 1900).
SDråby (1443), Mors Nørre hrd. Optegnelser ved lærer M. P. Ejerslev (f. 1893).
Storvorde (1491), Fleskum hrd. Optegnelser ved docent, dr. phil. K. Ringgaard (f. 1918).
Års (1568), Års hrd. Optegnelser ved bankdirektør Th. Thomsen (1871–1957).
Ullits (1589), Gislum hrd. Optegnelser ved cand. mag. Kristine Århammer (f. Nielsen, f. 1928).
Vorning (1756), Sønderlyng hrd. Optegnelser ved lektor Niels Nielsen (f. 1908) i Institut for dansk dialektforskning.
Kragelund (1818), Hids hrd. Optegnelser ved lektor Sejr Davidsen (f. 1908).
Houlbjerg (1839), Houlbjerg hrd. Optegnelser ved afdelingsleder, mag. art. Ella Jensen (f. 1900). Materiale i Institut for dansk dialektforskning.

Udby (1942), Rovsø hrd. Optegnelser ved H. J. Uldall (1907–1957).
Voldby (1895), Djurs Nørre hrd. Optegnelser ved professor, dr. phil. Kr. Hald (f. 1904) efter dyrlæge Dolmer.
Tved (2029), Mols hrd. Optegnelser ved førstebibliotekar Niels Åge Nielsen (f. 1913) efter Mine Sørensen (1867–1964).
Todbjerg (2049), Øster Lisbjerg hrd. Optegnelser ved professor, dr. phil. Kr. Hald (f. 1904).
Sydsamsø (350–54). Optegnelser ved professor, dr. phil. Poul Andersen (f. 1901) og amanuensis Inger Ejskjær (f. 1926) i Institut for dansk dialektforskning.
Nordby (355), Nordsamsø. Optegnelser ved afdelingsleder, mag. art. Ella Jensen (f. 1900) i Institut for dansk dialektforskning.
Hundslund (2138), Hads hrd. Optegnelser ved Ane Marie Nielsen (f. 1899).
Gosmer (2142), Hads hrd. Optegnelser ved afdelingsleder, mag. art. Ella Jensen (f. 1900) og lærer P. Andersen (1871–1958). Materiale i Institut for dansk dialektforskning.
Tåning (2224), Vor hrd. Optegnelser ved R. P. Randløv (1859–1944).
Barrit (2268), Bjerre hrd. Optegnelser ved amanuensis Bent Jul Nielsen (f. 1933) i Institut for dansk dialektforskning.
Give (2313), Nørvang hrd. Optegnelser ved docent, dr. phil. K. Ringgaard (f. 1918).
Jelling (2328), Tørrild hrd. Optegnelser ved mag. art. Hans Veirup (f. 1931).
Tvis (2481), Hammerum hrd. Optegnelser ved professor Peter Skautrup efter hans moder Ane Kirstine, f. Pedersen (1861–1931).
Ål (2602), Vester Horne hrd. Optegnelser ved docent, dr. phil. K. Ringgaard (f. 1918).
Hunderup (2697), Gørding hrd. Optegnelser ved T. Tobiassen Kragelund (1879–1958).
Øsby (3017), Haderslev hrd. Optegnelser ved afdelingsleder, mag. art. Ella Jensen (f. 1900) i Institut for dansk dialektforskning.
Vodder (3088), Hviding hrd. Optegnelser ved professor, dr. phil. Anders Bjerrum (f. 1903) i Institut for dansk dialektforskning.
Løgumkloster (3118), Tønder, Højer og Lø hrdr. Optegnelser ved lektor Peter Jeppesen (f. 1913).
Rise (2312), Rise hrd. Optegnelser ved dr. Niels Black Hansen (1884–1962) i Institut for dansk dialektforskning.
Als (3246), Als hrd. Optegnelser ved afdelingsleder, mag. art. Ella Jensen (f. 1900) og (for Oksbøl sogns vedkommende) dr. Hans Jørgensen (1886–1953). Materiale i Institut for dansk dialektforskning.
Frøslev (Bov 3271) og Hanved (3272), Vis hrd. Optegnelser ved afdelingsleder, mag. art. Ella Jensen (f. 1900) i Institut for dansk dialektforskning.
Fjolde (3371), Nørre Gøs hrd. Optegnelser ved K. J. Lyngby (1829–1871), Mar. Kristensen (1869–1941), professor, dr. phil. Poul Andersen (f. 1901) og professor, dr. phil. Anders Bjerrum (f. 1903). Materiale i Institut for dansk dialektforskning.

B. Trykte kilder

Princippet for forkortelserne har været, at forfatternavnet skal være genkendeligt, medens den enkelte bogtitel er forkortet til et enkelt eller et par forbogstaver, fx

Aakj. ET. = Jeppe Aakjær. Esper Tækki;
ABerntsen. GÆ = Anton Berntsen. Gjemm-Ævvel.

Ordbogen har således i forkortelser ved de fælles skønlitterære kilder kunnet følge Ordbog over det danske Sprog, og det samme gælder ved forkortelserne for samlingsværker, faglitteratur m m, fx **DgF.** = Danmarks gamle Folkeviser; **SprKult.** = Sprog og Kultur. Herfra undtages dog sogne- og egnsbeskrivelser, hvor titlen i alm har stednavnet skrevet fuldt ud, fx **AFSchmidt.Kolding** = August F. Schmidt. Fra Koldingegnen. I–II. 1956–59. For Feilbergs jyske ordbog, der ofte citeres, er indført den stærke forkortelse **F.** Forkortelserne er anført strengt alfabetisk, med henvisning fra det fulde forfatternavn til forkortelsen, fx: Jensen, Johannes V. se **JVJens.**

FORKORTEDE FORFATTERNAVNE OG BOGTITLER

A.

AAnd.S. = Anders Andersen: Skildringer fra Folkelivet i Sydthy i 1860–70erne. u.å. [1933].

AAnkerstrøm. = A. Ankerstrøm. **B.** = Buendspråg. Digte af en Kronjyde. 1928. – **DS.** = Dybe Spor. Roman. 1923.

ABeiter.B. = Andreas Beiter: Fræ en Bojl. 1909.

ABerntsen. = Anton Berntsen. **A.** = Awtensæed. Vers. 1943. – **B.** = Bindingsværk. 1927. – **BGF.** = Bøen å gammel Folk. 1937. – **E.43/45/47/49.** = Epigrammer 1943/1945/1947/1949. – **FA.** = Fjale Andes. 1929. – **FS.** = Di fie Snees. 1953. – **GM.** = Gammel Mathis å hans Tjennestfolk. Jydsk Jul 1929. s. 22. – **GV.** = Gue Venner. 1951. – **GÆ.** = Gjemm-Ævvel. 1922. – **H.** = Halvbrødrene. 1929. – **HD.** = Halanden Dau å en Attemedde. 1919. – **I.** = Æ Inderlomm. 1930. – **M.** = Megstur. 1925. – **NV.** = Niels Væwwers Rejjs. 1918. – **S.** = Skribbenskaller. 1933. – **SF.** = Småfolks Fånöwels. 1920. – **Sk.** = Skowwer. 1923. – **SS.** = Spørgsmaal og Svar i jydsk Mundart. u.å. – **T.** = Da Tækkemandens flyttede. 1932. – **UD.** = Udvalgte jydske Digte. 1938–39.

Abildgaard, Jørgine se **JAbildg.**

Abildtrup. = Jens Abildtrup. **A.** = Abildtrupgaard og dens Beboere 1498–1925. 1925. – **SA.** = Slægten Abildtrup. I–II. 1943–51. – **Vorgod.** = Vorgod Sogn i Bølling og Hammerum Herreder. I. 1926.

ABjerr.Fjolde. = Anders Bjerrum: Fjoldemålets Lydsystem. 1944.

ABMarcussen. = Ord og Talemaader blandt Almuen paa Mols (1829), optegnet af sognepræst A. B. Marcussen, Tved s. NkS. 812e, 4°.

ACAnd. = A. C. Andersen. **HD.** = Husmandens Datter. 1906. – **SM.** = Stavnsbundne Mænd. 1908. – **SS.** = Sigrid fra Skovlunde. 1911. – **SU.** = Stavnsbunden Ungdom. 1907.

ACNiels. Fuur. = A. C. Nielsen: Øst – vest, Fuur bedst. 1953.

ActaJutl. = Acta Jutlandica. I–V. Aarsskrift for Universitetsundervisningen i Jylland. 1929–33. – VIff. Aarsskrift for Aarhus Universitet. 1934ff.

Add. + nr. + formatbetegnelse. = Additamenta (håndskriftsamling, tidligere i Universitetsbiblioteket, nu i KglBibl.).

AFSchmidt. = August F. Schmidt. **Brabrand. Aarslev.** = Brabrand og Aarslev Sognes Historie (med Bidrag af Poul Rasmussen). I–VII. 1937–55. – **Brørup.** = Brørup Sogns Historie. Med Bidrag af forskellige. 1949. – **DB.** = Danmarks Byremser. Danmarks Folkeminder Nr. 67. 1957. – **DHK.** = Danmarks Helligkilder. Oversigt og Litteraturfortegnelse. Danmarks Folkeminder Nr. 33. 1926. – **DK.** = Danmarks Kæmpesten i Folkeoverleveringen. Danmarks Folkeminder Nr. 39. 1932. – **F.** = Fiskerlav og Fiskergilder. 1945. – **Gjesten.** = Gjesten Sogns historie. Med bidrag af Leo Novrup. 1955. – **HH.** = Hyrdedrenge og Hyrdeliv. 1926. – **HM.** = Hegn og Markfred. 1953. – **HV.** = Fra Hørager til Væverstue. Nogle Arbejdsgilder i den gamle danske Landsby. Udg. af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. 1942. – **JJ.** = Jenle og Jenlefesterne. 1935. – **JV.** = Fra Julestue til Valborgblus. 1940. – **Kolding.** = Fra Koldingegnen. I–II. 1956–59. – **LG.** = Leksikon over Landsbyens Gilder. 1950. – **M.** = Morsingboer i gamle Dage. I–IV. 1930–38. – **MG.** = Møddinger og Gødskning. Et Stykke Bondehistorie. 1939. – **MV.** = Mærkedage og Vejrregler. En folkloristisk Undersøgelse. 1963. – **OB.** = Oldermand og Bystævne. 1945. – **Skanderup.** = Skanderup Sogn. 1926–28. – **Viby.** = Viby Sogns Historie. Udg. af Viby Kommune. I–II. 1942–49. – **Aaby.** = Aaby Sogns Historie. (Hasle Herred). Med Bidrag af Poul Rasmussen. I–II. 1941–43.

AftPostMors. = Aften-Posten. Morsø. 1905ff.

AftPostSilkeb. = Aftenposten. Silkeborg. 1900ff.

AftPostSkive. = Aftenposten. Skive. 1907ff.

AftPostThist. = Aften-Posten. Thisted. 1956ff.

AftPostVib. = Aftenposten. Viborg. 1902ff.
AHLaurs. = Alfred Holm Laursen. **F.** = Førstegrøden. 1927. - **S.** = Æ Skypump. 1927.
AHaahr.MW. = Agnes Haahr: Te Midsommersmærgen i Wååer. Jul i Vestjylland. 1938.
AJMarcussen. Skrave. = A. J. Marcussen: Optegnelser fra Skrave Sogn. 1913.
AJSchmidt.IFT. = A. J. Schmidt: Indberetning om Fiskeriernes Tilstand ved Jyllands Østkyst. 1859.
AJørgens.BM. = Anton Jørgensen: Bogen om Mols. 1928.
AKrogh. = Aksel Krogh. **K.** = Kællingevind. Hjemstavnsroman fra Vestjylland. [1958]. - **LM.** = Naboer til Lyng og Marehalm. 1952. - **LV.** = Længst mod vest. Skildringer og Fortællinger fra Eventyrets Land, Egnen omkring Blaavandshuk. 1950.
Akselbo.MB. = P. J. Akselbo: Madam Bjerregaard. 3. Opl. 1915.
AlbDam. = Albert Dam. **MB.** = Morfars By. 1956. - **TS.** = Mellem de to Søer. 1906.
AlbThura. = Albert Thura: I. Specimen Proverbiorum Danorum ex nominibus Propriis desumtorum. II. De Lingvæ Danicæ Copia in Proverbiis & Locutionibus ex Animalium nominibus sæpissime depromtis. Nye Tidender om lærde og curieuse Sager. 1738. s. 354ff., s. 480ff. - **Leirsk.** = Kort Beskrivelse over dend u=formodentlige Ildebrand, som Aar 1728. den 19. Julii gandske lagde i Aske Leirskov=Præstegaard. 1730.
Aldal.Holstebro. = J. Aldal: Holstebros Historie gennem Tiderne. 1274–1939. 1939.
ALimennchar.FB. = August Limennchar (pseud. for J. C. Lehrmann): Florentius Bergstrøm eller Bjergmanden paa Mols. Original Fortælling. 1843.
Alkjærsig, Kjærsten se **KAlk.**
Alkærsig, Søren se **SAlk.**
Allen.DS. = C. F. Allen: Det danske Sprogs Historie i Hertugdømmet Slesvig. I–II. 1857–58.
Alsted, Peter se **PAlsted.**
AmtsblHern. = Amtsbladet. Herning. 1905ff.
AmtsblHolstebro. = Amtsbladet. Holstebro. 1900ff.
AmtsblLemv. = Amtsbladet. Lemvig. 1915ff.
AmtsblRingkøb. = Amts-Bladet. Ringkøbing. 1911ff.
AmtsblSkjern. = Amts-Bladet. Skjern. 1919ff.
AmtsblStruer. = Amts-Bladet. Struer. 1907ff.
Anchersen. = Pastor Ancher Sørensen Anchersen: Ordliste indsendt til Moth ca. 1698. GkS. 773. folio. (Jf. SprKult. X. s. 78ff.)
And. = Niels Andersen (pseud.: Laust Skalle og Skalle-Laust). **Fiskeri.** = Laust Skalles heldige Fiskeri. (i **And.Gilde.**) 7. Opl. 1913. - **Frieri.** = Laust Skalles Frieri som Enkemand. (i **And.Gilde.**) 7. Opl. 1913. - **Gilde.** = Faaklaaring aa Beskryuels øuer et faalæ villelæ Gild, beskrøuen aa Skalle=Laust. 7. Opl. 1913. - **Gilde[1].** = Faaklaaring aa Beskryuels øuer et faalæ villelæ Gild, dæ haa wot i Svinning akkeraat fiir aa tyu Dau ætte Helmes aa trøddæ Dau far Yulauten 1832. Beskrøuen aa Laust Skalle. 1835. - **Jylland.** = Et Par utrykte Digte af Niels Andersen. Udg. af Evald Tang Kristensen i Jylland, Maanedsskrift, red. af Franz von Jessen. 1891.
Andersen, A. C. se **ACAnd.**
Andersen, Anders se **AAnd.**
Andersen, Jens se **JAnd.**
Andersen, Nikolaj se **NikAnd.**
Andersen, P. se **PAnd.**
Andersen, Poul se **PoulAnd.**
Andersen, S. P. se **SPAnd.**
Andersen, Valdemar se **VAnders.**
Andres.Klitf. = E. C. Andresen: Om Klitformationen og Klittens Behandling og Bestyrelse. 1861.
Andresen, J. se **Hulmose.**
Andresen, P. se **PAndr.**
Andresen, Sune se **SAndr.**
ANF. = Arkiv for (för) nordisk Filologi. Iff. Christiania, Lund 1883ff.
Ankerstrøm, Anker se **AAnkerstrøm.**
APhS. = Acta philologica Scandinavica. Iff. 1926ff.
APKrist. = A. P. Kristensen. **FN.** = Fræ November te Yvvel. En Fortælling i Jydsk Mundart. 1900. - **K.** = Karen. Fortsættelse af »Fræ November te Yvvel«. 1911.
ArchivPharm. = Archiv for Pharmaci og Chemi. Udg. af Danmarks Apotekerforening. Bd. Iff. 1894ff.
Asbæk, J. se **JAsbæk.**
Asbæk, Niels se **NAsbæk.**
AThuborg. = Anders Thuborg. **K.** = Kæltringer. 1921. - **Lemvig.** = I Lemvig for et halvt Aarhundrede siden. Stemninger og Interiører. 1942. - **V.** = Vejfarende. 1929. - **VV.** = Den virkelige Verden. 1941.
Axø.Vinding. = Holger Axø og Johs. E. Tang Kristensen: Træk af Vinding sogns historie. 1954.

B.

Bailum.RR. = Henry Bailum: Rønbjerg rakkere og Kisum keltringer. 1950.
Bajer.FN. = Frederik Bajer: Noget om Folkespråget i Norden. Nordisk tidskrift för poli-

tik, ekonomi och litteratur, utgifven af G. K. Hamilton. 3. årg. 1868. II. s. 104–136.

Bak, Marie se **MBak.**

Bakgaard, Hans se **HBakgaard.**

BAls. = Robert Huhle (red.): Bogen om Als. 1956.

Bang, Oscar se **OBang.**

BarnAalborg. = Barn af Aalborg. Erindringer fra barneårene af kendte aalborgensere. Red.: Jacob Blegvad, J. Gørlitz Jensen og Aage Svendstorp. 1959.

BB. = Bol og By. 1956ff.

BBMüll.T. = Bertel Budtz Müller: Thyboer 1922.

BChrist.LollGr. = Balthasar Christensen: Lollandsk Grammatik – Radstedmaalet –. 1936.

Bech, Johannes se **JBech.**

Becher, Christoffer, pseud. for Joachim Kattrup se **JKattrup.**

Becker, Knuth se **KBecker.**

Begtrup, E. G. se **EGBegtr.**

Begtr.Jyll. = G. Begtrup: Agerdyrkningens Tilstand i Nørre-Jylland. I–III. 1808–12.

Beiter, A. se **ABeiter.**

Bendtsen.Bølling. = V. Bendtsen: Træk af Bølling Sogns Historie. 1949.

Bennike. = Valdemar Bennike. Optegnelser fra forskellige steder i Jylland. UfF. Acc. Nr. 4–22 og 82–87.

BerlTid. = Den privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende. 1833–1935. – Berlingske Tidende. 1936ff.

Berntsen, Anton se **ABerntsen.**

Bertelsen, Erik se **EBertels.**

Berthelsen.Eltang. = H. P. Berthelsen: Eltang, N. Bjært og S. Vilstrup Sogne. 1955.

Bilde. = Johannes Bilde. **Djursland.** = Blade af Djurslands saga. Samlet og udg. af –. 1949. – **Gjerrild.** = Gjerrild Sogns Historie. 1922.

Bing.Lesøe. = Lars Hess Bing: Physisk og Oekonomisk Beskrivelse over Øen Lesøe, beliggende i Categat under Hiøring Amt i Aalborg Stift. 1802.

Bircherod.Palæstra antiqvaria.1688. = Jens Bircherod: Palæstra antiqvaria. 1688.

Bister.PAa. = Palle Bister: Pinsemarkedet i Aalborg. 1956.

Bjerre, Jens se **JBjerre.**

Bjerre, Markus se **MBjerre.**

Bjerregaard, N. P. se **NPBjerregaard.**

Bjerrum, Anders se **ABjerr.**

Bjerrum, Marie se **MBjerr.**

Blich. = Steen Steensen Blicher: Samlede Skrifter. I–XXXIII. 1920–34. – **EB.** = E Bindstouw. 1842.

Blicher, Niels se **NBlich.**

Bloch. = J. Viktor Bloch: Nogle grammaticalske Bemærkninger om den vesterjydske Dialect. 1837.

Bloch, J. se **JBloch.**

BMads. = Bertel Madsen. **N.** = En nøj samsk Wies om men Forelle aa men Hjæmmi. Bent Rasmussen: Samsø Danmarks Midtpunkt. 1948. s. 57. – **P.** = Gammel Pæje om hans Løsen. Bent Rasmussen: Samsø Danmarks Midtpunkt. 1948. s. 252. – **SG.** = Stefens Gild'. Et gammelt samsk Bondebryllup fortalt efter Folkemunde. 1925. – **SM.** = Samsø Museumsgaard. En kort Vejledning. 1918.

Boberg. = Inger M. Boberg. **BB.** = Bjærgfolkenes Bagning. Sagntypen »Grissel og Rage». En Sagnundersøgelse. Danmarks Folkeminder Nr. 46. 1938. – **FH.** = Folkemindeforskningens historie i Mellem- og Nordeuropa. Danmarks folkeminder Nr. 60. 1953.

Bock.NDS. = Karl Nielsen Bock: Niederdeutsch auf dänischem Substrat. 1933.

Boers.DVF. = Kristen Boers: Dansk veterinær Folkemedicin. I–II. 1939–41. Dansk veterinærhistorisk Aarbog. Sjette og ottende Aarg.

Boers, Hedda se **HBoers.**

Bom. = Kaj Bom. **MS.** = Mere om slang. 1950. – **S.** = Slang – argot – jargon. 1948. – **SO.** = Slangordbogen. 2. opl. 1962.

Borries.P. = G. V. Th. Borries: Patientsprog. 1947.

Both. = L. Both og Anker Lund. **HH.** = Fra Heden til Havet, vesterjydske Skizzer i Text og Billeder. 1868. – **NF.** = L. Both: Natur og Folkeliv i Jylland. Reiseskizzer. 1877.

Brask.K. = Aage Brask: Kjellerup. En jydsk Herregaard fra Vikingetid til Nutid. 1943.

Bregend. = Marie Bregendahl. **HB.** = Hendrik i Bakken. 1904. – **Sød.** = Sødalsfolkene I–II. 1948.

Brinck-Seidelin.HA. = L. C. Brinck-Seidelin: Hjørring Amt. Beskrevet, efter Opfordring fra det Kongelige Landhuusholdningsselskab. 1828.

Bruun, Henrik se **HBruun.**

Brüel. = Jens Brüel. **KH.** = Klitterne i Hjørring Amt 1550 til 1850. 1900. – **KR.** = Klitterne i Ringkjøbing Amt. En historisk Fremstilling af Klitternes Tilstand i Ringkjøbing fra ældre Tid til vore Dage. 1902. – **KT.** = Klitterne i Thisted Amt. En historisk Fremstilling af Klitternes Tilstand i Thisted Amt fra ældre Tid til vore Dage. 1898. – **KVB.** = Klitterne i Vestjylland og paa Bornholm. 1918.

Brünnich.O. = M. Th. Brünnichius: Ornithologia borealis, sistens collectionem avium. 1764.

Brøchner, Hans se **HBrøchner.**

Brøndum-Nielsen. = Johs. Brøndum-Nielsen. **GG.** = Gammeldansk Grammatik I–IV. 1928–62. – **ST.** = Studier og Tydninger. 1951.

Brøv. = Ed Brøv fræ en Mand po Lanned. 1852. (Pseud.: Soren Yd.).

Braarup.CF. = Carricatur-Fortællinger, samlet og udgivet af P. Braarup. 1855.

Bundgaard.BGM. = J. Bundgaard: Fræ Baaer aa te gyvt Mand. 1924.

Bynch, Lorents se **LBynch.**

Byskov.TS. = Jens Byskov: To Smaanotitser om jydsk Dialekt. Gjedved Seminarium 1862–1912. 1913.

Bytzow.P. = H. Chr. Bytzow: LXII Prædikener. 1762.

Bæksted.BT. = Anders Bæksted: Besættelsen i Tisted 1696–98. I–II. Danmarks Folkeminder Nr. 69 og 70. 1959–60.

Bøcker.N. = Kappel Bøcker: Nordborgerne. u.å.

Bøggild, Johanne Cathrine se **Johanne.**

Bønnelycke.Hads. = Kjeld Bønnelycke: Hads Herred før og nu. Optegnelser af blandet Indhold, dels efter skrevne og trykte Kilder, dels efter mundtlige Meddelelser. 1873–76.

Bøtt.Æ. = L. J. Bøttiger: Æbeltoft og Omegn. 1893.

C.

CChrist.AA. = Christen Christensen: Aalborg Amt. Beskrevet, efter Opfordring fra det Kongelige Landhuusholdningsselskab. 1832.

CClaus. = C. Clausson: Endeel Jydske Provindsialord. Iris og Hebe. April–Juni 1808. s. 162–191.

CCLorenzen.B. = C. C. Lorenzen: Et Bondebryllup paa Sundeved. Dansk Maanedsskrift. 1859. II. s. 350ff.

CDalgas. = C. Dalgas. **RA.** = Ribe Amt. Beskrevet, efter Opfordring fra det Kongelige Landhuusholdningsselskab. 1830. – **VA.** = Veile Amt. Beskrevet, efter Opfordring fra det Kongelige Landhuusholdningsselskab. 1826.

CDavids.H. = P. C. Davidsen: Harboøre. Fortiden – Pastor Moe – Stormnatten – Dommen. 1896.

CHans.SH. = Carl Hansen (pseud.: Jørren Raaslæ): Saxos Histaarrier. SkiveFolkebl. 19/4, 26/4, 21/5, 2/6, 12/6 1913.

ChrHLars.SS. = Chr. H. Larsen: Skagen og Skagensfiskere for en Menneskealder siden. Dansk Tidsskrift. 1905, s. 539ff.

Christensen, Balthasar se **BChrist.**

Christensen, Chr. Petresch se **PetreschChrist.**

Christensen, Chr. Villads se **CVChrist.**

Christensen, Christen se **CChrist.**

Christensen, J. Carl se **JCChrist.**

Christensen, J. P. se **JPChrist.**

Christensen, Kirsten se **KChrist.**

Christensen, Peder se **PChrist.**

Christiansen, Niels se **NChristians.**

ChrMøll. = Christen Møller: Træk af de romanske Sprogs Indflydelse paa Nygermansk. I. 1927.

ChrSeeberg.JK. = Chr. Seeberg: En jenle Kaels Jul. Digte i Røddingmaal. 1928.

ChrWinther. = Thyholmske provindsial Ord og Udtryk, samlede af [sognepræst Chr. H.] Winther. ca. 1830. NkS. 812e, 4°.

CJensen. = Chr. Jensen. **LB.** = Linde By i Asp Sogn. 1944. – **NH.** = Nørlems Historie. 1918.

CJRLund.TN. = C. J. R. Lund: To Noveller, fortalt i østvendsysselsk Mundart. 1885.

CKrogh. = Christen Krogh. **MBL.** = Fraa min Baaendoms Laej. 1944. – **VFS.** = Voer foræller saae ... 1954. – **VMM.** = Vor Mues Moel. 1935.

Clausen, Sven se **SvClaus.**

Clausson, C. se **CClaus.**

CLNiels.Varde. = Carl Lindberg Nielsen: Varde Bys Historie. 1942.

Collin, Jonas se **JColl.**

Conradsen-Johannsen. = P. Conradsen und H. M. Johannsen. **NRS^1.** = »Kniv i ä Krik!« Vierzig nordschleswigsche Redensarten und Sprichwörter. Deutsche Volkskalender für Nordschleswig. Apenrade 1932. s. 99–101. – **NRS^2.** = »No ä ä Spil gongen...« Neue Folge nordschl. Redensarten und Sprichw. ib. 1933. s. 103–106. – **NRS^3.** = Nordschl. Redensarten und Sprichw. ib. 1934. s. 131–133.

CVChrist.Nykjøbing. = Chr. Villads Christensen: Nykjøbing paa Mors 1299–1899. 1902.

D.

DagNyh. = Dagens Nyheder. 1868–1936.

Dahl, Hans se **HDahl.**

Dalgas.BH. = E. Dalgas: Geographiske Billeder fra Heden. (I)–II. 1867–68.

Dalgas, C. se **CDalgas.**

Dam, Albert se **AlbDam.**

DaNavn. = Dansk Navneskik. Betænkning afgiven af den af Justitsministeriet den 4. Maj 1898 nedsatte Kommission ved Frederik Nielsen, Axel Olrik og Johannes C. H. R. Steenstrup. 1899.

Dania. = Dania. Tidsskrift for folkemål og folkeminder. I–X. 1890–1903.
DanmFauna. = Danmarks Fauna. Iff. 1907ff.
DanmSanglege. = S. Tvermose Thyregod: Danmarks Sanglege. Danmarks Folkeminder Nr. 38. 1931.
Dannevirke. = Dannevirke. 1838ff.
DanskUngd. = Dansk Ungdom. Aarg. 1ff. 1902/03ff.
Davidsen, C. se **CDavids.**
DaViser. = Danske Viser 1530–1630. Udg. af H. Grüner Nielsen. I–VII. 1912–30. (Ordbog af MKrist. i VII. s. 59–317.).
Demokr. = Demokraten. 1883ff.
Dengl.By. = Købstadmuseet »Den gamle By«. Aarbog 1927ff.
DF. = Danske Folkemaal. Iff. 1927ff.
DFS. = Dansk Folkemindesamling.
DgF. = Danmarks gamle Folkeviser. Udg. af Svend Grundtvig, Axel Olrik og H. Grüner-Nielsen. Iff. 1853ff.
DgK. = Danmarks gamle købstadlovgivning. Udg. af Erik Kroman. I–IV. 1951–61.
DgL. = Danmarks gamle Landskabslove med Kirkelovene. Udg. ved Johs. Brøndum-Nielsen, Peter Skautrup o.fl. Iff. 1920ff.
DgP. = Danmarks gamle Personnavne. Udg. af Gunnar Knudsen, Marius Kristensen og Rikard Hornby. I: Fornavne. 1936–47. II: Tilnavne. 1949ff.
DGrammat. = Danske Grammatikere fra 17.–18. Aarhundrede. Udg. af Henrik Bertelsen. I–VI. 1915–29.
DGU. = Danmarks geologiske Undersøgelse. 1. Række. Nr. 1ff. 1893ff.; 2. Række. Nr. 1ff. 1890ff.; 3. Række. Nr. 1ff. 1896ff.; 4. Række. Bd. I. Nr. 1ff. 1915ff.; 5. Række. Nr. 1ff. 1916ff.
Dialekttekster. = Dialekttekster til Universitetsbrug ved Johs. Brøndum-Nielsen. (I)–II. 1925. 1932.
DiplDan. = Diplomatarium Danicum. 1938ff.
Ditlevsen. = Søren Ditlevsen: Danske Ordsprog, især fra Thy. Danmarks Folkeminder Nr. 8. 1912.
Diørup. = Chr. Diørup: Thisted Amt. Beskrevet efter Opfordring af det Kgl. Landhuusholdnings-Selskab. 1842.
Dorph. = N. V. Dorph: De jydske Zigeunere og en rotvelsk Ordbog. 1837.
Dreyer.Lemvig. = C. Dreyer: En liden Beskrivelse over Lemvig samt Skodborg og Vandfuld Herreder i Riber Stift. 1795.
DRun. = Lis Jacobsen og Erik Moltke: Danmarks Runeindskrifter. Text. 1942.
DSaml. = Danske Samlinger for Historie, Topographi, Personal- og Literaturhistorie. I–VI. 1865–71. 2. Rk. I–VI. 1872–79.
DSkæmtev. = Danske Skæmteviser. Udg. af H. Grüner-Nielsen. I. 1927–28.
DSprAtl. = Deutscher Sprachatlas. Begründet von Georg Wenker. Hg. von F. Wrede, B. Martin, W. Mitzka. Marburg 1927–56.
DSt. = Danske Studier. 1904ff.
DStedn. = Danmarks Stednavne. Udgivet af Stednavneudvalget. Iff. 1922ff.
DWAtl. = Walther Mitzka: Deutscher Wortatlas. Giessen Iff. 1951ff.
Dybbølpost. = Dybbølposten. 1868ff.
Dyrlund, F. se **FDyrlund.**

E.

EAHobolt.AFT. = E. A. Hobolt: Anholt i Fortid og Nutid. 1946.
EbeltAvis. = Ebeltoft Avis. 1871ff.
EbeltFolket. = Ebeltoft Folketidende. Nyheds- og Avertissementstidende for Mols og Sønderherred. 1926ff.
EBertels. = Erik Bertelsen. **H.** = Harboør-Folk. 2. udg. 1955. – **V.** = Vestkystfiskere. 1925.
Efterslæt. = Efterslæt til »Skattegraveren». Udgivet af Evald Tang Kristensen. 1890.
EGBegtr. = E. G. Begtrup: Calløe-Amts geographisk-physisk-historisk og oeconomisk Beskrivelse 1763. NkS. 750, 4°. – Calløe Amts Beskrivelse, med et tegnet Landkort. Thott. 1457, 4°.
EJens. = Ella Jensen. **Houlbj.B.** = Houlbjergmålets Bøjningslære. 1956. – **Houlbj.L.** = Houlbjergmålet. Bidrag til Beskrivelse af en østjysk Dialekt. 1944. – **NSams.** = Nordsamsisk. Undersøgelse af Udtrykssystemet. 1959.
Ejersl.DG. = M. P. Ejerslev: Den gammel i æ hyw'. Digte paa Morsingmaal. 1944.
EJespers. = Esbern Jespersen. **KPD.** = Kirker, Præster og Degne i Vinding-Vind. 1934. – **S.** = Jeg er dus med mine Skolebørn. u.å. – **VS.** = Vind Sogn. Ulfborg Herred. Ringkøbing Amt. 1938. – **VVV.** = Fra Vinding-Vind til Vedersø. 1957.
Ejsk.Brønd. = Inger Ejskjær: Brøndum-Målet. Lydsystemet i en Sallingdialekt. 1954.
Elkjær.JH. = Elkjær (ɔ: Rasmus Elvekjær): Jysk Humør. 1908.
Elkjær, Sigurd se **SElkjær.**
Ellekilde.BF. = Hans Ellekilde: Breve fra en dansk Folkemindesamler. Udg. af –. Danmarks Folkeminder. Nr. 15. 1917.

Elvekjær, Rasmus se **Elkjær.**

Enevig.PV. = Anders Enevig: Prinser og Vagabonder. 1963.

ENiels.OT. = Enevold Nielsen: Optegnelser og Træk fra Vive-Ove-Valsgaard Sogne, Hindsted Herred. 1954.

EPont. = Erich Pontoppidan. **Atlas.** = Den Danske Atlas. I–VII. 1763–81. – **DS.** = Det danske Sprogs Skiæbne og Forrige saavelsom nærværende Tilstand udi Sønder-Jylland eller Førstendømmet Slesvig. Det Kiøbenhavnske Selskabs Skrifter I. 1745. – **E.** = Everriculum. 1736. (I parentes er tilf. henv. til **F.** = Fejekost. Danmarks Folkeminder. Nr. 27. 1923).

ErlKrist. = Erling Kristensen. **BT.** = Byen mellem to Taarne. [1928]. – **DH.** = Drejers Hotel. 1934. – **K.** = Kværnen maler. 1932. – **MM.** = Menneske mellem Mennesker. 1936. – **NS.** = Noget for enhver Smag. 1935. – **OM.** = Omkring en Menneskerede. 1947. – **S.** = Stodderkongen. 1929. – **St.** = Støtten. [1927]. – **VB.** = Mens vindrosen blomstrede. 1953. – **VE.** = Vendsysselrejsen. 1950.

Erslev, Anna se **Legeb.**

EsbjDagbl. = Esbjerg Dagblad. 1894ff.

Eskesen. = Morten Eskesen. **DS.** = Digt og Sang. Julegave. 1883. – **H.** = Hedelærken. Ungdoms-Kvæder. 1858. – **N.** = En lille Nytårsgave. 1902. – **PR.** = På Rejse. Minder og Oplevelser. 3. Udg. 1907.

Esp. = J. C. S. Espersen: Bornholmsk Ordbog. Med Indledning og Tillæg udgivet af Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. 1908.

F.

F = H. F. Feilberg: Bidrag til en ordbog over jyske almuesmål. I–IV. 1886–1914.

FagOSnedk. = Folke Jacobsen: Fag-Ordbog for Snedkere. 1933.

Faksenb. = Faksenbær (pseud. for Fr. Lindberg, se også **FLindberg**): En æventyrlig Ræjs fræ Selkebaarr te Himmelbjær. 1902.

FalkT. = Hjalmar Falk og Alf Torp. **EtymWb.** = Norwegisch-dänisches etymologisches wörterbuch. I–II. Heidelberg 1910–11. – **Synt.** = Dansk-norskens syntax. Kristiania 1900.

FarmTid. = Farmaceutisk Tidende. Aarg. 5, Nr. 7ff. 1895ff. (Fortsættelse af Blad for Pharmaceutisk Medhjælperforening).

Fausbøl. = J. Fausbøl. **Agerskov.** = Minder fra Agerskov Sogn. 1910. – **Branderup.** = Minder fra Branderup Sogn og Roost. 1911.

FDF. = Fra dansk Folkemindesamling. **I.** 1908. – **II.** 1909. – **III.** 1910. – **IV.** 1917 (= Festskrift til E. Tang Kristensen). – **V.** 1933. – **VI.** 1938. Udg. i serien Danmarks Folkeminder.

FDS. = Fragebogen. Deutscher Sprachatlas. (ɔ: de 291 på dansk udfyldte spørgelister, udsendt af G. Wenker 1880 og 1887 og indsendt til Deutscher Sprachatlas, Marburg an der Lahn. Fotokopier JI.MS.213; jf. SprKult. XXIV. s. 29.

FDyrlund. = F. Dyrlund. **MDL.** = Molbechs Dialekt-Leksikon. Den Nordiske Folkeskole. 1853. sp. 569–74. – **Uds.** = Udsigt over de danske Sprogarter. 1857.

Fedders.FF. = Arthur Feddersen: Ferskvandsfiskeriet. 2. Udg. 1894.

Feilb. = H. F. Feilberg. (Bidrag til en ordbog over jyske almuesmål. I–IV. 1886–1914 se **F**). – **BL.** = Dansk Bondeliv. 1889. – **FH.** = Fra Heden. 1863. – **H.** = Fra Heden. Ordlisten i »Slesvigske Provindslefterretninger«. Ny Række. IV. Bind. 1863. s. 484ff. – **JS.** = Lidt jysk sprogfilosofi. Nordisk Maanedsskrift. 1878. I. 161–182. – **Jul.** = Jul I–II. 1904. – **K.** = En Kaargild. 1897.

Fenger, P. G. se **PæØwles.**

Festskr.Feilb. = Festskrift til H. F. Feilberg. 1911.

Festskr.GSchütte. = Festskrift til Gudmund Schütte. 1943.

Festskr.HPHansen. = Festskrift til museumsforstander H. P. Hansen, Herning. 1949.

Festskr.Skautrup. = Festskrift til Peter Skautrup 21. januar 1956. 1956.

Festskr.VilhThoms. = Festskrift til Vilhelm Thomsen. 1894.

FjerritslAvis. = Fjerritslev Avis. 1899.

FF. = Flora og Fauna. 1893–95.

Fleischer. = Esaias Fleischer. **I–X.** = Natur-Historie. I–X. 1786–1804. – **B.** = Afhandling om Bier. 1777. – **HB.** = Dansk Haugebog. 1782. – **S.** = Det danske og Norske Skov-Væsen. 1779.

FlensbAvis. = Flensborg Avis. 1869ff.

FLHans.Stenderup. = F. L. Hansen: Hjemstavnsbog. Strejflys over Stenderup By og Sogns Historie igennem Tiderne. 1935.

FLindberg. = Fr. Lindberg (pseud. Faksenbær, se **Faksenb.**). **BR.** = Bettæ Rikkæ hinnæ Mand. tr. i Viborg. u.å. – **F.** = Fællesbrønden. 1908. – **GS.** = Gammel Skrammel. 1895. – **JA.** = Jærnbaan Aalhaan. 1899. – **MD.** = Mæ aa dæ. 1905. – **MT.** = Mas Tots Markinsrejs te Rannes. 1902. (Udg. under pseud. Mardonius). – **SA.** = Skjæmt og Alvor. 1891.

Fløe-OlufNiels. = Palle Fløe og Oluf Nielsen. **Lønborg/Egvad.** = Historiske Efterretninger

om Lønborg og Egvad Sogne. 1878. – **Nørre-Horne.** = Historiske Efterretninger om Nørre-Horne Herred (Ringkjøbing Amt). 1875.

FNiels.VV. = Fr. Nielsen: Vendsyssel og Vendelboerne for et halvt Hundredaar siden. Erindringer fra min Barndom. 1880.

FNW. = Fragebogen für einen niederdeutschen Wortatlas. Udsendt af Seminar für niederdeutsche Philologie und Volkskunde der Universität Münster Westfalen. 1950. (Jf. **NiederdtW.** Bd. II,1. 1961. s. 27).

Foersom. = Peter Foersom: Om Samlinger af danske Landskabsord. Udg. af C. Molbech. 1820.

Fog. = S. Fog: Dialektordliste fra Spandet sogn indsendt til VSO 1808. (KDVS, VSO 280).

Folkebl. = Folkebladet. Dagblad for Vejen, Brørup, Andst m.fl. postdistrikter. 1910ff.

FolkeblHadersl. = Folkebladet for Haderslev og Omegn. 1949ff.

FolkeblFrederiksh. = Folkebladet for Frederikshavn Opland. 1927ff.

Folkekal. = Folkekalender for Danmark 1852–76.

Folkeminder. = Folkeminder. Udgivet af foreningen »Danmarks folkeminder«. 1955ff.

FolkKult. = Folkeliv og kulturlevn. Studier tilegnet Kai Uldall 14. september 1960. 1960.

FolkLægem.I. = Folkenavne paa Lægemidler, samlede og udgivne af E. A. Petersen. 1891. – **III.** = Folkenavne og andre, særlig ældre danske, Betegnelser paa Lægemidler, udgivne af Poul Hauberg. 1927.

FortNut. = Fortid og Nutid. Tidsskrift for Kulturhistorie og Lokalhistorie. Udg. af Dansk historisk Fællesforening. 1914ff.

FPoulsen.Samsø. = Fredrik Poulsen: Historiske og kulturhistoriske Efterretninger om Samsø. 1902.

Fragm. = Fragmenter af gammeldanske Haandskrifter. Udg. af Paul Diderichsen. 1931–37.

Fra Ribe Amt se **RibeAmt.**

FrederDagbl. = Fredericia Dagblad. 1890ff.

Frederiksen, Jens Chr. se **JCFreder.**

Freytag.Sieverstedt. = Erwin Freytag: Aus der Chronik des Kirchspiels Sieverstedt. Sieverstedt 1951.

Frifelt. = Salomon J. Frifelt. **GjU.** = Gennem jydske Udmarker. 1929. – **GS.** = Godtfolk og Skidtfolk. 1939.

Frifelt-Kragelund. = Salomon J. Frifelt og T. Tobiassen Kragelund. **AK.** = Afsides Kroge midt i Verden. Vi hilser paa Landsmænd. II. 1943. – **DV.** = Dem Vester fra. 1939. – **HL.** = Vi hilser paa Landsmænd. Følgeskab ad jydske Veje og Hvil i en Mørkningskrog. 1942. – **Højt.** = Højt paa Straa i det gamle Sogn. 1947. – **Jyder.** = Jyder Vester fra er mange Slags. 1949. – **MM.** = Mere end Mandsværk. 1944. – **NKV.** = Nabo til Kræn Vester. Smaaskæbner med en stor Nabo. 1948. – **OS.** = Os selv – og de fremmede. 1941. – **SH.** = Vi svinger vor Høle. 1937. – **SNF.** = Spyt i Næverne, Folkens! 1940. – **SV.** = Sognets Veteraner. 1946. – **TP.** = Teglstensbrokker i en Plovfure. 1936. – **TT.** = Vi tapper af Tønden. 1935. – **ØV.** = Østersogn og Vestersogn. 1945.

Friis.VN. = Lønborg Friis: Vendsyssels Nationaldragter og Vendelboerne i gamle Dage. 1902.

Frilandsmus. = K. Uldall: Frilandsmuseet. Vejleder. 1960.

FrJacobs. = Fr. Jacobsen: Ordsamlinger fra Nordby sogn på Samsø, påbegyndt 1852, afsluttet sommeren 1867. Add. 365, 4°.

FrKnu.LB. = Fr. Knudsen: Lærebog i Lege og Boldspil. 2. Udg. 1922.

Frost.Ringkjøbing. = Peter Nicolai Frost: Beskrivelse over Købstaden Ringkjøbing. 1817. Optrykt efter originaludg. 1922.

Fræ wor Hjemmen se **Hjemmen.**

Frølund.Holstebro. = L. Ch. Th. Frølund: Holstebro, en historisk, topografisk og statistisk købstadsbeskrivelse. 1871.

G.

Gandrup, Richardt se **RGandrup.**

Gejel, P. H. se **PHGejel.**

Gejlager. = A. J. Gejlager. **H.** = Herrevælde. u.å. – **LK.** = Livets Kringelgang. 1909. – **NHF.** = Nord for Horsens Fjord. 1946.

Gerner. = Biskop Henrik Gerner, Viborg: Ordliste indsendt til Moth 1697–98. GkS. 773. folio. (Jf. SprKult. X. s. 54ff.) – **Hesiod.** = Hesiodi Dage eller Rijmstock. 1670.

GHPeters.Toftlund. = G. Helge Petersen: Toftlund Sogn (Fortid og Nutid). En topografisk og geografisk Beskrivelse af et sønderjydsk Sogn i Aaret 1941. 1942.

Gjerding.Hellum. = Klavs Gjerding: Bidrag til Hellum Herreds Beskrivelse og Historie. Udg. v. D. H. Wulff. 1890–92.

GkS. + nr. = Gammel kongelig Samling i KglBibl.

GlDansHimmerl. = Gamle Himmerlands-Danse. Samlet og beskrevet af Minna Marie Madelung og Poul Lorenzen. Udg. af Foreningen til Folkedansens Fremme. 2. Opl. 1938.

GlDansMorsThy. = Gamle Danse fra Mors og

Thy. Samlet og beskrevet af J. C. Krogh. Udg. af Foreningen til Folkedansens Fremme. 1939.

GlDansSalling. = Gamle Salling-Danse. Samlet og beskrevet af J. C. Krogh og Frue. Udg. af Foreningen til Folkedansens Fremme. 1932.

GlDansSønderjy. = Gamle sønderjydske Danse. Samlet og beskrevet af Andreas Otterstrøm. Udg. af Foreningen til Folkedansens Fremme. 1933.

GlDansVejle. = Gamle Danse fra Vejle Vesteregn. Samlet og beskrevet af H. H. Hansen. Udg. af Foreningen til Folkedansens Fremme. 1934.

GldDipl. = Gammeldanske Diplomer. Gruppe A. Den middelalderlige overlevering. Duplikeret til brug for Ordbog over det ældre danske Sprog. Iff. 1959ff.

GldsSkæmt. = Gammeldags Skæmt. Udg. af Marius Kristensen og Johs. Brøndum-Nielsen. 1916.

GljyT. = Gamle jyske Tingsvidner. Udg. af Oluf Nielsen. 1881–82.

Goldschm. = M. Goldschmidt. **Heder.** = En Hedereise i Viborg-Egnen. 1866. – **VT.** = Dagbog fra en Reise paa Vestkysten af Vendsyssel og Thy. 1865.

Gotfr.LangelGr. = L. Gotfredsen: Langelandsk grammatik i hovedlinier. 1955.

Graves.Ljørslev. = G. Th. Gravesen: Bidrag til Ljørslev og Ørding Sognes Historie. 3 H. (2 bd.) 1928–52.

Gregersen, Hans Valdemar se **HVGregersen.**

GrenåFolket. = Grenå Folketidende. 1874ff.

Grundtvig, Svend se **SvGrundtv.**

Grüner-Nielsen. = H. Grüner Nielsen. **LGD.** = Læsøfolk i gamle Dage. Danmarks Folkeminder Nr. 29. 1924. – **Vals.** = Folkelig Vals. Danmarks Folkeminder Nr. 22. 1920. – **ÆF.** = Vore ældste Folkedanse. Langdans og Polskdans. Danmarks Folkeminder Nr. 16. 1917.

Grøn. = A. C. Grøns optegnelser til Feilbergs ordbog. DFS. 1922/64. (Jf. SprKult. XXII. s. 83ff.)

Grønb.Opt. = O. L. Grønborg: Optegnelser på Vendelbomål. Udg. ved O.Nielsen. 1882–84.

Grønlund.HE. = David Grønlund: Historisk Efterretning om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte og brændte Mennesker. 1780.

GSchütte.J. = Gudmund Schütte: Jyder. 1926.

Gaardboe. = A. P. Gaardboe. **FV.** = Fortidsminder fra Vendsyssel. Historisk-topografiske og kulturhistoriske Brudstykker. 1893. – **HR.** = Himmerlands Rakkere. I. 1904. II (ved C. Klitgaard). 1912. – **Skærum.** = Bidrag til Skærum Sogns Historie og Topografi. 1902.

H.

HadersIAmtst. = Haderslev Amtstidende. 1923–56.

HadstenFolkebl. = Hadsten og Omegns Folkeblad. 1904ff.

HadsundFolkebl. = Hadsund Folkeblad. 1909ff.

Hagerup. = E. H. Hagerup: Om det danske Sprog i Angel. 2. forøg. Udg. 1867.

Hald.-um. = Kristian Hald: De danske Stednavne paa -um. 1942.

Hald, J. C. se **JCHald.**

HandwbAbergl. = Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens. Herausgegeben unter besonderer Mitwirkung von E. Hoffmann-Krayer und Mitarbeit zahlreicher Fachgenossen von Hanns Bächtold-Stäubli. I–X. Berlin und Leipzig 1927–42.

Hansen, Carl se **CHans.**

Hansen, F. L. se **FLHans.**

Hansen, H. Chr. se **HChrHans.**

Hansen, H. P. se **HPHansen.**

Hansen, M. Mørk se **MMHans.**

Hansen, Marius se **MHansen.**

Hansen, Martin N. se **MartinNHansen.**

Hansen, Peder se **PHansen.**

Hansen, Urban se **UHansen.**

HansPovls. = Hans Povlsen. **HD.** = I Himmerlands Dale. 1929. – **HF.** = Himlens Fugle har Reder. 1936. – **HL.** = En have i lyngen. Fire fortællinger. 1960. – **JP.** = Julie Pandum. 1926. – **LB.** = Lykkelige Barn. 1923. – **RF.** = Ro, ro til Fiskeskær. 1943.

HAOlivarius. = Hans Aggerup Olivarius: Dialektordliste fra Velling sogn indsendt til VSO 1808. (KDVS, VSO 262).

Harp. = Henrik Harpestræng: Gamle danske Urtebøger, Stenbøger og Kogebøger. Udg. ved Marius Kristensen. 1908–20.

HaugstrJens.Messingjens. = »Messingjens« [lydskrevet] ved S. Haugstrup Jensen. [Dialekten fra Kolt sogn, Ning herred.] Udg. af Institut for jydsk Sprog- og Kulturforskning. 1935.

HBakgaard. = Hans Bakgaard: De gav mig Styrke. Digte. 1956. – **F.** = Folk, æ haaer mødt. Digte i Thybomaal. 1939.

HBoers.T. = Hedda Boers: Folketro om tænder, tandmidler og tandbehandling hos almuen i Danmark. Et studium i folkemedicin. 1954.

HBruun. = Henrik Bruun: Dialektordliste fra Mandø indsendt til VSO 1807. (KDVS, VSO 262). – **Mandøe.** = Forsøg til en fysisk oekonomisk Beskrivelse over Ejlandet Mandøe under Riber Stift og Amt. 1806.

HBrøchner. = Ordsamling fra Søvind sogn ca. 1810 af Hans Brøchner. JI.MS.36,0.

HChrHans.JP. = H. Chr. Hansen: Den jydske Pige »dæ vild drouen sæ innen Suol gik niæ«. 1832.

HCLyngbye. = Samling af nogle provincielle Udtryk henhørende til Vendelboernes Mundart (1812); samlet og ordnet af H. C. Lyngbye, Candidatus Theologiæ. NkS.812e,4°. – **FQ.** = Færøiske Qvæder om Sigurd Fofnersbane og hans Æt. Med et Anhang. Samlede og oversatte af –. 1822.

HDahl.AM. = Hans Dahl: Alvors- og Morskabslæsning om Modersmålet. 1891.

Hede, Hans (pseud. for Bolette Sørensen) se **HHede.**

Heilskov.Dallerup. = Chr. Heilskov og H. E. Jensen: Dallerup Sogn i Fortid og Nutid. 1948.

Heimdal. = Heimdal. 1879ff.

Hejbøl.Ansager. = Jeppe Hejbøl: Ansager Sogns Historie. 1940.

HellKv. = De hellige Kvinder, en Legende-Samling. Udg. af C. J. Brandt. 1859.

Hellquist.EtymO. = E. Hellquist: Svensk etymologisk ordbok. 3. uppl. Lund 1948.

HernAvis. = Herning Avis. 1903ff.

HernDagbl. = Herning Dagblad. 1889ff.

HernFolkebl. = Herning Folkeblad. 1869ff.

Herodian (pseud. for Valdemar Thisted) se **VThist.**

HHede. = Hans Hede = Kræn Jyde (pseudonymer for Bolette Sørensen). **E.** = En Etterors-Manør aa anner Smaating i østjydsk Buenmoel. 1905. – **GS.** = For en Gaangs Skyld elle Den siest Valgdau. [1919]. – **I.** = Indkvartering. [1919].

Himmerl. = Robert Huhle (red.): Bogen om Himmerland. 1958.

HimmerlKjær. = Fra Himmerland og Kjær Herred. Aarbog udgivet af Historisk Samfund for Aalborg Amt. 1912ff.

HIPeters.Linaa. = H. Ilum Petersen: Blade af Linaa sogns historie. 1954.

HistTidsskr. = Historisk Tidsskrift 1. Rk.ff. 1840ff.

Hjelmqv. = Theodor Hjelmqvist. **Bn.** = Bibliska personers namn med sekundär användning i nysvenskan. Samlingar och studier. Lund 1901. – **Ff.** = Förnamn och familjenamn med sekundär användning i nysvenskan. Onomatologiska bidrag. Lund 1903.

Hjemmen. = Fræ wor Hjemmen. Vers og Prosa i jydsk Mundart. Samlet af Jeppe Aakjær. 1902.

Hjemstavnsb.Ringk. = Hjemstavnsbogen for Ringkøbing Amt. Skildringer fra Fortid og Nutid. 1937.

HJens.HDF. = Hans Jensen: Himmerlandske Dialekt-Fortællinger. 1940.

HjLegeb. = Fr. Knudsen og Hans Lüttichau: Hjemmenes Legebog. 1921.

Hjorth.NSams. = P. Lindegård Hjorth: Nordsamsisk bøjningslære. 1958.

HjørAmtst. = Hjørring Amtstidende. 1843–1954.

HJørg.Als. = Hans Jørgensen: Alsisk formlære. 1950.

HKeller.Angler. = I. Heinrich Keller: Über Sitten und Sprache der Angler und Friesen im Herzogthum Schleswig. Nordelbingen. V. 554–563. Optrykt eft. en artikel i tidsskriftet Isis. Jena 1824. s. 549ff. udg. af Lorenz Oken.

HKKrist. = H. K. Kristensen. **Lunde.** = Lunde Sogn i Vester Horne Herred. 1923. – **Nr.Nebel. Lydum.** = Nørre Nebel og Lydum sogne. 1958. – **Ovtrup.** = Ovtrup Sogn i Vester Horne Herred. 1933–35. – **ØHorne.** = Øster Horne Herred. 1944.

HKyrre.DF. = Hans Kyrre: Furboerne. Dansk Fiskerliv I. Danmarks Folkeminder Nr. 9. 1912.

HLorenz.DGS. = Hansigne Lorenzen: Di gammel Søkaptejner og andre Fortællinger paa Rim. I vestslesvigsk Folkemaal. 1945.

HMJens.Brend. = H. M. Jensen: Brenderup-Målet. – Nordvestfyn –. 1919–26.

HMogens. = Hans Mogensens Oversættelse af Philippe de Commines: Memoirer. Udg. af Poul Nørlund. I–III. 1913–19. (Ordbog af Kr. Sandfeld i III, 2).

HNAJens.Angeln. = H. N. A. Jensen: Angeln. Zunächst für die Angler historisch beschrieben. Unveränd. Neudruck des Textes von 1844 mit einem Kommentar v. Svend Aakjær. Flensburg 1922.

Hobolt, E. A. se **EAHobolt.**

Hoffmeyer.Aarhus. = J. Hoffmeyer: Blade af Aarhus Bys Historie. I–II. 1904–11.

Holbak, Niels se **NHolbak.**

Holm.Bjerge-Hatting. = Frands Holm: Fra Bjerge og Hatting Herreder. Hjemstavnsbog for Hjem og Skole. 1922.

HolstebroAvis. = Holstebro Avis. 1851ff.

HolstebroDagbl. = Holstebro Dagblad. 1881ff.

Hornby.DN. = Rikard Hornby: Danske navne. Træk af navngivningens historie. 1951.

HorsAvis. = Horsens Avis. 1828ff.

HorsFolkebl. = Horsens Folkeblad. 1866ff.

HorsSocDem. = Horsens Social-Demokrat. 1888ff.

Houken. = Aage Houken: Håndbog i danske stednavne. 1956.

HPHansen. = H. P. Hansen. **AWS.** = An

Wåt's Saga. 1946. – **BB.** = Bondens brød. Danmarks Folkeminder nr. 64. 1954. – **DB.** = Degnens »Bud«. Samt andre artige og uartige Historier fra gamle Dage. 1930. – **FB.** = Folk bander. Folkloristisk Studie. [1943]. – **GD.** = Fra gamle Dage. Kulturhistoriske Billeder fra Midt- og Vestjylland. I–III. 1921, 1925, 1930. – **GF.** = De gamle fortalte. – Midtjyske Kulturbilleder I–III. 1939, 1941, 1950. – **HH.** = Hyrdeliv paa Heden. Danmarks Folkeminder Nr. 49. 1941. – **HS.** = Hedebønder i tre slægtled. 2. udg. 1959. – **HSR.** = Hr. Stafens Regnskabsbog 1672–1712. Kulturminder. Udg. af Selskabet for dansk Kulturhistorie 1939. s. 73–102. – **HÆ.** = Fra hyrde til æresdoktor. Selvbiografi. 1960. – **JL.** = Jydepotter og Løb. 1944. – **JO.** = Jyske originaler i gamle dage. 1948. – **JP.** = Jens Pråwst. En Original fra Heden. 1928. – **KF.** = Kloge Folk. Folkemedicin og Overtro i Vestjylland. I–II. 1942–43. – **KFV.** = Kloge Folk i Vestjylland. 1925. – **KK.** = Ko med Kalv. Folkloristisk Studie. Maanedsskrift for Dyrlæger XXXIX. 1927. – **KS.** = Kultur- og Sprogminder fra Midtjylland. 1930. – **LF.** = Låjlæ Fålk. 1923. – **NK.** = Natmændsfolk og kjæltringer. I–II. 2. udg. 1959–60. – **OR.** = Om Renlighed i gamle Dage. 1928. – **PE.** = Pæ Egebjærg. 1922. – **S.** = Skovlovringer. Folkeminder fra Silkeborgs Vesteregn. Danmarks Folkeminder. Nr. 42. 1936. – **SB.** = Spind og Bind. 1947. – **SV.** = Syner og varsler. Parapsykologiske fænomener. 2. opl. 1957. – **TK.** = Trange Kaar. Af Hedebondens Saga. 1932. – **WG.** = Wålle Gro' Gre't. 1935.

HRasm.KT. = Henrik Rasmussen: Fra Klittens Top. 1906.

HSandv.Staun. = Holger Sandvad: Stauningmålet. 1931.

Hulmose.PJ. = Chr. Hulmose og J. Andresen: Pæj'r o æ Jordmormand. 1936.

HundredeAar. = Hundrede aar, 1860 – 28. september – 1960. Den vest- og sønderjydske Kreditforening. Redigeret af Kristjan Bure. 1960.

HVGregersen. = Hans Vald. Gregersen. **Bjolderup.** = – og Peter Kr. Iversen: Bjolderup sogns historie. 1951–56. – **MM.** = Messe og marked. Det landskendte Kliplev marked. 1955.

Hübertz.Aarh. = Actstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhuus. I–III. 1845–46.

Høysg. = Jens Høysgaard. **AG.** = Accentuered og raisonnered Grammatica. 1747. – **Anh.** = Første Anhang til den Accentuerede Grammatika. 1769. – **1-2Pr.** = Tres faciunt collegium. 1. Prøve. 1743. – Concordia res parvæ crescunt. 2. Prøve af Dansk Orthographie. 1743. – **S.** = Methodisk Forsøg til en Fuldstændig Dansk Syntax. 1752.

Haahr, Agnes se **AHaahr.**

HåndbLok. = Håndbog for danske lokalhistorikere. Redigeret af Johan Hvidtfeldt. 1952–56.

I.

ICLange. = I. C. Lange: Skildring af sex jydske og slesvigske Stæder med deres Omegne, i statligt og sprogligt Hensyn. 1833.

IF. = Indogermanische Forschungen. Bd. Iff. Strassburg, senere Berlin und Leipzig. 1892ff.

IllTid. = Illustreret Tidende. 1859–1924.

InMemSandfeld. = In memoriam Kr. Sandfeld. Udg. paa 70-Aarsdagen for hans Fødsel. 1943.

Iversen, Jens Peter se **JPIvers.**

J.

JAbildg.D. = Jørgine Abildgaard: Digte. 1936.

JacJacobs.Hedensted. = Jacob Jacobsen: Hedensted og Store Dalby Sognes Historie. 1937.

Jacobsen, Fr. se **FrJacobs.**

Jacobsen, J. se **JJacobsen.**

Jacobsen, J. P. se **JPJac.**

Jacobsen, J. Søndergaard se **JSJacobs.**

Jacobsen, Jacob se **JacJacobs.**

Jacobsen, Peder se **PJac.**

JakKnu. = Jakob Knudsen. **A.** = Afklaring. 1902. – **AM.** = Adelbrand og Malfred. 1900. – **CD.** = Cromwells Datter 1891. – **CT.** = Den föst' af de catilinarisk' Taaler af Marcus Tullius Cicero. Öwersaat epaa Jysk af Jakob. 1887. – **DG.** = Den Gang. 1916. – **F.** = Fremskridt. 1907. – **G.** = Gjæring. 1902. – **GP.** = Den gamle Præst. 2. Opl. 1901. – **GS.** = En gammel Slægt. 1918. – **In.** = Inger. 1906. – **JM.** = Jomfru Maria. 1904. – **Jy.** = Jyder. (I.) 1915. – (II.) Ny Samling. 1917. – **LS.** = For Livets Skyld. 1905. – **LU.** = Lærer Urup. 1909. – **ML.** = Martin Luther. 1915. – **R.** = Rodfæstet. 1911. – **S.** = Sind. 1903. – **TS.** = To Slægter. 1910. – **Va.** = Varulven. 1908.

JAPeters. = Jens A. Petersen: Fra de otte Sogne. Bidrag til Tyrstrup Herreds Historie. Lokalhistorisk Studie. 1933.

Jarling. = Kristjan Jarling: Mi Hjemmensland. 1957.

JAsbæk.L. = Landlyw. Jydske Fortællinger. 1896.

JBech.LG. = Johannes Bech: Laust Glavind. Vestjyllands sidste Troldmand. (Af: »Sund Sans« 1938–39. Ved Foreningen »Danmarks Folkeminder«). 1939.

JBjerre. = Jens Bjerre. **D.** = Den der elsker meget –. 1910. – **H.** = Havets Børn. Vesterhavsstænk. 1906. – **K.** = Kamp. En Nutidsfortælling. 1905. – **R.** = Redningsbaaden. 1909.

JBloch. = J. Bloch: Dialektordliste fra Lønborg sogn indsendt til VSO 1807. (KDVS, VSO 262).

JCChrist. = J. Carl Christensen. **K.I.** = Kakkelovnssjov. Første Awten. 1905. – **K.II.** = Kakkelovnssjov. Anden Awten. 1906. – **K.III.** = Kakkelovnssjov. Trede Awten. 1916. – **KPF.** = Kræn Pejsens Fødselsdavsgild. 2. Opl. 1922. – **LPK.** = Laust Pejsens Kjøvvenhavnsrejs. 1922. – **48.** = Fraa 48. 1923.

JCFreder.Holsted. = Jens Chr. Frederiksen: Historiske Efterretninger om Holsted Sogn (Malt Herred) samt Træk fra Nutiden ved –. 1931.

JCHald. = J. C. Hald. **RA.** = Ringkjøbing Amt. Beskrevet, efter Opfordring fra det Kongelige Landhuusholdningsselskab. 1833. – **RaA.** = Randers Amt. Beskrevet, efter de til det Kongelige Landhuusholdningsselskab indkomne Beretninger og egne Iagttagelser. 1827.

JCLarsen.ES. = J. C. Larsen: Efterladte Skrifter. Udg. af Niels Winther. 1889.

JColl.DF. = Jonas Collin: Bidrag til Kundskab om Danmarks Fiskerier. I. Skagen og Gammel Skagen. II. Aalbæk og Klitlund – Strandby – Frederikshavn. Særskilt Aftryk af »Nordisk Tidsskrift for Fiskeri«. 1873, 1874.

Jensen, Anker se **AJensen.**

Jensen, Chr. se **CJensen.**

Jensen, Ella se **EJens.**

Jensen, H. M. se **HMJens.**

Jensen, H. N. A. se **HNAJens.**

Jensen, Hans se **HJens.**

Jensen, J. M. se **JMJens.**

Jensen, Johannes V. se **JVJens.**

Jensen, Kristjan se **KrJens.**

Jensen, N. A. se **NAJensen.**

Jensen, N. J. se **NJJensen.**

Jensen, P. E. se **PEJens.**

Jensen, P. Feddersen se **PFJensen.**

Jensen, Peter se **Jens.**

Jensen, Svend P. se **SPJens.**

Jensen, Thit se **ThitJens.**

JensKjerk. = anonym: Jens Kjerk, en Potræt. 1882.

JensPeersz.Disp. = Jens Peerszøn: En merckelig grundfest disputatz. 1531. Udg. af Poul Andersen 1952.

Jens.Wb.[2] = Ms. til 2. oplag af Dr. Peter Jensen, Hamburg: Wörterbuch der nordfriesischen Sprache der Wiedingharde. Neumünster 1927. (De danske eksempler fra Karlum s., Kær h.) Ms. i Friesische Wörterbuchstelle, Kiel.

Jeppesen, Peter se **PJepp.**

Jespersen, Esbern se **EJespers.**

Jespersen.KR. = Svend Jespersen: Kommandørgården på Rømø. 1955.

Jespersen, L. S. se **LSJespers.**

JesRel. = »Jessenske Relationer«, dvs Efterretninger om Købstæderne og Amterne, indsendte i Henhold til Oversekretærens Skrivelse af 1743 6. April (Nr. 144). I–II. (Kaldet Jessenske Relationer efter etatsråd, generalinspektør Erik Johan Jessen (1705–83)). Kall 30,2°, 53,2° og 378,4°.

JI.MS. = Manuskriptsamlingen på Institut for jysk Sprog- og Kulturforskning.

JJacobsen. = J. Jacobsen. **B.** = Bønder og Arbejdere. Fortællinger og Skizzer i delvis Jydsk Mundart. 1892. – **FØ.** = Fra Øst- og Vestjylland. Øjebliksbilleder i jydsk Mundart. 1904. – **TI.** = Tælownssjow. Øjebliksbilleder i jydsk Mundart. Første Aften – Tredie Opl. 1892. – **T2.** = Tælownssjow. Øjebliksbilleder i jydsk Mundart. Anden Aften – Tredie Opl. 1892. – **T3.** = Tælownssjow. Øjebliksbilleder i jydsk Mundart. Tredie og sidste Aften – Andet Opl. 1892.

JJørg. = Jørgen Jørgensen. **Ringkjøbing.** = Bogen om Ringkjøbing, Holmsland og Holmslands Klit. 1957. – **VF.** = En vestjyde fortæller. 1960.

JKamp. = Jens Kamp. **DF(1877).** = Danske Folkeminder. 1877. – **DF(1943).** = Dansk Folketro. 1943. – **DFæ.** = Danske Folkeæventyr. I–II. 1891.

JKattrup. = Joachim Kattrup. **J.** = Jærnhatten. Fortælling. 1908. – **JJS.** = Christopher Becher (pseud. for Joachim Kattrup): Jens o Jeppes Skaargill. 1896. – **MHH.** = Med Hammer i Haand. Digte. 1911. – **V.** = Vigen. 1912.

JKirk.NT. = J. Kirk: Nae i æ Thue. Digte, Rim og Remser fra Thy. 1949.

JKristians. = Johs. Kristiansen. **MS.** = Mues sæjj. Jyske digte. 1958. – **VR.** = Ve mi ruud. 1963.

JLange. = Johan Lange: Ordbog over Danmarks plantenavne. I–III. 1959–61.

JLund.Mors. = Jens Lund: Morsingmålets lyd- og formlære. 1932–38.

JMads. = Jens Madsen: Håndskreven ordsamling fra Lejrskov ca 1870. DFS. 1906/78. – **FH.** = Folkeminder fra Hanved Sogn ved Flensborg. 1870.

JMJens.Vend. = J. M. Jensen: Et vendelbomåls lyd- og formlære. 1897–1902.

JMLavsen.Mindebog. = Jens Mathias Lavsens Mindebog. 1942.

JMMøll.Slaugs. = J. M. Møller: Historiske Oplysninger om Slaugs Herred. 1914.

JNSchmidt.SLF. = J. N. Schmidt: Slesvigs Land og Folk, physisk, topographisk og lokalhistorisk fremstillet, en Topographi for Dannede af alle Samfundsklasser. 1852.

JNV. = Jahrbuch des Nordfriesischen Vereins für Heimatkunde und Heimatliebe. IX–XXI. Husum 1922–34.

Johanne. = Johanne Cathrine Bøggild. **AB.** = Al Begyndelse er vanskelig eller En jydsk Landsby=Posts Fataliteter, fortalt af ham selv. Tre Smaadigte i jydsk Mundart. Aarhus. U.å. – **BK.** = En baahne Knejt. To ny Digte i jydsk Mundart. 1885. – **E.** = Erindringer fra Sommeren 1864, fortalt af en jydsk Bonde. Tre Smaadigte i jydsk Mundart. Aarhus [1866]. – **GM.** = Gamle Marens Erindringer. To Digte i jydsk Mundart. 1881. – **MD.** = Marens Dom. To Digte i jydsk Mundart. 1881. – **O.** = Oversvømmelsen i Aarhus Aar 1860, fortalt af en jydsk Bondepige Aar 1861. Tre Smaadigte i jydsk Mundart. Aarhus [1866]. – **S.** = En Skol faa Ohs Landbouforeneng den 24de Mas. 1892. – **VV.** = Ved Vaskeballen. To ny Digte i jydsk Mundart. 1885.

Johannsen, H. M. se **Conradsen-Johannsen.**

JohNiels. = Johan Nielsen: Thybo-Ord og Talemaader bemærkede af –. DFS. 1929/126. 1891.

JohsSteenstr. = Johannes Steenstrup. **IS.** = Indledende Studier over de ældste danske Stednavnes Bygning. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter. 7. Række. Historisk og filosofisk Afd. I. 3. 1909. – **MK.** = Mænds og Kvinders Navne i Danmark gennem Tiderne. 1918.

JPChrist. = J. P. Christensen. **Gosd.** = Gosdrengin. 1894. – **Gr.** = »Grisin«. Fortælling i jydsk Mundart (Sønderherreds). 1892. – **JI. MS.111.** = Utrykte digte og fortællinger i JI.MS.

JPIvers.BB. = [Jens Peter Iversen:] Beskryuels øuer et faalæ villelæ Basel, dæ ha wot i Svinning faa manne Oer sien aa sjelle Kørmes Dau, dæ et æ glemt ino te Daus. Beskrøuen aa Maaten Skalle aa Skalle Karen. 1835.

JPJac. = J. P. Jacobsen. Samlede Værker. Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup under Medvirkning af Georg Christensen. I–V. 1924–29.

JPKrist.KL. = J. P. Kristensen: Fortællinger og Digte fra Kronjydens Land. 1872.

JRandrup.SD. = J. Randrup: En skjøn Daw. Fortælling i »Jydsk Mundart«. 1900.

JRLorentsen.Øse. = J. R. Lorentsen: Bidrag til Øse Sogns Historie. 1932.

JRolighed.HanhD. = Jens Rolighed: Han herreds dialekt. AalbStiftst. 8/2 1960.

JSandholm.BH. = Bonde og Handelsmand. Af Jens Sandholms Optegnelser. Ved Markus Bjerre og H. P. Hansen. Danmarks Folkeminder Nr. 56. 1948.

JSG. = Jahrbuch für die Schleswigsche Geest. Schleswig 1953ff.

JSJacobs.Hjerm. = J. Søndergaard Jacobsen: Hjerm Sogn. II. 1959.

JSkytte. = Jens Skytte. **B.** = Brænding. 1909. – **F.** = Folkene paa Lille Dyre. 1900. – **FS.** = Fra Skov og Strand. 1899. – **H.** = Hva Palle ku hovs. Den nye Almanak for 1874. s. 27–37. – **J.** = Jævne Folk. 1888. – **P.** = Paa Sommerveje. 1904. – **SM.** = Skovsti og Markvej. 1905. – **VV.** = Ved Vejskjellene. 1895.

JSMøl.MB. = J. S. Møller: Moder og Barn i dansk Folkeoverlevering. Fra Svangerskab til Daab og Kirkegang. Danmarks Folkeminder Nr. 48. 1940.

JSøborg.B. = Johannes Søborg: Blændkuen. Jydske Digte. 1939.

JSøe.TB. = Tak for æ Bro og andre thylandske Digte. 1943.

Junge. = J. Junge: Den nordsjællandske Landalmues Charakteer, Skikke, Meninger og Sprog; med en nordsjællandsk Ordbog. 2. Opl. 1844.

JVJens. = Johannes V. Jensen. **Br.** = Bræen. 1908. – **C.** = Christofer Columbus. 1921. – **CT.** = Cimbrernes Tog. 1922. – **F.** = Foraarets Død. 1900. – **H.** = Hjulet. 1905. – **HF.** = Himmerlandsfolk. 1898. – **HH.** = Himmerlandshistorier. I–II. 7. Opl. 1933. – **JB.** = Den jydske Blæst. Digte 1926–30. 1931. – **NG.** = Norne-Gæst. 1919. – **NH.** = Nye Himmerlands Historier. 1904. – **R.** = Ravna. En Himmerlandshistorie. 1932. – **S.** = Den store Sommer. 1900. – **Sk.** = Skovene. 1904. – **TL.** = Det tabte Land. 1919. – **V.** = Vinteren. 1901. – **Aa.** = Aarstiderne. Digte. 1924.

JVKirk.VK. = Johs. V. Kirk: Viltre Klange. 1933.

Jyden. = Et 14-daws Blaj mæ dawle Histaarie, Visse, aa anne Smaating. I–II. 1884–85.

JyllP. = Jyllands-Posten. 1871ff.
JyMaanedsskr. = Jydsk Maanedsskrift. Red. af K. Hansen og Emil Fog. I–II. 1911–12.
JySaml. = Samlinger til Jydsk Historie og Topografi. I–X. 1866–85. – 2.–4. Række. 1886–1930. – Jyske Samlinger. 5. Række. I–VIII. 1932–49. – Ny række. Iff. 1950ff.
JySt. = Jydsk Stævne. Et Aarsskrift, redigeret af Jeppe Aakjær. 1902.
JyTid. = Jydske Tidende. 1929ff.
JyUgeblad. = Jydsk Ugeblad. Red. af Vilhelm Ohlsson. 1.–3. Aargang. 1905–08.
Jæger, Peder se **PJæger.**
JørgenNiels. = Jørgen Nielsen. **D.** = Dybet. 1940. – **DH.** = De Hovmodige. 1930. – **FL.** = Figurer i et Landskab. 1944. – **H.** = Et Hus splidagtigt med sig selv. 1945. – **KB.** = En Kvinde ved Baalet. 1933. – **LL.** = Lavt Land. 1929. – **O.** = Offerbaal. 1929. – **VU.** = Vi umyndige. 1934.
Jørgensen, Anton se **AJørgens.**
Jørgensen, Hans se **HJørg.**
Jørgensen, J. se **Jørg.**
Jørgensen, J. se **JJørg.**
Jørg.LollOrdb. = J. Jørgensen: Lollandsk Ordbog (Thoreby-Maalet). 1943.
Jørren Raaslæ (pseud.) se **CHans.**

K.

KAlk.FV. = Kjærsten Alkjærsig: Folk fra Vesterhavsfladen. [1938].
Kalkar. = Otto Kalkar: Ordbog til det ældre danske Sprog (1300–1700). I–V. 1881–1918.
Kall = Kallske håndskriftsamling i KglBibl.
Kamp, Jens se **JKamp.**
KancBrevb. = Kancelliets Brevbøger 1551ff. 1885ff.
KarenThuborg.D. = Karen Thuborg: Det gamle Harboøre. 1928.
KarlMagnus. = Karl Magnus' Krønike. Udg. af Poul Lindegård Hjorth. 1960.
Karstoft.S.Omme-Hoven. = I. Karstoft: Fra det nedlagte gamle S. Omme-Hoven Pastorat. Et lokalhistorisk Bidrag. 1948.
Kattrup, Joachim se **JKattrup.**
KBecker. = Knuth Becker. **B.** = Det daglige Brød. 1932. – **TK.** = Naar Toget kører –. I–II. 1944. – **UF.** = Uroligt Foraar. I–III. 1938–39. – **VV.** = Verden venter. I–II. 1934.
KChrist. = Kirsten Christensen. **BM.** = Bette Mand i Kniev. 1945. – **SB.** = Smo Billinger. Smaating paa Holstebro-Jydsk. 1944.
KDVS = Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. – **KDVS, VSO** + nr. = håndskriftbetegnelse under KDVS.
Keller, I. Heinrich se **HKeller.**
Kempis. = Thomas a Kempis: Fire Bøger om Kristi Efterfølgelse. I dansk Overs. fra 15. Århundrede. Udg. af F. Rønning. 1884–85.
KglBibl. = Det kongelige Bibliotek, København.
Kirk. = Hans Kirk. **B.** = Borgmesteren gaar af. 1941. – **D.** = Daglejerne. 1936. – **F.** = Fiskerne. 1928. – **NT.** = De ny Tider. 1939. – **VS.** = Vredens søn. 1950.
Kirk, J. se **JKirk.**
Kirk, Johannes V. se **JVKirk.**
KirkehistSaml. = Kirkehistoriske Samlinger. I–VIII. 1849–73. – 3. Række ff. 1874ff.
KirkeSkole. = Fra Kirkehus og Skolestue i Aarhus Stift. Aarg. 1–2/3. 1936–37.
Kjeldsen.B. = Faaklaaring aa Beskryuels øuer de tou faalæ willele Begrauelser, dæ ha wot i Svinning aa i Thaanum. Beskrøuen aa Mas Lasses aa Kresten Skalle (pseud. for A. Krag Kjeldsen). [1838].
KJKrist. = K. J. Kristensen. **FSNS.** = Forhandlinger i Snakkenbjerre ny Sownraad. 1899. – **H.** = Howro fra mi Hjemejn. 1903. – **P.** = Pesalliker. 1897. – **S.I.** = Sownraadsforhandlinger i Snakkenbjerre Sownraad. 1. Saml. 4. Opl. 1921. – **S.II.** = Sownraadsforhandlinger i Snakkenbjerre Sownraad. 2. Saml. 3. Opl. 1922.
Kjærbøll. = N. Kjærbølling: Skandinaviens Fugle. 2. Udg. ved Jonas Collin. 1875–77. – **DF.** = Danmarks Fugle beskrevne. 1852.
Kjærgaard, Magne se **MKjærgaard.**
Kjærsig-Sulkjær.Assing. = J. M. Kjærsig og Johan C. Sulkjær: Assing Sogn i Hammerum Herred. 1935.
Klastrup. = Kristen Klastrup. **KPM.** = Kræn Piesens Markinstur. 1923. – **T.** = På Træ'skofjo'l. Rim og Ramser på Vendelbomål. Jyske Folkemål nr. 1. 1935.
Klinting. = Torben Klinting. **FN.** = Fiskerne ved Nymindegab. 1927. – **JV.** = Fra Jyllands Vestkyst. 1930. – **Minder.** = Minder fra min Lærergerning i Vestjylland. 1914. – **Ordliste.** = Gamle jyske Ord. Samlede af Torben Klinting. Manuskript i Dansk Folkemindesamling. DFS. 1906/76. – **TV.** = Træk fra Vestkysten. 1934. – **UB.** = Under Blaabjærg. 1928. – **VS.** = Vestjyske Skildringer. 1925.
Klitgaard. = C. Klitgaard. **Brønderslev.** = Vester Brønderslev Sogns og Brønderslev Købstads Historie. 1942. – **Hjørring.** = Hjørring Bys Historie. I–II. 1924–25. – **Hvetbo.** = Hvetbo Herred. I–II. 1906–07. – **Serreslev.** = Serreslev Sogn. 1957. – **Skagen.** = Skagen Bys Historie. 1928. – **Vrensted.** = Vrensted Sogn. Udg. af Historisk Samfund for Hjørring Amt.

1955. – **VV.** = Vendsysselske Veje. Fra Middelalderen til ca. 1860. Historisk-topografiske Studier. 1936.

Knipl. = Tønderske Kniplinger. Katalog over Udstillingen. Med en Indledning af Emil Hannover. 1908.

Knudsen, Jakob se **JakKnu.**

Knudsen, Jens se **PJæger.**

Knudsen, Kr. se **KrKnu.**

Knudsen, Regnar se **RKnudsen.**

Kok.DFspr. = Johannes Kok: Det Danske Folkesprog i Sønderjylland. I–II. 1863–67.

KoldFolkebl. = Kolding Folkeblad. 1871ff.

Kort. = Valdemar Bennike og Marius Kristensen: Kort over de danske folkemål med forklaringer. 1898–1912.

Kousgård.-sted. = John Kousgård Sørensen: Danske bebyggelsesnavne på -sted. 1958.

KPeters.BF. = Karen Petersen: Hvad Bedstemoder fortalte om Aarhus og omliggende Landsbyer. 1910.

Kragelund. = T. Tobiassen Kragelund. **FM.** = Folk og Markeder. Limer og Karbørster. 1956. – **GVF.** = Gamle vestjyder fortæller om tegl- og kalkbrænding. Nationalmuseet. 1953. – **PK.** = – og Niels Holbak: Potter og Kar. Et og andet om jydsk Haandværk og Hverdagsliv i ældre Tid. 1950. – **T.** = Tyendemarkeder. Rebslageri som Husflid og Haandværk. Smeden og Cyprianus. 1952.

Kragelund, T. Tobiassen se også u. **Frifelt-Kragelund.**

Krarup-Valeur.Hammerum. = Helmuth Krarup og W. T. Valeur: Fra det svundne Hammerum Herred. 3. Opl. 1918.

Kresten Skalle se **Kjeldsen.**

Krist. = Evald Tang Kristensen. **AO.** = Almanak-Optegnelser af præsterne hr. Niels Sørensen Rømer og hr. Peder Laugesen Fanøe. 1918. – **BK.** = Fra Bindestue og Kølle. Jyske Folkeæventyr. 1.–2. Saml. 1895–96. – **BRL.** = Danske Börnerim, Remser og Lege. 1896. – **BS.** = Bindestuens Saga. Jyske Folkeæventyr. 1897. – **DF.** = Danske Folkegaader. 1913. – **DFÆ.** = Danske folkeæventyr, optegnede af Folkemindesamfundets medlemmer og udarbejdede af –. 1888. – **DK.** = Danske Dyrefabler og Kjæderemser. 1896. – **DS.** = Danske sagn. I–VI og VI^2 (ɔ: sjette afdelings anden halvdel). 1892–1901. – **DS. NyR.** = Danske sagn. Ny Række. I–VI med registerbd. 1928–39. – **FK.** = Vore Fædres Kirketjeneste. 1899. – **FM.** = Fra Mindebo. Jyske Folkeæventyr. 1898. – **GR.** = Gamle Raad for Sygdomme hos Mennesket. Uddragne af ældre Manuskripter ved –. 1922. – **JyA.** = Gamle folks fortællinger om det jyske almueliv. I–VI. 1891–94. – **JyA.T.** = Gamle folks fortællinger om det jyske almueliv. Tillægsbind. 1.–6. afdeling. (2 Vol.). 1900–02. – **JyF.** = Jyske Folkeminder. I–XIII. 1871–97. – **KO.** = Kuriøse Overhøringer i Skole og Kirke. Optegnede efter Folkemunde. Første Samling. 1892. – **KO^2.** = Anden Samling. 1899. – **M.** = Molbo- og Aggerbohistorier og andre dermed beslægtede fortællinger. Anden samling. 1903. – **MSH.** = Mikkel Skrædders Historier. 1890. – **Ordspr.** = Danske ordsprog og mundheld, skjæmtsprog, stedlige talemåder, ordspil og samtaleord. 1890. – **Skjæmtes.** = Danske Skjæmtesagn. 1900. – **Skjæmtev.** = Et hundrede gamle danske Skjæmteviser. 1901. – **Æ.** = Evald Tang Kristensens Æresbog i Udvalg ved Hans Ellekilde. Danmarks Folkeminder Nr. 28. 1924. – **ØA.** = Øen Anholt i sagn og sæd. 1891. – **ØH.** = Øen Holmsland og dens Klit. 1891.

KristelDagbl. = Kristeligt Dagblad. 1896ff.

Kristensen, A. P. se **APKrist.**

Kristensen, Erling se **ErlKrist.**

Kristensen, Evald Tang se **Krist.**

Kristensen, H. K. se **HKKrist.**

Kristensen, J. K. se **JKKrist.**

Kristensen, J. P. se **JPKrist.**

Kristensen, K. J. se **KJKrist.**

Kristensen, Marius se **MKrist.**

Kristensen, N. S. se **NSKrist.**

Kristensen, Thomas Kristjan se **TKrKrist.**

Kristensen, Torolf se **TKrist.**

Kristiansen, Johannes se **JKristians.**

KrJens.BS. = Kristjan Jensen. **BS.** = Bakk' Ingers Søn. 1918. – **JF.** = Jenle Folk. 1916.

KrKnu.W. = Kr. Knudsen: Walfardsforeningen i Tosseby. 2. Opl. [1923].

KrMøller. = Kristen Møller. **D.** = Diminutiver i moderne Dansk. 1943. – **DÅ.** = Danske ålegårde og andre fiskegårde. 1953. – **O.** = Ordforraadsstudier. Især paa Grundlag af en Sammenligning mellem en østjysk Dialekt og det danske Rigssprog. 1950. – **SSP.** = Studier i sammensatte personnavne. 1956.

Krog.Tyrstrup. = Hans Krog: Tyrstrupbogen. Bidrag til Tyrstrup Sogns Historie. 1951.

Krogh, Aksel se **AKrogh.**

Krogh, Christen se **CKrogh.**

Kromann, N. M. se **NMKrom.**

Kruse.ØF. = R. H. Kruse: Udførlig Beskrivelse over Øen Fuur i Liimfjorden. 1874.

Kræn Jyde se **HHede.**

Krøyer. = H. N. Krøyer: Danmarks Fiske. I–III. 1838–53.

KSkytte. = Knud Skytte. **B.** = Bedstemoster.

Fortælling. 1883. – **DE.** = Den gamle Degns Erindringer. 1897. – **EB.** = Elskov og Brøde. En Fortælling fra Hoveritiden. 1900. – **FN.** = Før og nu. 1890. – **FØ.** = Fra Østjylland. Tre Fortællinger. 1881. – **JB.I.** = Jydsk Bondeliv. Tre Fortællinger. 1867. – **JB.II.** = Jysk Bondeliv. 2. Saml. 2. Opl. 1890. – **L.** = En Landsbykunstner. 1899. – **PS.** = Politik og Svogerskab. 1895.

Kvist.Bække. = John Kvist: Bække Sogn. Med Landbohistorie af Henrik Larsen. 1936.

Kvolsgaard. = C. M. C. Kvolsgaard. **F.** = Fiskerliv i Vesterhanherred. 1886. – **L.** = Spredte Træk af Landbolivet, optegnede i jysk Mundart. 1891.

Kyrre, Hans se **HKyrre.**

Kaae. = Alfred Kaae. **Lem.** = Lem sogn. Et skår af mosaikken Danmark. 1962. – **Laasby.** = Laasby Sogn gennem Tiderne. 1948. – **Torsted.** = Torsted. Blade af et Hedesogns Historie. 1945. – **Ulfborg.** = Ulfborg. Sogn og saga. I–II. 1952–56.

L.

Lackmann. = P. K. Thorsen: Ældre bidrag til kundskab om danske almuemål. Lackmanns optegnelser på angelbomål fra første halvdel af det 18de århundrede. Dania. I. s. 97–135.

Lade.Phrases. = Ole Lade: Phrases rariores Olai Ladenii. Oluf Lades Phraser. [efter 1729, går tilbage til ældre kilde.] Jf. Olelai.

Ladefoged.Lyngå. = P. Ladefoged: Lyngaa Sogns Historie. 1947.

LandbO. = Landbrugets Ordbog. I–II. 3. Udg. 1937–38.

Landhuusbold. = Det Kgl. Danske Landhuusholdnings-Selskabs Skrifter. I–VII. 1776–1804. – Nye Samling I–IV. 1808–17.

LandNordv. = Landet mod Nordvest. Thy og Vester Han Herred. I–II. 1946–47.

Lange, I. C. se **ICLange.**

Lange, Johan se **JLange.**

LangeSeeberg. = Axel Lange og Chr. Seeberg: Nogle sønderjydske Planter, deres Navne og Stilling i Folkloren. 1927.

Langf.Sundew. = Peter Langfeldt: Die Mundart des Sundewitt. Kiel 1937.

Lars.Ordb. = J. Kr. Larsen: Bidrag til Ordbog over Vendelbomaalet. 1914.

Larsen, Chr. H. se **ChrHLars.**

Larsen, J. C. se **JCLarsen.**

Larsen, Thøger se **ThøgLars.**

Lassen, T. Bundgaard se **TBLassen.**

Laurb.RH. = Søren Andersen Sørensen Laurbjerg: Ras Hougaards og Gammel Marens Meriter. 1910.

Lauridsen, L. Hagelskjær se **LHagelskjLaur.**

Lauritsen, P. Nørskov se **PNLaurits.**

Laursen, Alfred Holm se **AHLaurs.**

Laust Skalle se **And.**

Lavsen, Jens Mathias se **JMLavsen.**

LBynch. = Lorents Bynch. **Anholt.** = Om Anholts naturlige Beskaffenhed. Iris og Hebe. Oct.–Dec. 1801. s. 1–66. – **MAnholt.** = Mere om Anholt. Iris og Hebe. Oct.–Dec. 1802. s. 97–151, 216–44. – **SAnholt.** = Om Sælhunde-Fangsten paa Anholt. Iris og Hebe. April–Junii 1801.

LCRingsholt. = Lars C. Ringsholt. **L.** = Landsbyfolk. Folkeskuespil i fem Akter. 1932. – **N.** = Nordenfjords fra. Digte og Viser. 1921. – **TK.** = Timmer Kræns Historrier faatall aa ham siel. 1912.

LEft. = Kiøbenhavnske Efterretninger om lærde Sager. 1767–90. – Kiøbenhavnske lærde Efterretninger. 1791–1810.

Legeb. = Anna Erslev: (I.a.) Friluftslege. 3. Udg. 1904. – (I.b.) Stuelege. 3. Udg. 1904. – (I.c.) Sanglege og Stuespil. 3. Udg. 1904. – Illustreret Legebog. II. 1898.

Lehrmann, J. C. (pseud.: August Limennchar) se **ALimennchar.**

LemvAvis. = Lemvig Avis. 1863ff.

LemvFolkebl. = Lemvig Folkeblad. 1874ff.

Levinsen, Niels se **NLevinsen.**

LHagelskjLaur.M. = L. Hagelskjær Lauridsen: Munklindebogen. (I) 1495–1945. En Slægtshistorie over Munklinde- og Overby-Slægterne 1700–1945. 1945. – (II) 1670–1770. En egns- og slægtshistorie. 1963.

Lidegaard. = Kresten Holger Lidegaard. **ASS.** = Af Abraham-Sønnernes Saga. 1933. – **BK.** = Den bette Kumpen. 1943. – **GF.** = Graabonden fortæller. 1948.

Limennchar, August se **ALimennchar.**

Limkilde. = Ordliste fra Dronninglund h. (1812), optegnet af Chr. G. Limkilde, Sæby. NkS. 812e, 4°.

Lindberg, Fr. se **FLindberg** og **Faksenb.**

Lindholm, Poul se **PLindh.**

LNiels.Brande. = Lars Nielsen: Brande Sogns Historie. 2. Del. 1942. (1. Del af TBLassen., s.d.)

Lockwood.FBN. = W. B. Lockwood: The Faroese bird names. 1961.

Lorentsen, J. R. se **JRLorentsen.**

Lorenzen, C. C. se **CCLorenzen.**

Lorenzen, Hansigne se **HLorenz.**

LSJespers.SS. = L. S. Jespersen: Fra Starup Sogn. Skads Herred. Spredte Træk af et Hedesogns Historie. 1920–(22).

LTid. = Nye Tidender om lærde Sager. 1720–48.

– Kiøbenhavnske nye Tidender om lærde Sager. 1749–66.

Lukman, N. C. se **NCLukman.**

Lund.Ordb. = G. V. F. Lund: Det ældste danske skriftsprogs ordforråd. 1877.

Lund, C. J. R. se **CJRLund.**

Lund, Jens se **JLund.**

Lyngby. = K. J. Lyngby. Optegnelser 1851ff. fra forskellige steder i Jylland (jf. K. J. Lyngby's Jyske Grammatik, udg. af Anders Bjerrum. 1942.). – **JG.** = K. J. Lyngby's Jyske Grammatik (1856–60), udg. af Anders Bjerrum. 1942; målet er fra Lyngby, Hellum hrd. – **Sjy.** = Bidrag til en sønderjysk sproglære. 1858. – **UB.** = Udsagnsordenes böjning i jyske lov og i den jyske sprogart. 1863.

Lyngbye, H. C. se **HCLyngbye.**

Læsøbl. = Læsøbladet. Medlemsblad for Læsøforeningen i København. 1922–24.

LæsøPost. = Læsø-Posten. 1928ff.

Løkken, Thomas Olesen se **OlesenLøkk.**

LøkkenFolkebl. = Løkken Folkeblad. 1931ff.

Lønborg Friis se **Friis.**

Løvig.K. = Jens P. Løvig: Krummer. Viser, Digte og Sange. 1944.

M.

Mackeprang.Tønder. = M. Mackeprang: Tønder gennem Tiderne. Skrevet af danske Forfattere. 1.–2. halvbd. 1943–44.

Madsen, Bertel se **BMads.**

Madsen, J. se **JMads.**

MadsNiels. = Mads Nielsen. **BH.** = Mæ et Baaen ve si Haaend. 1947. – **FF.** = Fiin Folk å simpel Folk. Tolv Digte. 1956. – **FFF** = Fromm Folk å verdsle Folk. Tolv Digte. 1957. – **JAA.** = Den jenn å den åend. Tolv Digte. 1955. – **YS.** = Imell Yvl å Sankt Hans. Tolv Digte. 1954.

Madssen, P. K. se **PKMads.**

Marcussen, A. B. se **ABMarcussen.**

Marcussen, A. J. se **AJMarcussen.**

Mardonius, pseud. for Fr. Lindberg se **FLindberg.MT.**

Mariagerleg. = Mariager Legende-Haandskrift. Udg. ved Gunnar Knudsen. 1917–30.

MartinNHansen. = Martin N. Hansen. **A.** = Alsingerviser. **u.å.** – **BH.** = Med en blomm i e Hat. 1943. – **H.** = Hjemm. Digte. 1936. – **HF.** = Hvæ fowl må syng –. 1924. – **HH.** = I mit Herred til Hest. Et Bundt nye Digte og Viser. 1953. – **JPH.** = Jens Pede å Hindenborre. Tolv Digte. 1930. – **JT.** = Jøn Torres Gravøl. 1949. – **KK.** = Lav e Kokke var kry. 1951. – **M.** = Madeleine. Ny å gammel alsisk Rim. 1928. – **OV.** = Otte Viser. Med Musik af Aage Lund. 1945. – **RB.** = Nogle digte af Robert Burns. Gendigtet på folkemål med et rids af hans liv af –. 1951. – **SM.** = Lad voss syng om Mari. 1945. – **T.** = Troldtøj. Alsiske Digte. 1925. – **TT.** = Tammes Trip å Pæ Nip. 1927. – **VA.** = Ad min Vårsti o Als. 1948.

Mas Lasses se **Kjeldsen.**

MASO = Meijerbergs Arkiv för svensk ordforskning. Iff. Göteborg 1937ff.

Mau. = E. Mau: Dansk Ordsprogs-Skat. I–II. 1879.

MB. = Målebordsblad.

MBak. = Marie Bak. **GV.** = Glimt fra Volden. Digte. 1949. – **SG.** = I Solskin og Graavejr. Digte. 1946.

MBjerr.F. = Marie Bjerrum: Felstedmaalets tonale Accenter. Humanistiske Studier III. 1948.

MBjerre.B. = Markus Bjerre: Bjerrefesten paa Bovbjerg 10. August 1946. 1946.

Mejborg. = R. Mejborg. **DB.** = Danske Bøndergaarde, særlig Bondestandens Liv og Færd i det XVI., XVII. og XVIII. Aarhundrede. Første Bind, Første Hefte. 1897. – **NB.** = Nordiske Bøndergaarde i det XVI^{de}, XVII^{de} og XVIII^{de} Aarhundrede. Første Bind: Slesvig. 1892–93.

Melsen. = L. Melsen: Samling af Provindsial-Ord og Talemaader, alm. brugelige i Vensyssel; tilligemed nogle Exempler paa Vendelboernes Mundart eller Udtale. Opsat af en indfødt Vendelboe. 1811. NkS.811,4°.

Mensing.Wb. = O. Mensing: Schleswig-Holsteinisches Wörterbuch. I–V. Neumünster 1927–35.

MHansen.Hornstrup. = Marius Hansen: Hornstrup Sogn. 1949.

Milling. = Samling af Ord fra Vendsyssel og Himmersyssel ved Overlærer Milling, Ålborg. 1829. NkS.812e,4°.

Minerva. = Minerva, et Maanedsskrivt. 1785–1805.

MKjærgaard.HG. = Magne Kjærgaard: Hwa en ett mo glemm. Jyske digte. 1960.

MKrist. = Marius Kristensen. **Fr.** = Fremmedordene i det ældste danske skriftsprog. 1906. – **FS.** = Folkemål og sproghistorie. Tillægshæfte til DSt. 1933. – **Nyda.** = Nydansk, en kort sproglig-geografisk fremstilling. 1906. – **Uds.** = Udsagnsordenes bøjning i egnen nord for Århus. 1942.

MMHans. = M. Mørk Hansen: Antegnelser til E. Hagerups Angelske Ordbog (ca 1854–64).

Add.522,4.4°. – **DFS.** = Oplysninger og Bemærkninger om det danske Folkesprog i Sønderjylland (især i Mellemslesvig). 1854.

Modersmaalet. = Modersmaalet. 1882ff.

Mogensen, Hans se **HMogens.**

Molb. = C. Molbech: Dansk Dialect-Lexikon. 1841.

Moldrup. = J. L. Moldrup: Opskrif paa de Sorter Fiske som ere fangede og kan fangis for Thyeland, dog mange af dem meget sielden. Skrevet paa Westerwig Closter d. 25 September 1744.

Mors.Sang. = Morsingboernes Sangbog. Ca. 80 Sange, Digte og Rim om og fra Mors, samlet af Oscar Bang. 2. Opl. 1938.

MorsøAvis. = Morsø Avis. 1855ff.

MorsøFolkebl. = Morsø Folkeblad. 1877ff.

Mortensen.Give. = Rasmus Mortensen: Give Sogn. Med Bidrag af Gunnar Knudsen. 1941.

Moth. = Mathias Moth (ca 1647–1719). **A-Ø.** = håndskreven ordbog i den sidste bevarede redaktion. KglBibl. GkS.2°.774: III (A). IV (B). VI (D–E). VIII (F). IX (G). X (H–J). XI (K). XII (L–N). XIIb (O). GkS.2°.769: XVII (P). XVIII (R). GkS.2°.774: XIII (S–Sl). XIV (Sm–Sø). XV (T–U). De tilføjede tal betegner siden i det pågældende bind. – [1]**A-Ø.** = håndskreven ordbog i første redaktion. KglBibl. GkS.2°.769: I (A). V (B). VI (D). VII (E). VIII (F). IX (G). X (H). XI (I–J). XII (K). XIII (L). XIV (M). XV (N). XVI (O). XIX (S). XX (T). XXI (U). XXII (V). XXIII (YÆØ). De tilføjede tal betegner siden i det pågældende bind.

MThul.FV. = Marie Thulesen: Fowl Visse. 1924.

Mundelstrup.Specimen. = Jens Nielsen Mundelstrup: Specimen gentilismi etiamnum superstitis. 1684.

Munk, Niels se **NMunk.**

MylErich. = L. Mylius-Erichsen. **JH.** = Den jyske Hede før og nu. 1901–03. – **KH.** = Fra Klit og Hav. 1912. – **S.** = Strandingshistorier. Skildringer fra den jydske Vestkyst og Skagen. 1901. – **T.** = Tatere. Skuespil i to Akter. 1898. – **V.** = Vestjyder. Smaa Fortællinger og Skitser. 1900.

Mylius-Erichsen, L. se **MylErich.**

Müller, Bertel Budtz se **BBMüll.**

Mølgaard, Niels se **NMølgaard.**

Møller.Borbjerg. = C. Møller: Borbjerg Sogns Historie. 1929.

Møller, Christen se **ChrMøll.**

Møller, John M. se **JMMøll.**

Møller, J. S. se **JSMøl.**

Møller, Kristen se **KrMøller.**

Møller, P. C. se **PCMøller.**

Møller, Vilbert se **VilbMøll.**

Møller-Holst, E. se **MøllH.**

MøllH. = E. Møller-Holst: Landbrugs-Ordbog. I–VI. 1877–83.

Maagen. = Maagen. (Årg.12ff m. omslagsundertitel: Hjemstavnshefte fra Vestjylland). 1943–45; Årg. 12: 1954; Årg. 14: 1956; Årg. 16ff.: 1958/59–61.

Maaten Skalle se **JPIvers.**

N.

NAJensen.GM. = N. A. Jensen: Godt Mod. Sønderjysk Studie fra svundne Dage. 2. Udg. 1935.

NAsbæk.P. = Niels Asbæk: Underholdning ved Pottebrænding. Fortalt i jydsk Mundart. 1926.

NationalmusA. = Fra Nationalmuseets Arbejdsmark. 1928ff.

NatTid. = Nationaltidende. 1876–1931, 1936–54.

Naur. = Elias Naur. **G.** = Golgatha paa Parnasso eller Jesu Pines, Døds og Begravelses Historie, paa Alexandriniske Vers udsat og med X Tancke-Billeder bepryded af E.E.N. 1689. – **H.** = Ære- og Takke-Digt til sin gamle Skole-By Holszbroe i Jydland, for beviiste Velgierninger, Ao.1667,68,69. [1687?]. Trykt i Frølund. Holstebro. s. 203–213.

NBlich.VP. = Niels Blicher: Topographie over Vium Præstekald. 1795.

NChristians.NPW. = N. Christiansen: Niels Pier aa Wolle m.fl. Jydsk Samtaa'l (nærmest Vesthimmerlandsmaal). 1922.

NCLukman.FK. = N. C. Lukman: Fredericia-Kolonien. Vort lille Frankrig. 1939.

NCNiels.GD. = Niels Chr. Nielsen: I gammel Daw. Glückstadt 1948.

NDO. = Nudansk ordbog. I–II. 3. udg. ved Erik Oxenvad. 1962.

Neckelmann. = L. C. Neckelmann. **1828.** = Forslag 26/10 1821 indsendt af justitsråd Neckelmann i Randers til stiftsbefalingsmand Schønheyder i Viborg angående natmændsfolkene, indeholdende en del ord fra kæltringsproget (jf. HPHansen.NK. I. s. 90f). – **FRF.** = Om Fiskeriet i Randers Fjord. En Afdeling af Randers Kjøbstæds Beskrivelse. 1833.

NHolbak. = Niels Holbak. **IG.** = Imeld-golaw. Jydske Digte fra Vardeegnen. 1940. – **PK.** = T. Tobiassen Kragelund og –: Potter og Kar. Et og andet om jydsk Haandværk og Hverdagsliv i ældre Tid. 1950. – **S.** = Sownfolk. Jydske Digte. 1954.

NibeAvis. = Nibe Avis. Hornum Herreds folkeblad. 1919ff.
NiederdtW. = Niederdeutsches Wort. Kleine Beiträge zur niederdeutschen Mundart- und Namenkunde. Iff. Münster 1960ff.
Nielsen, A. C. se **ACNiels.**
Nielsen, Carl Lindberg se **CLNiels.**
Nielsen, Enevold se **ENiels.**
Nielsen, Fr. se **FNiels.**
Nielsen, H. Grüner se **Grüner-Nielsen.**
Nielsen, Johan se **JohNiels.**
Nielsen, Jørgen se **JørgenNiels.**
Nielsen, Mads se **MadsNiels.**
Nielsen, N. se **NNielsen.**
Nielsen, Niels se **NielsNielsen.**
Nielsen, Niels Chr. se **NCNiels.**
Nielsen, Niels Åge se **NÅNiels.**
Nielsen, Oluf se **ONiels.**
Nielsen, Oluf se **OlufNiels.** og **Fløe-OlufNiels.**
Nielsen, P. J. se **PJNiels.**
Nielsen, Thomas se **ThNiels.**
Nielsen-Skovholt, Ejnar se **NSkovholt.**
NielsNielsen.S. = Niels Nielsen: Sæj nøj jysk Wisser fræ O'eskanten. 1877.
NikAnd. = Nikolaj Andersen: Den musikalske akcent i østslesvigsk. Dania IV. s. 65–81, 165–180. – **SDH.** = Sønderjydske Digte og Historier. Udg. af Sprogforeningen. 1930.
NJJensen. = Niels Johannes Jensen. **RP.** = Den Rinkenæs Præst Niels Johannes Jensen. Sognepræst i Rinkenæs 1886–1906. Digte og Tegninger samlet af Anna William Rasmussen. 1955. – **SP.** = Simon Peder. 1903.
NkS. + nr. = Ny kongelig Samling i KglBibl.
NLevinsen.FV. = Niels Levinsen: Folkeeventyr fra Vendsyssel. 1958.
NMKrom.FH. = N. M. Kromann: Fanøs Historie. I–III. 1933–35.
NMunk.K. = Niels Munk: Kjærestvægten og andre Fortællinger fra Mols. 1925.
NMølgaard.K. = Niels Mølgaard: Kulturbilleder fra vestjydske egne. I–II. 1950–53.
NNielsen. = N. Nielsen. **F.** = Fra min Hyrdetid. Livserindringer. 1930. – **H.** = Hørt og oplevet. Barndomserindringer. 1931. – **L.** = Læreaar og Lærerkaar. Livserindringer. 1929. – **S.** = Som det kan gaa i Verden. Tilbageblik paa Mennesker og Tilstande. 1932.
NoB. = Namn och Bygd. Iff. Uppsala 1913ff.
Noe-Nygård. = Søren Noe-Nygård. **B.** = Den blaa Sten. Historier fra Hardsyssel. 1934. – **J.** = Jenlinger. Digte i vestjydsk Mundart. 1924. – **M.** = Mænd. Fra Jylland til Jordan. 1933. – **P.** = Præst å dejnn. Vestjydske Digte. u.å. [1930]. – **S.** = Stavnsbundet. Digte. 1925. – **T.** = I Trøj å Træsko. Vestjydske Digte. 1926. – **V.** Vorherres Violin. Historier fra Hardsyssel. 1931. – **VV.** = Vinterskoleliv i Vestjylland. 1921.
Noesgaard. = A. Noesgaard. **BS.** = En vestjysk Bonde og Skolemand. Et Blad af Vesteregnens Historie. 1930. – **DS.** = Danske dialekter og skolebørns skriftlige arbejde. 1951.
Norveg. = Norveg. Tidsskrift for folkelivsgransking. Ny serie av Ord of sed. Iff. Oslo 1951ff.
NPBjerregaard. = N. P. Bjerregaard. **D.** = De må do håw, mi dræng'! 1946. – **GO.** = Gjerlev i Ommersyssel Anno 1785. 1943. – **GS.** = Gudmund Schütte. Særtryk af Skivebogen. 1943. – **HH.** = Handbjerg-Hvalpsund over Skive. 1943. – **Jyder.** = Jyder. 1925. – **K.** = O æ Kjærk'bak. 1942. – **O.** = Ommersyssel. 1922. – **Om.** = Sæd og skik i Ommersyssel. Danmarks Folkeminder Nr. 19. 1919. – **Randers.** = Randers. 1946. – **RV.** = Ræt å vrang. 1950. – **T.** = Tempora mutantur. 1950. – **ÅAO.** = Årets arbejde i Ommersyssel. Jyske Folkemaal nr. 5. 1959.
NSkovholt. = Ejnar Nielsen-Skovholt. **FF.** = Flyvende Frø. 1926. – **S.** = Sommerferie-Intriger. 1923.
NSKrist.B. = N. S. Kristensen: Biavlen i Danmark før Stavnsbaandets Løsning. Tidsskrift for Biavl. 72. Aargang, Nr. 7. 1938.
NSSt. = Nysvenske studier. Iff. Uppsala 1921ff.
NTS. = Norsk tidsskrift for sprogvidenskap. Iff. Oslo 1928ff.
NVibe.JD. = Niels Vibe: Jydske Digte. 1916.
NyerupPRasm.DV. = Udvalg af danske Viser fra Midten af det 16. Aarhundrede til henimod Midten af det 18. I Forening med P. Rasmussen udg. af R. Nyerup. I–II. 1821.
Nysted. = Hans Olufsen Nysted, præst i Løsning og Korning 1693–1740: Lexicon Danicum. **1.** = GkS.773,2°, indsendt o. 1700 til Moth (Aas-Bjørn samt bogstav V). – **2.** = GkS.784,2° (A og Ba–Be). – **3.** = NkS.484,2° (AB og dele af C samt begyndelsen af G; kladde til ABCDFGHILS m.m.). – **4.** = NkS.483,2° (bl.a. udkast til dele af KVUS). (Jf. SprKult.X. s. 100ff., spec. s. 108).
Nødskov. = Poul Mathias Nødskov. **LEft.1804.** = Prøve af synderlige Jydske Ord og Talemaader, gangbare blant Almuen i Ulfborg- og Hind-Herreder. Kjøbenhavnske lærde Efterretninger. 1804. s. 763–68, 780–84. – **Thim.** = Beskrivelse over Thimgaard og Thim-Sogn. 1787.
Nørgaard.Seem. = Andreas Nørgaard: Træk af Seem Sogns Hjemstavnshistorie. 1945.
NÅNiels. = Niels Åge Nielsen. **DJV.** = Dialekt,

jargon og vulgærsprog i Århus. Seksten Århusrids tilegnede Svend Unmack Larsen. 1953. – **JD.** = De jyske Dialekter. 1959.

O.

OBang. = Oscar Bang. **A.** = Sagnet om Amleth – Fegge og Horvendel. Frit efter Saxe po Mossingbomo'l. Særtryk af Morsø Folkeblad. 1941. – **GD.** = Fra Gamle Dage. 1924.

Odgaard.F. = Jacob Odgaard: Folkeminder fra Fjends Herred. 1929.

ODS. = Ordbog over det danske sprog. I–XXVIII. 1918–56.

Ohrt. = F. Ohrt. **DT.** = Danmarks Trylleformler. 1917. – **SF.** = Udvalgte sønderjydske Folkesagn udgivne af F. Ohrt. 1919.

Olavius.Schagen. = O. Olavius: Oekonomisk-physisk Beskrivelse over Schagens Kiøbstæd og Sogn. 1787.

Olelai. = Olelai eller Ole Lades Fraser, fra Viborg (RostgaardsS. 4°. 273. s. 39–44. ca. 1700). Jf. SprKult. X. 52ff. og Lade.

Olesen.T. = Otto Carl Olesen: Træskofolk. 1926.

OlesenLøkk. = Thomas Olesen Løkken. **FP.** = Dej føst Pieb. Politikens Magasin. 21. Nov. 1931. – **KB.** = Klavs Bjerg og Bodil. 1923. – **NH.** = (I.) Bonden Niels Hald. 1920. – (II.) Niels Halds Hustru. 1922. – (III.) Niels Halds Hjem. 1924. – **PD.** = Povl Dam. I–III. Ny, gennemset udg. 1943. – **S.** = Stormosen. 1929. – **UG.** = Ungdom gaar i Gang. I–II. 1938.

Olivarius, Hans Aggerup se **HAOlivarius.**

ONiels.Herning. = Oluf Nielsen: Herning 1827–1927 samt Rind Sogn. 1928.

OlufNiels. = Oluf Nielsen. **Hjerm.Ginding.** = Historisk-topografiske Efterretninger om Hjerm og Ginding Herreder. 1895. – **Malt.** = Historiske Efterretninger om Malt Herred (Ribe Amt). 1870. – **Skodborg.** = Historisk-topografiske Efterretninger om Skodborg og Vandfuld Herreder. 1894.

Ottsen.HostrupD. = M. B. Ottsen: Hostrup-Dansk. I (Lydlære) – II (Ordbog). 1961ff.

P.

Palladius. = Peder Palladius' Danske Skrifter. I–V. Udg. ved Lis Jacobsen. 1911–26.

PAlsted. = Peter Alsted. **F.** = Den Fremmede. 1904. – **GK.** = Gammel Kærlighed. 1905.

PAnd.Hadsh. = P. Andersen: Et Hadsherreds-måls Formlære. Optegnelser fra Søby i Gosmer Sogn. 1957. (DF.XVII.).

PAndr.H. = P. Andresen: Hjemstavnsminder fra Sundeved og Als. 1924.

PChrist.Idum. = Peder Christensen: Idum Sogn, Hjerm-Ginding Herred. 1951.

PCMøller.Hou. = P. C. Møller: Oekonomisk Skildring af Hou i Hals Sogn. 1833.

PCPed.Hirtsh. = Peter Chr. Pedersen: Blade af Hirtsholmenes Historie gennem tre Hundrede Aar. 1942.

Pedersen, Bjerregaard, P. se **PPedersen.**

Pedersen, P. Storgaard se **PSPed.**

Pedersen, Peter Chr. se **PCPed.**

Pedersen (Bjerge), Povl se **PPedersen(Bjerge).**

Peerszøn, Jens se **JensPeersz.**

PEJens.TD. = P. E. Jensen: En taawle Daw. En Skitse fra Ommersyssel. 1935.

Perch. = P. H. Perch: Gennem Lo og Opgrøde. En Bog om Tipperne. 1924.

Petersen, G. Helge se **GHPeters.**

Petersen, H. Ilum se **HIPeters.**

Petersen, J. A. se **JAPeters.**

Petersen, Karen se **KPeters.**

PetreschChrist. = Chr. Petresch Christensen. **I.** = Nørresundbys Historie indtil 1701. 1921. – **II.** = Nørresundbys Historie 1701–1850. 1924.

PFJensen.Visby. = P. Feddersen Jensen: Visby Sognekrønike. Med Bidrag af Landstingsmand H. Jefsen Christensen og Sognefoged Thomas Hansen. 1946.

PHansen. = Peder Hansen (pseud.: Thor). **GT.** = Fræ mi Gammelfaars Ti. I–II. 1889–95. – **H.** = Hua a haar høt aa sit. 1891.

PHGejel. = P. H. Gejel. **B.** = Bondeliv i Vestjylland gennem 90 Aar. SprKult.IX. s. 7–45. – **Egvad.** = Af Egvad Sogns Historie. 1940.

PJac.Fleml. = Peder Jacobsen: Mundarten i Flemløse Sogn – Vestfynsk –. Udg. af Poul Andersen. 1929–33.

PJepp.Løg. = Peter Jeppesen: En sønderjysk dialekts udvikling i de sidste generationer. (Løgumklosterdialekten). Humanistiske Studier I. 1938.

PJNiels.Darum. = P. J. Nielsen: Fra Darum Sogn. [1925].

PJæger. = Peder Jæger (pseud. for Jens Knudsen. **F.** = Foredrau øue Skuellouens Paragraf 8. 1916. – **G.** = Gillsjow. 1893. – **H.** = Histaarrier i jydsk Boenmoel. 1910. – **IF.** = I Ferien. Jysk Folkeliv i jysk Mundart. 1888. – **J.** = Juleknas. 1885. – **Jyl.** = En unnskavsfuld Domrian. En gjerre Pigg. »Jylland«. Jyllandspostens Mandags-Tillæg. 7.Bd. 1900. s. 2f, 18f. – **K.** = Kronjyder. 2. Opl. 1922. – **S.** = Gjenneraahlfaasamling i »Bruggen« om den nøj Skuellow. 1897. – **WF.** = Will Fowl.

1898. – **Y.** = Et Yuelbesøgels i Knærkiboj. 1884.

PKMads. = »Sprogbogen«. DFS.1883/132 A. – Udkast til Vestjysk Ordsamling. DFS.1883/132 B. (Sidstnævnte muligvis forfattet af L. Røjkjær).

Plesner = (formentlig) Ulrik Adolf Plesner (1782–1861): Dialektordliste indsendt til VSO 1807. (KDVS, VSO 197).

PLindh. = Poul Lindholm. **Almind.** = Almind Sogn i Brusk Herred. En historisk-topografisk Fremstilling. 1927. – **Starup.** = Starup Sogn i Brusk Herred. Et hist.-top. Forsøg. 1911.

PNLaurits.Hjerm. = P. Nørskov Lauritsen: Hjerm Sogn. En historisk Beskrivelse. Bd.I. 1945.

Pol. = Politiken. 1884ff.

Pontoppidan, Erich se **EPont.**

PoulAnd.P. = Prøver på danske Folkemål. Dansk IV. 1943.

Pouls.Svsjæll. = L. P. Poulsen: Sydvestsjællandsk Dialekt omkring 1880. Aarb. for Hist. Samf. for Sorø Amt. 1935.

Poulsen, Frederik se **FPoulsen.**

Poulsen, L. P. se **Pouls.**

Povlsen, Hans se **HansPovls.**

PPedersen. = P. Pedersen, Bjerregaard. **KF.** = Klittens Folk. Tilrettelagt og udgivet af Henrik Ussing. 1940. – **KH.** = Klittens Historie. 1950.

PPedersen(Bjerge).TF. = Povl Pedersen (Bjerge): En tids- og familieskildring fra Vester-Jylland. 1883.

PRasm.Ebeltoft. = Poul Rasmussen og Gustav Albeck: Ebeltoft Købstads Historie. 1951.

PSPed. = P. Storgaard Pedersen. **Hards.** = Hardsyssel. Bidrag til en jydsk Egns Middelaldershistorie. 1916. – **Hing.** = Bidrag til Hing Herreds Historie og Topografi. 1896. – **Ulfborg.** = Ulfborg Herred. En historisk-topografisk Beskrivelse. 1900.

PæØwles. = Pæ Øwles (pseud. for P. G. Fenger): Jyske Viser og Vers. 1932.

PØrum.SG. = Poul Ørum: Sommerens genfærd. 1956.

R.

Rafaëlis.SD. = R. Rafaëlis: Sange og Digte. 1950.

Rambusch.RF. = S. H. A. Rambusch: Studier over Ringkjøbing Fjord. 1900.

Ranch. = Hieronymus Justesen Ranch's Danske Skuespil og Fuglevise. Udg. af S. Birket Smith. 1876–77.

RandAmtsavis. = Randers Amtsavis. 1810ff.

RandDagbl. = Randers Dagblad. 1874ff.

Randrup.RM. = Randers March, Det er Randers Stads Drifters Beskrivelse, Dyders Berømmelse, Itzige Ringheds Beklagelse med Forønskning til Forbedring. Ved Lauritz Nielsøn Randrop. 1698. Genoptrykt 1895.

Randrup, J. se **JRandrup.**

Rasch.PKR. = Fr. Rasch: Peder Knudsen Ruus eller en Bondes Levnetsbeskrivelse i morende Fortællinger. Et Skrivt for Almuen. 1809–1815.

Rask.FyBSpr. = Rasmus Rask: De fynske Bønders Sprog. Bearbejdet og udgivet af Poul Andersen. 1938.

Rasm.VendsOrdb. = Marius Rasmussen: Bidrag til en Ordbog over Vends Herreds Folkemaal. 1948.

Rasmussen, Henrik se **HRasm.**

Rasmussen, Marius se **Rasm.**

Rasmusen, Poul se **PRasm.**

Rasmusen, R. C. se **RCRasm.**

Ravn. = J. J. Ravn. **Herslev-Viuf.** = En historisk-topografisk Beskrivelse af Herslev og Viuf Sogne i Brusk Herred. 1926. – **SVilstrup.** = Beskrivelse af Sønder Vilstrup Sogn, Brusk Herred i Vejle Amt. 1945.

Ravnholt. = A. Ravnholt. **Horne Herreder.** = Fra Vester- og Nørre Horne Herreder. Historiske og topografiske Efterretninger. 1935. – **Thorning.** = Historiske og topografiske Efterretninger om Thorning Sogn indtil ca. 1800. En Hjemstavnsbog. 1934. – **Thorning.II.** = Thorning Sogn i det 19. Aarhundrede. Historiske Efterretninger. 1939.

Reuter.MH. = Fritz Reuter: Muntre Historrier. Omarbejde aa øwersat paa Vendelbomoel aa Frands Vendelbo (pseud. for red. Vestergaard, Hjørring). 1907.

RGandrup. = Richardt Gandrup. **JD.** = Jeftas Datter. 1922. – **JK.** = Jordens Kreds. 1924. – **MH.** = Macpelas Hule. 1920.

RibeAmt. = Fra Ribe Amt. Udgivet af Historisk Samfund for Ribe Amt. 1903ff.

RibeStiftst. = Ribe Stifts Tidende. 1786ff.

Rietz. = J. E. Rietz: Svenskt Dialekt-Lexikon. I–II. Malmö 1867.

RingkAmtsAvis. = Ringkøbing Amts Avis. 1839ff.

RingkAvis. = Ringkøbing Avis. 1882ff.

RingkDagbl. = Ringkøbing Amts Dagblad. 1880ff.

Ringsholt, Lars C. se **LCRingsholt.**

RKnudsen.Vejlby-Risskov. = Regnar Knudsen: Vejlby-Risskov gennem Tiderne. 1955.

Rolighed, Jens se **JRolighed.**

RomDigtn. = Romantisk Digtning fra Middelalderen. I–III. Udg. af C. J. Brandt. 1869–77.
Rosenørn.JK. = I. K. Rosenørn-Teilmann: Jens Kjerk. En jydsk Skjæmtesaga. 1910.
Rostgaard.Lex. = Friedrich Rostgaard: håndskreven ordbog. RostgaardsS.2°.124.
RostgaardsS. + formatbetegnelse + nr. = Rostgaards håndskriftsamling (tidligere i Universitetsbiblioteket, nu i KglBibl.).
Rævebog. = En Ræffue Bog. Herman Weigeres Oversættelse af Reinke de Vos. (1555). Udg. ved Niels Møller. I–II. 1914–23. (Ordbog af Sandfeld i II,2.)
Røjkjær. = Lavst Røjkjær: Ordsprog. Mundheld og staaende Talemaader fra Harsyssel. JI.MS.73,0. – Jydske Ord og Udtryk I–II. DFS. 1922/70. – se også PKMads.
Rømer. = Ordliste optegnet af sognepræst Niels Vadum Rømer til Hellevad og Ørum Menigheder i Vendsyssel. 1809. NkS.812e,4°.
Røst. = Simon Røst: Dialektordliste fra Åsted sogn (?) indsendt til VSO 1808. (KDVS, VSO 247a).
Raaslæ, Jørren (pseud.) se **CHans.**

S.

SAlk.Vejen. = Søren Alkærsig: Vejen Sogn i Malt Herred. I–III. 1936–41.
SamsHist. = Samsøs Historie samt Tunøs Historie. En Oversigt over Øernes Historie med efterfølgende Biografier. Under Redaktion af J. P. Nielsen. 1946.
SamsøFolket. = Samsø Folketidende. 1908ff.
Sand.E. = Knud Sand: Erindringer fra et langt liv. 1958.
Sandholm, Jens se **JSandholm.**
SAndr.SBH. = Sune Andresen: En sundevedsk bondeslægts historie. Efter P. Andresens optegnelser. 1957.
Sandvad, Holger se **HSandv.**
Schade. = C. Schade: Bidrag til et jydsk Idioticon eller Samling af morsiske Ord. NkS.812d, 4°; Samling af Morsingboe-Ord. NkS.812e, 4°; En samling af Morsingboe-Ord og Talemaader, som Samleren og for en stor Deel har hørt af Sallingboer fra det nordlige Salling. Add.3d,8°. – **Mors.** = Beskrivelse over Øen Mors. 1811.
Schandrup. = Jacob Knudsen Schandrup: Curieuse poetiske Skrifter. u.å. [1728].
Schmidt, August F. se **AFSchmidt.**
Schmidy, A. J. se **AJSchmidt.**
Schmidt, J. N. se **JNSchmidt.**
Schor. = Poul Mathias Schor: Dialektordliste fra Dragstrup sogn (?) indsendt til VSO 1808. (KDVS, VSO 262).
Schythe.SA. = J. C. Schythe: Skanderborg Amt. Beskrevet, efter Opfordring af det Kgl. Landhuusholdnings-Selskab. 1843.
Schütte, Gudmund se **GSchütte.**
Seeberg, Chr. se **ChrSeeberg.**
Selk. = Paul Selk: Die sprachlichen Verhältnisse im deutsch-dänischen Sprachgebiet südlich der Grenze. Mit 5 Sprachkarten von Hans N. Andresen und Sprachproben aus dem Grenzgebiet von Bruno Ketelsen. Flensburg 1937.
SElkjær. = Sigurd Elkjær. **HA.** = Helle Arvidsdatter. 1928. – **HF.** = Mellem Hav og Fjord. 1936. – **MH.** = Et Muldskud i Havet. 1937. – **NT.** = Niels Tambours Datter. 1940. – **RK.** = Rane og Kirsten. 1926.
Sgr. = Skattegraveren. Et tidsskrift udgivet af »Dansk samfund til indsamling af folkeminder« ved Evald Tang Kristensen. 1884–89.
SilkebAvis. = Silkeborg Avis. 1913ff.
SJyMSkr. = Sønderjydsk Maanedsskrift. Udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland. 1924ff.
SJyAarb. = Sønderjydske Aarbøger. 1889ff.
SkagenAvis. = Skagens Avis. 1913ff.
Skalle Karen se **JPIvers.**
Skalle-Laust se **And.**
Skalle, Maaten se **JPIvers.**
SkanderbAvis. = Skanderborg Amts Avis. 1876ff.
Skautrup. = Peter Skautrup. **DSH.** = Det danske sprogs historie. Iff. 1944ff. – **H.** = Et Hardsysselmål. 1927ff.
SkiveAvis. = Skive Avis. 1858ff.
SkiveFolkebl. = Skive Folkeblad. 1880ff.
SkiveVenstrebl. = Skive Venstreblad. 1919ff.
SkjernAvis. = Skjern Avis. 1921ff.
SkjernDagbl. = Skjern Dagblad. 1905ff.
Skjoldb. = Johan Skjoldborg. **D.** = Dynæs Digte. 1915. – **ML.** = Mikkel Larsens Drenge. 1914. – **RF.** = Romaner og Fortællinger. I–IV. 1921. – **Sl.** = Slægten. Skuespil i tre Akter. 1925. – **WK.** = Wolle Krogh. 1901.
Skytte, Jens se **JSkytte.**
Skytte, Knud se **KSkytte.**
Skyum. = A. C. Skyum. **Mors.** = Morsingmålets Ordforråd. I–II. 1948–54. – **V.** = Vers på Morsingmål. 1953.
Småprøver. = Småprøver af forskellige jyske landskabsmål med lydskrift. Samlede af H. F. Feilberg. 1881.
SocDem. = Social-Demokraten. 1874ff.

SocDemRand. = Socialdemokraten for Randers og Omegn. 1888ff.
Sortfeldt. = Severin Christensen Sortfeldt. **GS.** = Gnierup Saavnrodsfaarhailenger. (Vendelbomaal). Referihræ aa »Volle Mai« (pseud. for Severin Christensen Sortfeldt). 1923. – **Rubjerg.** = Rubjerg Sogn i gamle Dage. En historisk topografisk Beskrivelse. 1923.
SPAnd. = S. P. Andersen. **K.** = Kærminder. 1957. – **L.** = Lyngblomster. Digte. [1930].
SPJens. = Svend P. Jensen. **FG.** = Frier- aa Gywtemoelshistaarier i jydsk Boenmoel. 1916. – **JK.** = Pæ' Smeds Jawt-Krønnike fortold o jysk Boenmoel. 1906. – **L.** = Saaren Husmands Løwnhistaarrier. 1909.
SprKult. = Sprog og Kultur. 1932ff.
SprogfAlm. = Sprogforeningens Almanak. 1893ff.
Spärck.DDD. = Ragnar Spärck: Den danske Dyreverden, dyregeografisk og indvandringshistorisk belyst. 1940. (Festskrift udg. af Københavns Universitet. 1940.)
SStef. = Steffen Steffensen. **A.** = Allersnak. 1944. – **Av.** = Æ Avisgilld. 1953. – **Awt.** = I æ Awtæjtsstoww. 1932. – **BJ.** = Bette Jens. 1931. – **FH.** = Ve Fåers Håend. 1941. – **HF.** = Hjemm fræ. 1947. – **JA.** = Jens Awlskåel. 1935. – **K.** = Knaster. 1929. – **LL.** = Bag lave længer. 1955. – **LN.** = I Lyst å Nøe. 1945. – **P.** = Peller. 1938. – **S.** = Småtteri. 1925. – **SE.** = De er skjøn i æ Eng'! 1923. – **SS.** = Sønda å søgn. 1950. – **TV.** = Tanker og Vers. 1943.
Stambl. = Stambladet. Iff. 1963ff.
Staun.UD. = C. Staun: Under Dommer. 1916.
Steensberg.SS. = Axel Steensberg: Slægten Steensberg og dens vestjyske Hjemsted. 1950.
Steenstrup, Johannes se **JohsSteenstr.**
Steffensen, Steffen se **SStef.**
Stockholm. = Niels Nicolai Stockholm: Dialektordliste fra Oddum sogn indsendt til VSO 1808. (KDVS, VSO 262).
StruerAvis. = Struer Avis. 1875ff.
StruerDagbl. = Struer Dagblad. 1892ff.
StudierDahlerup. = Studier tilegnede Verner Dahlerup. 1934.
Sulkjær. = Johan C. Sulkjær. **Arnborg.** = Arnborg Sogn i Hammerum Herred. 1939. – **NNissum.** = Nørre Nissum Sogn i Skodborg Herred. I–II. 1932–37. – **Snejbjerg.** = Snejbjerg Sogn. I–II. 1925–27.
Suso. = Henrik Susos Gudelig Visdoms Bog i dansk Oversættelse fra det femtende Århundrede. Udg. af C. J. Brandt. 1858.
SVasegaard.KS. = Søren Vasegaard: Fra Klejtrup Sogn. Bidrag til Belysning af himmerlandsk Bondekultur i 70erne. 1925.
SvClaus.NM. = Sven Clausen: Årbog for nordisk målstræv. II–X. 1939–48.
Svenstrup.Grenaa. = Carl Svenstrup: Grenaa Bys Historie. Bd. A. I–II. 1933–48.
SvGrundtv. = Svend Grundtvig. **DF.** = Danske Folkesagn I–II. 1839–83. Udg. af Hans Ellekilde. 1944–47. (= Danmarks Folkeminder Nr. 53^{I-V}). – **FÆ.** = Danske Folkeæventyr. (I.) 1876. – (II.) Ny Samling. 1878. – **GlM. I–III.** = Gamle Danske Minder i Folkemunde. 1854. – (II.) Ny Samling. 1857. – 3. Samling. 1861.
SvLM. = Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen ock svenskt folklif. Iff. Stockholm 1879ff.
Sydsl. = Gunnar Knudsen og Knud Kretzschmer: Sydslesvig. I–II. 1933–45.
SæbyAvis. = Sæby Avis. 1875ff.
SæbyFolkebl. = Sæby Folkeblad. 1909ff.
Søborg, Johannes se **JSøborg.**
Søe, Jens se **JSøe.**
Søgaard.L. = Helge Søgaard: Lertøj fra nørrejyske Museer. 1958.
Søiberg. = Harry Søiberg. **FH.** = Folket ved Havet. 1908. – **FLP.** = Foran Livets Port. 1916. – **JS.** = Af Jordens Slægt. 1910. – **L.** = Lyset. 1918. – **LL.** = De Levendes Land. 1920. – **SK.** = Søkongen. 1926.
Søndergaard Jacobsen, J. se **JSJacobs.**
Sønderjyden. = Sønderjyden. 1922ff.
SønderjyDigte. = Sønderjyske Digte på Folkesproget, udg. af Marius Kristensen og Carl S. Petersen. 1920.
Sønderjydsk Maanedsskrift se **SJyMSkr.**
Sønderjyske Aarbøger se **SJyAarb.**
Sørensen, Bolette se **HHede.**
Sørensen, Thomas se **ThSør.**

T.

TBLassen.Brande. = T. Bundgaard Lassen: Brande Sogns Historie. 1. Del. 1942. (2. Del af LNiels., s.d.)
Terp.E. = Poul Terp: Erindringer fra en dansk Bondes lange Liv. Udg. af Julius Clausen og P. Fr. Rist. (Memoirer og Breve. XXXX). 1923.
Terpager.^{1,2}. = Lektor Peder Terpager, Ribe: To ordlister indsendt til Moth ca. 1698. GkS. 773.I–II. folio. (Jf. SprKult.X. s. 62ff.)
TfF. = Tidskrift for Philologi og Pædagogik. I–X. 1860–73. – **2–4R.** = Nordisk tidskrift for filologi og pædagogik. Ny række. I–II. 1874–76. – Nordisk tidskrift for filologi. Ny række. III–X. 1877–92. – Nordisk tidskrift for filologi. 3.–4. række. 1892–1921.

Thiele. = J. M. Thiele: Danmarks Folkesagn I–III. 1843–60.

Thielo.MT. = En Mosters Testamente, i C. A. Thielo: Den borgerlige Hovmesterinde, s. 78–84. (udg. af Niels Åge Nielsen i ØH. 1956. s. 26–32.)

Thise. = Jens Thise. **LS.** = Livet i Sognefogedgaarden. I–II. 1922–23. – **MM.** = Muld og Mæle. Digte. 1935. – **MS.** = Maren og Simon. Dialog. 1938. – **NKS.** = Niels Klinkers Saga. 1910. – **NKÆ.** = Niels Klinker som Ægtemand, Kriger og Politiker. 1904. – **S.** = Smørkræmmeren. Thise Marked. Træk af Vendelboens Liv i ældre Tid. 1924. – **SBT.** = Spaa Birtes Tøs. Skuespil i 5 Akter. 2. Opl. 1946. – **SoG.** = Sol og Graavejr. 1920.

ThistAmtst. = Thisted Amts Tidende. 1882ff.

ThistAvis. = Thisted Amts Avis. 1824ff.

Thisted, Valdemar se **VThist.**

ThitJens. = Thit Jensen. **AB.** = Af Blod er du kommet. 1928. – **D.** = Drotten. I–II. 1943. – **EH.** = Den erotiske Hamster. 1919. – **EL.** = Den evige Længsel. [1921]. – **FS.** = Familien Storm. 1904. – **G.** = Gerd. 1918. – **J.** = Jorden. 1915. – **JyH.** = Jydske Historier. 1916. – **KK.** = Kærlighedens Kaabe. 1918. – **KS.** = Kongen fra Sande. 1919. – **M.** = Martyrium. 1905. – **PN.** = Prins Nilaus af Danmark. 1907. – **RA.** = Rigets Arving. I–II. 1946. – **SK.** = Stygge Krumpen. I–II. 1936. – **VA.** = Valdemar Atterdag. I–II. 1940.

ThNiels.FH. = Thomas Nielsen: Fra Hedeegne. Jydske Fortællinger. 1928.

Thomaskjær. = C. Sørensen Thomaskjær. **AS.** = Alwe aa Sjow fræ Silkebaarre Skow. 1900. – **BH.** = En bitte Historri om ham di kalt »Soren Ørringi«. 1908. – **F.** = Freh gih Føeh, Kri legge øh. Sange ved Fredsfesten paa Himmelbjerget d. 19. juni 1892. – **FL.** = Fremmet Las aa hans Søn. (Jydsk Bondemaal i Himmelbjergegnen). u.å. – **H.** = Jydsk Hwædaskost. 1903. – **L.** = Aapstuget Løwninge. 1887. – **NKK.** = Niels Kallskinds Kjøbinhawnsrejs. En rigtig plasiele Faatehling mæ flie gue Visse i jysk Buhnmol. 2. Opl. 1922. – **PK.** = Pæ Kukmand aa hans trej Kwonne. 1896. – **SV.** = Nowwe Smaafaatelenge aa Visse. 1883. – **SV²**. = Nowwe Smaafaatelenge aa Wisse. 2. forøgede Udgave. 1922. – **TF.** = To Fortællinger, en gammel og en ny. 1893. – **TH.** = Tow laajeli Histaarrie. 1898. – **TP.** = Tronni Pie helle Pæ Trankusk. 1892.

Thomsen, Thomas se **ThThomsen.**

Thor (pseud. for Peder Hansen) se **PHansen.**

ThorlUssing.H. = B. Thorlacius-Ussing: Paa Strejf gennem Han Herrederne. 1946.

Thors. = P. K. Thorsen. **Afh.** = Afhandlinger og Breve. Udg. ved J. Byskov og Marius Kristensen. I–III. 1927–30. – **NL.** = Bidrag til nørrejysk lydlære. 1886. – **Sejerø.** = Sprogarten på Sejerø. 1894.

Thott. + formatbetegnelse + nr. = Thottske håndskriftsamling i KglBibl.

ThSør.D. = Th. Sørensen: Da a sku te Dyrskue med vo broget Tyr og Diamantringen. 1930.

ThThomsen. = Th. Thomsen. **KT.** = Gudmund Schütte: Kimbrer og Teutoner. Paa himmerlandsk Dialekt ved Th. Thomsen. Himmerl-Kjær. 1942. s. 207–49. – **PSP.** = Pioneren Soren Piesen. Aars Avis nr. 1, 2 og 4. 1955.

Thuborg, Anders se **AThuborg.**

Thuborg, Karen se **KarenThuborg.**

Thulesen, Marie se **MThul.**

Thura, Albert se **AlbThura.**

Thurah.Samsøe. = Laurids Lauridsen de Thurah: Omstændelig og Tilforladelig Beskrivelse af Øen Samsøe, og de derunder hørende smaae Øer. 1758.

Thybohist. = En Thybohistorie af »From«. Aalborg Stiftstidende 1874 nr. 102–104.

Thyreg. = C. A. Thyregod. **BB.** = Blandt Bønder. I–VIII. 1870–71. – **F.** = Fortællinger i Udvalg ved S. Tvermose Thyregod. I–III. 1906–07. – **I.** = Inger. Udvalgte Fortællinger. Udgivet ved Oscar Thyregod. 1910. s. 208–19. – **MTS.** = Medens Tiderne skifte. Fortællinger fra Jylland. 1892. – **S.** = Skildringer af det virkelige Liv. 1875.

Thyregod, S. Tvermose se **DanmSanglege.**

ThøgLars. = Thøger Larsen. **BB.** = Bakker og Bølger. 1912. – **DF.** = Det fjerne. 1907. – **FB.** = Fjordbredden. 1913. – **J.** = Jord. 2. Udg. 1916. – **ST.** = Slægternes Træ. 1914. – **T.** = Trækfuglevej. 1927. – **VV.** = Vejr og Vinger. 1923.

TiAfh. = Ti Afhandlinger. Udgivet i anledning af Stednavneudvalgets 50 års jubilæum. Navnestudier udgivet af Stednavneudvalget. Nr. 2. 1960.

Tillhagen.FL. = Carl-Herman Tillhagen: Folklig läkekonst. Stockholm 1958.

TKrist.BT. = Torolf Kristensen: Fræ mi bet'te Ti' å ong· Daw·. Minder og Oplevelser fra Sydvestsalling. 1939.

TKrKrist. = Ord fra Mundarten i Vendsyssel samlede af T. Kr. Kristensen Skallerup ved Hjørring. DFS 1929/126.

Torp.EtymO. = Alf Torp: Nynorsk etymologisk ordbok. Kristiania 19(15–)19. se også **FalkT.**

TroelsL. = Dagligt Liv i Norden i det 16. Aarhundrede. I–XIV. 5. Udg. 1929–31.

Tychon.Vers. = Christen Lassen Tychonius: Samling af Vers og Indfald. 1776.
TøndAmtst. = Tønder Amtstidende. 1923ff.
Tønnes. = Jens Tønnesen. **GSF.** = Gamle Skagensfiskere fortæller. 1934. – **Skagen.** = Det svundne Skagen fortæller. 1945.
Tøxen. = Pastor Peder Tøxen, Varde: Ordliste indsendt til Moth 1698. GkS.772. (Jf. SprKult. X. s. 77f.)

U.

UfF + (evt) Acc. Nr. (accessionsnr.) = »Udvalg for Folkemål«(s samlinger).
UHansen.NF. = Urban Hansen; Norden Fjorden. Historie og Sagn. Spøgeri og Overtro. Hekseri og Trolddom. 1922.
Uk.sjy. = Ukendt sønderjysk præst (Ribe Stift): Ordliste indsendt til Moth ca. 1698. GkS.773. fol. (Jf. SprKult.X. s. 80).
Uldall. + nr. = Uldallske håndskriftsamling i KglBibl.
Understrup. = Konrad Understrup. **BS.** = Af Bindestuens Saga. Et Jubilæumsskrift udgivet af Danmarks Garn- og Trikotagehandlerforening. 1918. – **Nøvling.** = Nøvling Sogn. 1923. – **Sinding.** = Sinding Sogn. 1917. – **Sunds.** = Sunds Sogns Historie. 1935. – **Timring.** = Timring Sogn. 1929. – **Vildbjerg.** = Vildbjerg Sogn. 1921. – **Ørre.** = Ørre Sogn. [1915].
UnivBl. = Blandinger til Oplysning om dansk Sprog i ældre og nyere Tid. Udg. af Universitets-Jubilæets danske Samfund. I–II. 1881–1916.
Ussing. = Henrik Ussing. **Als.** = Det gamle Als. 1926. – **ME.** = Minder fra Erritsø. Danmarks Folkeminder. Nr. 11. 1915–17.

V–W.

Wadsk. = Christ. Frid. Wadskiær: Udvalgte Danske Vers udgivne af Hans Brix og Anker Jensen. 1915.
Valeur, W. T. se **Krarup-Valeur.**
VAnders.A. = Vald. Andersen: Alheden med Frederiks Sogns Historie. 1953.
Varming. = L. Varming: Det jydske Folkesprog grammatisk fremstillet. 1862.
Varnæs. = Varnæs Sogns Historie. Udgivet af Bovrup-Varnæs Sogns Danske Samfund. 1944.
Vasegaard, Søren se **SVasegaard.**
Weiersøe.D. = En jydsk Drengs Dagbog 1824–1835. Severin Weiersøes Optegnelser fra Drenge- og Ungdomsaarene. Udgivet af Olaf Carlsen. 1943.
VejleAvis. = Vejle Amts Avis. 1828ff.
VejleFolkebl. = Vejle Amts Folkeblad. 1865ff.
Vendsbog. = Vendsysselbogen. Udg. af Skolebiblioteksforeningen for Hjørring amt. 1954.
VendsTid. = Vendsyssel Tidende. 1872ff.
VendsVenstrebl. = Vendsyssel Venstreblad. 1912ff.
Vestkysten. = Vestkysten. 1917ff.
VestslTid. = Vestslesvigs Tidende. 1869ff.
Vibe, Niels se **NVibe.**
VibFolkebl. = Viborg Stifts Folkeblad. 1877ff.
Viborg.Pl. = Erik Viborg: Forsøg til systematiske danske Navne af indenlandske Planter. 1793.
VibStiftst. = Viborg Stiftstidende. 1773ff.
Vider. = Danske Vider og Vedtægter. Udg. af Poul Bjerge, Thyge J. Søegaard og August F. Schmidt. I–V. 1904–38.
Viesaml. = Slutningen aa en Viesammeling. (anonym). u.å.
VilbMøll. = Vilbert Møller: Hvad der siges paa Landet. Skive Uge-Revue 1914–16. Roslev og Omegns Folkeblad 1926ff. – **GJ.** = Gammel Jehann aa anner Histaarrier fræ gammel Daww. 1922. – **PS.** = Nue Møeer i Pladderup Sownraad. 1.–3. Samling. 1922–24. – **PU.** = Pladderup Universitetsforening. 1921.
Wilse.R. = Jacob Nicolai Wilse: Reise-Iagttagelser. I–V. 1790–98.
Windelin. = Niels Sørensen Windelin: Dialektordliste fra Staby sogn indsendt til VSO 1808. (KDVS, VSO 262).
Winther, Chr. H. se **ChrWinther.**
Vogel-Jørg.BO. = T. Vogel-Jørgensen: Bevingede Ord. 3. Udg. 1948.
Volle Mai, pseud. for Severin Christensen Sortfeldt se **Sortfeldt.**
Vries.EtymWb. = Jan de Vries: Altnordisches etymologisches Wörterbuch. Leiden 1961.
VSO. = Dansk Ordbog udgiven under Videnskabernes Selskabs Bestyrelse. I–VIII. 1793–1905.
VThist. = Valdemar Thisted. **P.** = Herodion: Præstekald. En Samling af Breve. I–II. 1859.
Waagner.SS. = William Waagner: Skøjeren synger. 1927.

Y.

Yd, Soren (pseud.) se **Brøv.**

Z.

Zangenberg.DB. = Danske Bøndergaarde. Grundplaner og Konstruktioner. Danmarks Folkeminder. Nr. 31. 1925.

Ø.

ØH. = Østjydsk Hjemstavn. Østjydsk Hjemstavnsforenings Aarsskrift. 1936ff.

Ørum, Poul se **PØrum.**

Å.

AabenraaAvis. = Aabenraa Avis. 1921ff.

Aagaard. = Knud Aagaard. **BTL.** = Beskrivelse over Tørning Lehn. 1815. – **Thye.** = Physisk, oeconomisk og topographisk Beskrivelse over Thye beliggende i Thisted Amt, Aalborg Stift. Et Forsøg af –. 1802.

Aakj. = Jeppe Aakjær. **B.** = Hvor Bønder bor. 1908. – **BE.** = Naar Bønder elsker. 4. Udg. 1930. – **BS.** = Bondens Søn. 1899. – **BT.** = Fra min Bitte-Tid. 1928. – **D.** = En Daad. 1920. – **DFK.** = Derude fra Kjærene. 1899. – **DK.** = Drengeaar og Knøsekaar. 1929. – **DN.** = Digte og Noveller. 1932. – **EE.** = Efterladte Erindringer. Udg. af Georg Saxild. 1934. – **ET.** = Esper Tækki. 1913. – **FB.** = Fjandboer. 1901. – **FDD.** = Før det dages. 1929. – **FJ.** = Fra Jul til Sanct Hans. 1905. – **GJB.** = Af Gammel Jehannes hans Bivelskistaarri. 1911. – **GK.** = Hvor der er gjærende Kræfter. 1916. – **Hejmd.** = Hejmdals Vandringer. 1924. – **HG.** = Bag Hjemmets Gavl. 1912. – **HS.** = Af min Hjemstavns Saga. 1919. – **HV.** = Hedevandringer. 1915. – **HÆ.** = Hjertegræs og Ærenpris. 1921. – **JH.** = Jævnt Humør. Smaahistorier. 1913. – **JPF.** = Jens Povlsens Frieri. u.å. – **LH.** = Livet paa Hegnsgaard. 1907. – **MM.** = Muld og Malm. 1909. – **P.** = Po fir glowend Pæl. 1923. – **PL.** = Pigen fra Limfjorden. 1921. – **R.** = Rejsegildet. 1925. – **RS.** = Rugens Sange og andre Digte. 3. Opl. 1909. – **SD.** = Samlede Digte. Mindeudgave. I–III. 1931. – **SE.** = Den Sommer og den Eng –. 1910. – **StStB.** = Steen Steensen Blichers Livstragedie i Breve og Aktstykker. I–III. 1903–04. – **SV.** = Samlede Værker. I–VIII. 1918–19. – **UA.** = Under Aftenstjærnen. 1927. – **US.** = Ulvens Søn. 1909. – **VB.** = Vredens Børn. 1904. – **VF.** = Vadmelsfolk. 1900. – **VVF.** = Vejr og Vind og Folkesind. 1916.

AalbAmtst. = Aalborg Amtstidende. 1889ff.

AalbStiftst. = Aalborg Stiftstidende. 1867ff.

AarbHards. = Hardsyssels Aarbog udgivet af Historisk Samfund for Ringkøbing Amt. 1907ff.

AarbKult. = Aarbog for dansk Kulturhistorie. Udg. af P. Bjerge. 1890–1900.

AarbMors. = Historisk Aarbog for Mors. Udgivet af Morslands danske Samfund. 1919–32.

AarbRanders. = Fra Randers Amt. Aarbog udg. af Randers Amts hist. Samfund. 1907ff.

AarbSkive. = Aarbog for Historisk Samfund for Skive og Omegn. 1909–10. – Historisk Aarbog for Skive og Omegn. 1911–15. – Skivebogen. 1916ff.

AarbThisted. = Historisk Aarbog for Thisted Amt. 1906ff.

AarbTurist. = Turistforeningen for Danmark. Aarbog. 1924ff.

AarbVejle. = Vejle Amts Aarbøger (senere: Aarbog). Udg. af Vejle Amts historiske Samfund. 1905ff.

AarbVends. = Vendsysselske Aarbøger. Udg. af Hist. Samf. for Hjørring Amt. 1915ff.

AarbVet. = Dansk veterinærhistorisk Aarbog. 1934ff.

AarbViborg. = Fra Viborg Amt. Aarbog udgivet af Historisk Samfund for Viborg Amt. 1929ff.

AarbAarh. = Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift. 1908ff.

AarhAmtst. = Aarhus Amtstidende. 1866ff.

AarhStiftst. = Aarhuus Stiftstidende. 1794ff.

II. REDAKTIONELLE FORKORTELSER

A. Dialektområder. For sammenfattende at kunne angive en forms, et ords eller en betydnings udbredelse inden for et større eller mindre område er Jylland inddelt som vist på hosstående Jyllandskort med grænser og signaturer for de dialektområder, som med nogenlunde sikkerhed har kunnet afgrænses. I efterfølgende oversigt er områderne anført med angivelse af numrene på de dertil hørende sogne og de i ordbogen anvendte forkortelser.

Område (m sognenrr)	Forkortelse
1. NORDØSTJYLLAND	Nøjy
1A Vendsyssel	Vends
1Aa Nordøstvendsyssel (1174–1273, 1468, 1472–75)	Nøvends
1Ab Sydvestvendsyssel (1274–78, 1453, 1461–67, 1469, 1471)	Svvends
1B Hanherred (1280–91, 1311–17)	Han
1C Læsø (1300–03)	Læsø
2. ØSTJYLLAND	Øjy
2A Himmerland (1450, 1452, 1454–55, 1480–1615, 1710–28, 1859, 1861)	Him
2B Ommersyssel (1741–66, 1774–86, 1850–58, 1870–1919)	Ommers
2C Djursland med omliggende øer	Djurs
2Ca Rougsø h (1940–45)	Rougsø
2Cb Gerrild-egnen (1981–92)	Gerr
2Cc Djurs Nørre h (1962, 1994–98, 2014–15, 2041–44)	Ndjurs
2Cd Anholt (1999)	Anh
2Ce Djurs Sønder h og Mols (Sdjurs: 1978–79, 2001–13; Mols: 2020, 2032–32)	Sdjurs/Mols
2Cf Samsø (Ssams: 350–54 + 2123 (Tunø), 2246 (Endelave); Nsams: 355)	Sams
2D Midtøstjylland (1813–14, 1830–44, 1920–35, 1951–59, 1961, 1963–74, 1993, 2045–51, 2056, 2058, 2060–2122, 2130–87, 2191, 2224–26, 2235–36)	Møjy
3. NORDVESTJYLLAND	Nvjy
3A Thy (1309, 1318–23, 1330–1404)	Thy
3B Mors (1408–46)	Mors
4. VESTJYLLAND	Vjy
4A Midtvestjylland	Mvjy
4Aa Salling (1623–88)	Sall
4Ab Fjends h (1622, 1690–1709, 1731–39, 1771–73, 1790–1805, 1811–12, 1815–21)	Fjends
4Ac Hardsyssel (2402–2565)	Hards
4B Sydøstjylland	Søjy
4Ba Indre Sydøstjylland (2192–2219, 2221–23, 2227–34, 2241–45, 2252, 2254, 2301–16, 2320–44, 2370–81, 2652–88)	Isøjy
4Bb Bjerre-Hatting h (2260–92)	Bjerre
4Bc Elbo-Holmans h (2253, 2350–66)	Elbo
4Bd Nørre og Sønder Tyrstrup h (2390–98, 3030–37)	Tyrst

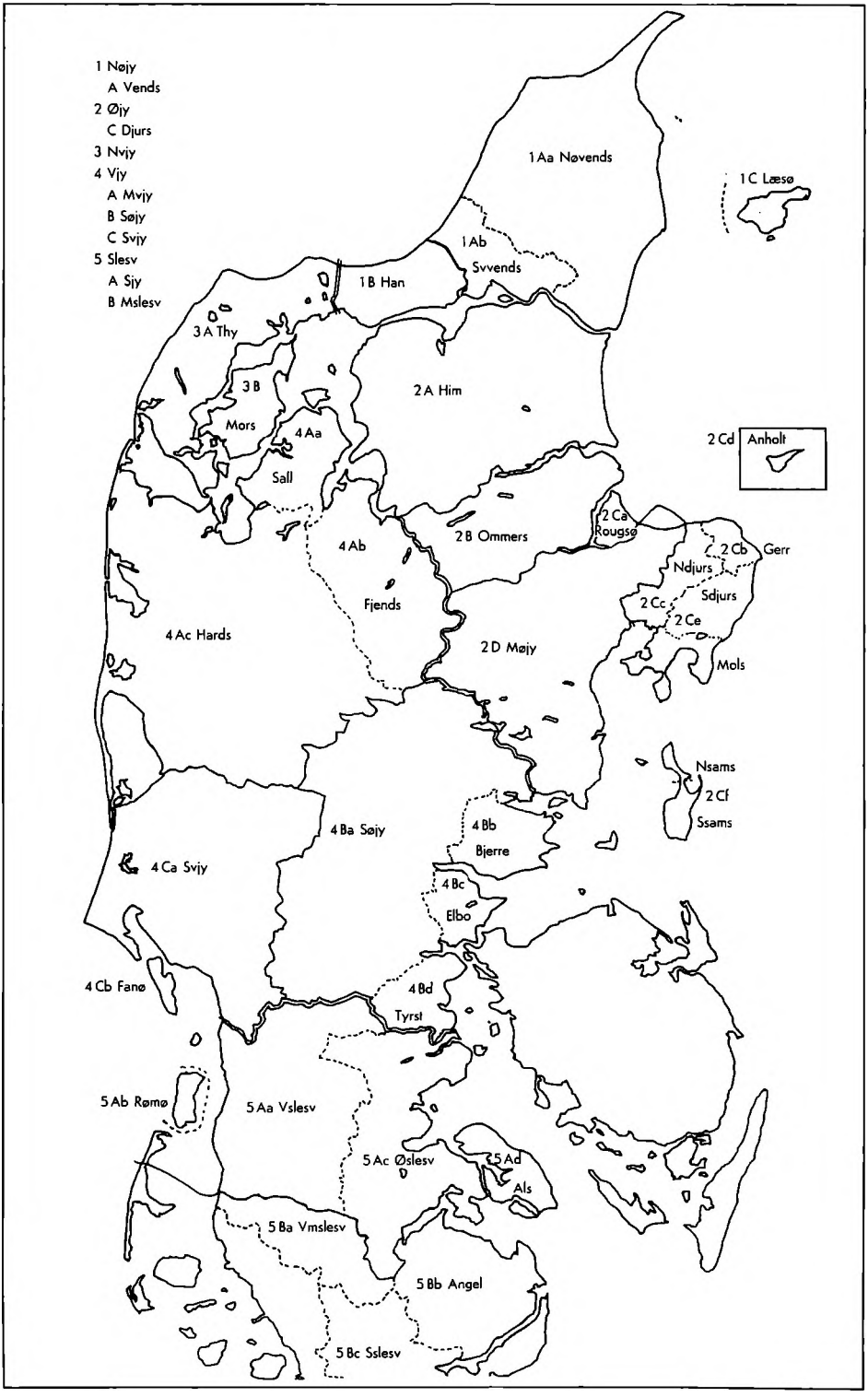
1 Nøjy
A Vends
2 Øjy
C Djurs
3 Nvjy
4 Vjy
A Mvjy
B Søjy
C Svjy
5 Slesv
A Sjy
B Mslesv
1Aa Nøvends
1C Læsø
1Ab
Svvends
1B Han
3A Thy
3B
Mors
2A Him
4Aa
Sall
2Cd
Anholt
2Ca
Rougsø
2B Ommers
4Ab
2Cb
Gerr
Ndjurs
Sdjurs
2Cc
2Ce
Fjends
4Ac Hards
2D Møjy
Mols
Nsams
2Cf
Ssams
4Ba Søjy
4Bb
Bjerre
4Ca Svjy
4Bc
Elbo
4Cb Fanø
4Bd
Tyrst
5Ab Rømø
5Aa Vslesv
5Ac Øslesv
5Ad
Als
5Ba Vmslesv
5Bb Angel
5Bc Sslesv

4C Sydvestjylland	Svjy
4Ca Indre Sydvestjylland (2317–17b, 2570–81, 2586–2637, 2651, 2690–98, 2701–05, 3053–54, 3056–57)	Svjy
4Cb Fanø (2640–42)	Fanø
5. SLESVIG	Slesv
5A Nordslesvig (Sønderjylland)	Sjy
5Aa Vestslesvig (2706–09, 3041–42, 3051–52, 3055, 3058–3111, 3113–35, 3182, 3201–3202)	Vslesv
5Ab Rømø (3112)	Rømø
5Ac Østslesvig (3002–22, 3043–48, 3136, 3191, 3203–31, 3240–45, 3271–72)	Øslesv
5Ad Als (3233, 3246–66)	Als
5B Mellem- og Sydslesvig	Msslesv
5Ba Vestlige Mellemslesvig (3141–63, 3273–76)	Vmslesv
5Bb Angel (3267, 3281, 3284–3342)	Angel
5Bc Sydslesvig (3282–83, 3343–44, 3346, 3350–53, 3371–72, 3391–92, 3396–98, 3440–3448)	Sslesv

Ved siden af denne områdeinddeling med geografisk veldefinerede forkortelser er undertiden, hvor der kan gives en bredere geografisk sammenfatning, anvendt en traditionel egnsinddeling med følgende forkortelser:

Nørrejy/nørrejy	=	Nørrejylland/nørrejysk
Sønderjy/sønderjy	=	Sønderjylland/sønderjysk
Vestjy/vestjy	=	Vestjylland/vestjysk
Østjy/østjy	=	Østjylland/østjysk

B. Almindelige forkortelser

a = adjektiv.
abs = absolut ɔ: uden (sædvanlig) grammatisk forbindelse med andre sætningsled; spec om transitive verber: brugt uden objekt.
abstr = abstrakt.
adv = adverbium eller (ved a = adverbiel form).
afl = afledning eller afledt.
aflyd = aflydende til, i aflydsforhold til.
afvig = afvigende.
akk = akkusativ.
alm = almindelig eller almindelighed.
Angel = Angel, se ovf.
Anh = Anholt, se s. 34.
anm = anmærkning.
anv = anvendt eller anvendelse.
apot = apoteks-sprog; spec om de folkelige betegnelser for lægemidler, som anvendes eller (navnlig) tidl anvendtes (af publikum) på apotekerne.
appell = appellativ, appellativisk.
appos = apposition.
arab = arabisk.
art = artikel.
attrib = attributiv(t) ɔ: knyttet adjektivisk (umiddelbart, før ell efter) til et substantivisk ord.
barnespr = barnesprog.
beg = begyndelse(n).
besl = beslægtet.
bet = betydning.
betegn = betegnelse(r).
betudv = betydningsudvikling.
bf = bestemt og bekendt form.
biavl = biavlersprog.
bibet = bibetydning.
bibl = bibelsk sprog.
billedl = billedlig(t).
Bjerre = Bjerre-Hatting herreder, se s. 34.
bl a = blandt andet.
bogspr = læseudtale eller bogsproglig form eller udtryk.
bornh = bornholmsk.
br = brugelig(t).
bødk = bødkersprog.
c = (om køn:) commune; fælleskøn.
ca = cirka.
da = dansk.
dans = udtr fra dansekunsten.
dat = dativ.
demonstr = demonstrativ(t).
dep = deponent.
dial = dialekt, dialektal(t).

dim = diminutiv.
distrib = distributiv ɔ: hørende til (ell fremhævende) hvert enkelt led af helheden.
Djurs = Djursland med omliggende øer, se s. 34.
ds = det samme (spec ved bøjningsangivelser = uden endelse).
dss = det samme som.
dvs = det vil sige.
egl = egentlig.
Elbo = Elbo-Holmans herreder, se s. 34.
el = eller.
ellipt = elliptisk ɔ: med udeladelse (ell underforståelse) af ord.
emf = emfase, emfatisk.
eng = engelsk.
enklitisk = enklitisk tilføjet, i enklise.
eufem = eufemisme, eufemistisk.
evt = eventuel(le), eventuelt.
ex = eksempel.
exx = eksempler.
f = femininum.
f (føjet til (side)tal) = og den eller det følgende.
fagl = fagligt sprog.
farv = farversprog.
ff = og de følgende.
fisk = fiskenavn.
fiskerspr = fiskersprog.
Fjends = Fjends herred, se s. 34.
fl = flere.
flg = følgende.
folkeetym = folkeetymologi, folkeetymologisk.
foragt = foragtelig(t udtr).
forb = forbindelse(n) ell forbindelser(ne).
foreg = foregående.
forf = forfatter(e).
forh = forhold.
forsk = forskellig(e).
forstærk = forstærkende.
fr = fransk.
freo = fremmedord.
fris = frisisk.
fsv = fornsvensk (ca 1200–1525).
fugl = fuglenavn.
fx = for eksempel.
gen = genitiv.
germ = germansk.
Gerr = Gerrild-egnen, se s. 34.
gl = gammel(t), gamle.
gldgs = gammeldags, ɔ: ord, udtale osv, der endnu kan bruges af det ældre slægtled.
glholl = gammelhollandsk, middelnederlandsk.
glno = gammelnorsk.
got = gotisk.
gotl = gotlandsk.
gr = græsk.
grundbet = grundbetydning.
h(rd) (efter stednavn) = herred
h = hæfte.
Han = Hanherrederne, se s. 34.
Hards = Hardsyssel, se s. 34.
heb = hebraisk.
henh = henholdsvis.
hensobj = hensynsobjekt.
Him = Himmerland, se s. 34.
holl = hollandsk.
hovedbet = hovedbetydning.
hty = højtysk.
hybr = hybrid(dannelse).
hypok = hypokoristisk.
højtid = højtideligt sprog.
håndarb = fagudtryk fra kvindeligt håndarbejde.
håndv = håndværkersprog.
ieur = indoeuropæisk.
if = ifølge.
imp = imperativ.
in = innumerale eller »intettal«, om den særegne brug (gennemført i vjy) af neutral henvisning (navnlig) til stofnavne, hvortil der ikke er knyttet nogen talforestilling (»stofgenus«).
indbyggern. = indbyggernavn.
indl = indledning.
inf = infinitiv.
insekt = insektnavn.
interj = interjektion.
intr = intransitiv(t).
iron = ironisk spr.
isl = islandsk, dvs nyislandsk.
i st f = i stedet for.
Isøjy = Indre Sydøstjylland, se s. 34.
ital = italiensk.
jarg = jargon (slang).
jf = jævnfør.
jy = jysk.
jæg = jægersprog, jagtudtryk.
kbh = københavnsk.
kn = kvindenavn.
koll = kollektiv, efter formen ental, men betegnende en flerhed.
komp = komparativ.
konj = konjunktion.
konkr = konkret.
kontam = kontamination, kontamineret.
kort = kortspiludtryk.
kp = komparation.
L (foran stednavn) = Lille.
l = linie.
lapp = lappisk.
lat = latin.
l br = lidet brugt.
lign = lignende.
loll = lollandsk.

m = maskulinum.
m = med.
markn = marknavn(e).
medd = meddeler.
meng = middelengelsk.
meton = metonymisk ɔ: udtryksmåde, hvorved man ombytter begreber, der står i naturlig forbindelse med hinanden, fx sætter redskabet for den virkende.
mfl = med flere.
mhty = middelhøjtysk.
mht = med hensyn til.
ml = mellem.
mlat = middelalderlatin.
m m = med mere.
mn = mandsnavn.
mnty = middelnedertysk.
modalv = modalverbum.
mods = modsat.
modsv = modsvarende.
modsætn = modsætning.
Mols = Mols herred, se s. 34.
Msslesv = Mellem- og Sydslesvig, se s. 36.
mur = murersprog.
Mvjy = Midtvestjylland, se s. 34.
Møjy = Midtøstjylland, se s. 34.
møl = møllersprog.
N (foran stednavn) = Nørre.
n = neutrum.
ndf = nedenfor.
Ndjurs = Djurslands Nørre herred, se s. 34.
nedsæt = nedsættende (udtr).
nhty = nyhøjtysk.
no = norsk.
nom = nominativ.
nomen act = nomen actionis.
nomen ag = nomen agentis.
nord = nordisk.
nordfris = nordfrisisk.
Nsams = Nordsamsø, se s. 34.
nty = nedertysk.
num = numerale, talord.
nuv = nuværende.
Nvjy = Nordvestjylland, se s. 34.
nyda = nydansk, ɔ: dansk efter 1700.
nydann = nydannet, nydannelse.
nylat = nylatin ɔ: latin fra den nyere tid.
Nøjy = Nordøstjylland, se s. 34.
Nørrejy/nørrejy = Nørrejylland/nørrejysk, se s. 36.
obj = objekt.
oblik = oblik kasus ɔ: kasus som ikke er nominativ.
obs (i citater fra ældre ordbøger eller ordsamlinger) = (verbum) obsolet(um) dvs forældet (ord), ikke i brug.
obskøn = obskøn anvendelse, obskønt ord (udtryk).
oeng = oldengelsk.
ofl = og flere.
ohty = oldhøjtysk.
oldfr = oldfransk.
oldfris = oldfrisisk.
oldisl = oldislandsk.
olgn = og lignende.
omkr = omkring.
Ommers = Ommersyssel, se s. 34.
omtr = omtrent.
onomat = onomatopoietisk.
opr = oprindelig.
opt = optativ, konjunktiv.
ordspr = ordsprog.
orig = original(en).
ortogr = ortografi, ortografisk.
osax = oldsaxisk (oldnedertysk).
osv = og så videre.
ovenst = ovenstående.
overf = overført.
overs = oversat, oversættelse.
ovf = ovenfor.
pass = passiv.
pejor = pejorativ(t).
pers = person.
p gr af = på grund af.
pl = pluralis.
plant = plantenavn.
pleon = pleonasme, pleonastisk.
pn = personnavn(e).
poet = poetisk sprog.
port = portugisisk.
poss = possessiv (possessivt pronomen; ejendomsstedord).
pott = pottemagersprog.
pron = pronomen.
propr = proprium.
præd = prædikatsled.
præf = præfiks.
præp = præposition.
præs = præsens.
præs ptc = præsens participium.
præt = præteritum.
ptc = perfektum participium.
ptcadj = participialadjektiv.
påvirkn = påvirkning.
recipr = reciprok(t).
refl = refleksiv(t).
rel = relativ(t).
resp = respektive.
rm = rigsmål.
Rougsø = Rougsø herred, se s. 34.
run = runedansk.
russ = russisk.

S (foran stednavn) = Sønder.
s = substantiv.
sa = samme.
Sall = Salling, se s. 34.
sanskr = sanskrit.
s d = se dette.
Sdjurs = Djurslands Sønder herred, se s. 34.
sg = singularis, ental.
shetl = shetlandsk.
sj = sjælden(t).
Sjy = Sønderjylland (Nordslesvig), se s. 36.
sjæll = sjællandsk.
sk = skånsk.
Skt (foran stednavn) = Sankt.
skræd = skræddersprog.
slagt = slagtersprog.
Slesv = Slesvig, se s. 36.
slutn = slutning(en).
smed = smedesprog.
sml = sammenlign.
smsat = sammensat.
smst = sammesteds.
sn = slægtsnavn.
snedk = snedkersprog.
sp = spalte.
sp = spansk.
spec = speciel(t).
spot = spottende.
spr = sprog(brug).
spøg = spøgende.
Ssams = Sydsamsø, se s. 34.
ssg(r) = sammensætning(er).
Sslesv = Sydslesvig, se s. 36.
St (foran stednavn) = Store.
st v = stærkt verbum.
stedn = stednavn(e).
subj = subjekt.
subtr = subtraheret eller subtraktion.
suff = suffiks.
sup = superlativ.
sv = svensk.
sv v = svagt verbum.
Svjy = Sydvestjylland (og Indre Sydvestjylland), se s. 36.
syn = synonym, synonymt.
sætn = sætning.
Søjy = Sydøstjylland, se s. 34.
Sønderjy/sønderjy = Sønderjylland/sønderjysk, se s. 36.
talem = talemåde.
tidl = tidligere.
tilsv = tilsvarende.
trans = transitiv(t).
ty = tysk.
Tyrst = Nørre og Sønder Tyrstrup herreder, se s. 34.
tømr = tømrersprog.
u = under.
ubesl = ubeslægtet.
ubf = ubekendt form.
udtr = udtryk.
udv = udvikling.
uegl = uegentlig.
underbet = underbetydning.
undt = undtagen eller undtagelse.
upers = upersonlig(t).
urnord = urnordisk.
V (foran stednavn) = Vester.
v = verbum.
v hj af = ved hjælp af.
var = variant(er).
vbs = verbalsubstantiv.
vedk = vedkommende.
Vends = Vendsyssel, se s. 34.
vestfris = vestfrisisk.
vestgerm = vestgermansk.
Vestjy/vestjy = Vestjylland/vestjysk, se s. 36.
Vjy = Vestjylland, se s. 34.
Vmslesv = Vestlige Mellemslesvig, se s. 36.
vsa = ved siden af.
Vslesv = Vestslesvig, se s. 36.
vulg = vulgær(t sprog).
væv = væversprog.
ymda = yngre middeldansk (ca 1350–1500).
ymjy = yngre middeljysk (ca 1350–1500).
ældda = ældre middeldansk (ca 1100–1350).
ældjy = ældre middeljysk (ca 1100–1350).
ænhty = ældre nyhøjtysk.
ænjy = ældre nyjysk (ca 1500–1700).
ænsv = ældre nysvensk (ca 1525–1700).
Ø (foran stednavn) = Øster.
Øjy = Østjylland, se s. 34.
Øslesv = Østslesvig, se s. 36.
østfris = østfrisisk.
Østjy/østjy = Østjylland/østjysk, se s. 36.
* = »stjerne«, sættes foran verscitater eller (i den etymologiske parentes) foran de(n) konstruerede form(er).
.. = »to prikker«, sættes, hvor noget er udeladt i det pågældende citat.
| = »én streg«, sættes som betegnelse for linieudgang inde i verscitater.
|| = »to streger«, bruges som større, redaktionelt adskillelsestegn.

I tilfælde, hvor der er mulighed for misforståelse, er de ovenfor i forkortet form anførte ord skrevet helt ud.

III. ORDBOGENS LYDSKRIFT

Den enkelte ordbogsartikel består for de usammensatte ords vedkommende af to dele: indledningen, »hovedet«, hvori der gives oplysning om ordets udtale, bøjning, etymologi og eventuelt brugsområde, og den større del, »kroppen«, hvori der ved definitioner og citater gives oplysning om ordets betydning(er).

Hovedet indeholder principielt ordbogens oplysninger i en stærkt forenklet Danias lydskrift, medens kroppen bringer materialet fra trykte kilder i uforandret form, idet dog eventuelle citater fra de med ældre lydskriftsystemer affattede trykte og utrykte kilder omskrives (translittereres) til ordbogens lydskrift (jf. kap. IV nedenfor).

En detaljeret redegørelse for ordbogens lydskrift vil senere fremkomme, men nogle hovedpunkter i forenklingen skal nævnes allerede her.

Ustemte konsonanter efter de stærkt aspirerede klusiler angives ikke, fx *prɔp* prop, *træsko* træsko, *klaw'* klage. – Trods manglende aspiration skrives der *p*, *t*, *k* efter *s* og i postvokalisk, intervokalisk og postkonsonantisk stilling, fx *spark* spark, *stɔrk* stork, *hɔpə(r)* hopper, *hatən* hatten, vjy *væ"k* væg.

Palatalt *t* betegnes *tj*, fx vends *tjerk* kirke. – Palataliseret *k* og *g* betegnes *kj* og *gj*, fx vjy *kjær'k* kirke, *gjæl'* gæld. – Labialiseret *k* og *g* betegnes *kw* og *gw*, fx vjy *mukws* mus, *gwål'* gulv.

Labiodental nasal foran *v* og *f* er ubetegnet, fx *komlfykjer* komfur.

Der benyttes kun et tegn for de forskellige *r*-lyd.

De komplekse lyd (i Danias lydskrift betegnet) *hw*, *hj* og *ʂ* gengives *hw*, *hj* og *sj*, fx *hwa* hvad, *hjæm'* hjem.

Såvel den fremskudte spirant (Dania *χ*) som den tilbagetrukne (sønderjyske) ustemte spirant betegnes *x*, fx sjy *ba'x* bage, *pi'x* pige.

Diftonger. I lukkende diftonger gengives sidste komponent ved henholdsvis *j* og *w*, i åbnende diftonger gengives sidste komponent ved *ə*, fx vjy *bøj'* by, *hyw'* høj, *miə(r)* mere, *stuə(r)* store.

Medens det fællesdanske stød betegnes ved apostrof som i Dania, fx *go'* gå, *manˌ'* mand, betegnes det såkaldte vestjyske stød ved ", fx *ha"t* hatte, *kjæ"p* kæppe, *lam"p* lampe.

Den dynamiske cirkumfleks, der forekommer flere steder, er normalt ikke angivet, men i citater fra sydslesvigske dialekter, hvor den er betydningsadskillende, angives den ved accent cirkumfleks foran ordet, fx *^hu's* huse.

I simpleksord sættes trykstreg kun når trykket ikke falder på første stavelse.

IV. ÆLDRE LYDSKRIFTSYSTEMER MED TRANSLITTERATION

I adskillige ældre trykte og utrykte kilder er der anvendt særlige lydskriftsystemer. Materiale herfra er overført til ordbogens lydskrift, og for at eventuelle brugere let kan foretage en sammenligning eller kontrol, er nedenfor givet lister over de trykte kilders systemer med omsætning til det i ordbogen (JO) benyttede system.

Feilbergs lydskrift (fuldstændig fortegnelse)

Feilberg	JO	Feilberg	JO
a	*a*	*o*	*o*
b	*b*	*ò*	*ò*
b	*b*	*p*	*p*
c	*tj*	*r*	*r*
d	*d*	*s*	*s*
ð	*ð*	*t*	*t*
e	*e*	*ť*	*t̩*
è	*è*	*u*	*u*
ə	*ə*	*uwə*	*uə*
f	*f*	*uu̲wə*	*u·ə*
g	*g*	*uu̯·ə*	*u¹ə*
ǧ	*gj*	*v*	*v*
q	*q*	*w*	*w*
h	*h*	*y*	*y*
hj	*hj*	*yjə*	*yə*
hw	*hw*	*yi̯ə*	*y·ə*
i	*i*	*yj̯ə*	*y¹ə*
ijə	*iə*	*æ*	*æ*
i̯jə	*i·ə*	*o*	*o*
ij.ə	*i¹ə*	*ò*	*ò*
j	*j*	*å*	*å*
k	*k*	Længde, fx *a̲*	*a·*
k̡	*x*	Vestjysk stød, fx	
ǩ (også hos Hagerup)	*kj*	*kaɪ̯*, *laɱp*	*ka"t*, *laɱ"p*
l	*l*	Stød på anden kons.	
l̩	*l̩*	fx *maň'*	*maŋ'*
m	*m*	Stød på vokal, *hu̯s*	*hu¹s*
n	*n*	nasal, fx *q*	*q*
ň	*ŋ*	tryktegn, fx *a·*	*¹a*
ŋ	*ŋ*		

K. J. Lyngbys lydskrift

Som Feilberg og herudover:	JO
apostrof '	*ə*
korthed, fx *ą*	*a* (uangivet)
postvokalisk *g*	*q*

For sønderjyske dialekter uden stød og tone:		JO
Lyngby *hu̥s*		halvlængde *u*.
Feilb. *huəs*		
foran *p*, *t*, *k*	Lyngby *lok̥*	halvlængde *o*.
	Feilb. *loək*	

Evald Tang Kristensens lydskrift

Tang Kristensen	JO
ň	*ŋ*
ľ	*ļ*
ǩ	*kj*
ǧ	*gj*
đ	*ð*
g (postvok.)	*q*
dobbeltskrevet vokal eller konsonant	længdetegn
kursivt *p*, *t*, *k* og kursiv nasal, likvid, j eller w foran p, t, k i vestjysk	" foran *p*, *t*, *k*

Tang Kristensen	JO
kursiv kons. ellers	kons. + '
kursiv vokal	vok. + ꜝ

Hvor der ikke hersker tvivl, translittereres endvidere:

nd	*ŋ*
ld	*ļ*
ng	*ŋ*

Det samme gælder flg. diftonger:

e^{i}	*iə*
o^{u}	*uə*

i dialekter, hvor diftongkvaliteten med sikkerhed kendes.

P. K. Thorsens lydskrift

Thorsen	JO
i̱^{e}	*iə*
i̥^{e}	*iꜝə*
u̱^{o}	*uə*
u̥^{o}	*uꜝə*
y̱^{ø}	*yə*

Thorsen	JO
y̥^{ø}	*yꜝə*
ǩ	*tj*
ǧ	*dj*

ellers som Feilberg.

O. L. Grønborgs lydskrift

Som Feilberg og desuden:

	JO
v (i alle stillinger)	*w*
è (i svagtryksstavelser)	*ə*

M. B. Ottsens lydskrift

Ottsen	JO
í	*iţ*
æ·	*æ·*
æ	*ɛ*
æ̱·	*æ·*
æ̱	*æ*
ý	*yţ*
ø	*o̤*

Ottsen	JO
ú	*uk*
å	*å·*
å	*0*
å̱·	*ɔ·*
å̱	*ɔ*
ld	*ļ*
nd	*ŋ*

INDHOLD

Forord 5

I. Ordbogens kilder:

A. Utrykte kilder. Punktundersøgelser 7–8

B. Trykte kilder 8

Forkortede forfatternavne og bogtitler 9–33

II. Redaktionelle forkortelser:

A. Dialektområder m. kort 34–36

B. Almindelige forkortelser 36–39

III. Ordbogens lydskrift 40

IV. Ældre lydskriftsystemer med translitterationslister 41–42

JYSK ORDBOG

KILDER OG FORKORTELSER

Tillæg I

(1970)

I dette tillæg anføres dels forkortelser til ny tilkommen litteratur, dels rettelser til den i Kilder og forkortelser 1965 anførte litteratur.

FORKORTEDE FORFATTERNAVNE OG BOGTITLER

ABMarcussen. = Ord og Talemaader blandt Almuen paa Mols (1829) [udgår].

AEspegaard. = Arne Espegaard. **L.** = I læ bag klitten. 1968.

AFSchmidt. [tilføj:] – **DL.** = Fra Djurslands gamle Landsbyer. 1964. –

Agerskov (KAagaard 1809). = Ms ved Knud Aagaard. NkS.812e,4°.

Als (Gøtzsche ca 1820). = Ms ved Christian Carl Gøtzsche. NkS.812e,4°.

Anchersen.... udgår.

Anchersen, Ancher Sørensen se **SBork (Anchersen ca 1700).**

Andersen, Børge se **BAnd.**

Andersen, S. A. se **SAAnd.**

Andersen Sørensen Laurbjerg, Søren se **Laurb.**

ASørensen. = Andreas Sørensen. **VH.** = Ved det yderste Hav. 1953.

AThuborg. [tilføj:] – **B.** = Barndomsminder fra Lemvig. 1941. –

AVestergaard. = Alma Vestergaard. **ESt.** = En rowle Staaj. Komedie paa Vendelbomaal. 1937.

Bagger, Christian Kjølken se **Ulstrup (Bagger 1827).**

BAnd. = Børge Andersen. **R.** = Rønnemålet. 1959.

Becher, Ignatius se **Malle (Becher).**

Bindslev (Melsen ca 1810). = Ms ved Lars Melsen. NkS.811t,4° og NkS.812e,4°.

Bjerge, Povl Pedersen se **PPedersen (Bjerge).**

Bjerregaard, Hans se **Hjermind (Bjerregaard ca 1810).**

Bjerreh (Plesner? 1807). = Ms ved Ulrik Adolph Plesner (?). KDVS, VSO 197 og NkS.812e,4°.

Bjerreh (Plesner 1814/1818). = Ms ved Mathæus Plesner. NkS.812e,4°.

Bjerreh (Reedtz? ca 1825). = Ms muligvis ved H. Chr. Reedtz. NkS.812e,4°.

Bjerrehb. = Bjerre herreds bogen. Udg. af G. Laursen og T. Brummer. 1963.

BJulNiels. = Bent Jul Nielsen. **B.** = Et Bjerreherredsmål. Udtrykssystemet i dialekten i Barrit, Klakring og As sogne. 1968.

Blicher, Niels se **NBlich.** og **Randlev (NBlich. 1811).**

Bloch, J. se **JBloch.** [læs:] Bloch, Jørgen se **Lønborg (JBloch 1807).**

Borch, Ole se **Borup (OBorch 1814).**

Borup (OBorch 1814). = Ms ved Ole Borch. KDVS, VSO 648 og NkS.812e,4°.

Brahe, Sophie se **SophieBrahe.**

Brandt. = C. J. Brandt. **LB.** = Gammeldansk Læsebog. I. 1857. – **RD.** = Romantisk Digtning fra Middelalderen. I–III. 1869–77.

Bruun, Camillo se **CBruun.**

Bruun, Henrik se **HBruun.** og **Mandø (HBruun 1807).**

Brøchner, Hans se **HBrøchner.** [læs:] Brøchner, Hans se **Søvind (HBrøchner ca 1810).**

Budst. = Budstikken. Årbog for Dansk Folkemuseum og Frilandsmusseet. 1953ff.

Budts, Bertel Christian se **Torsager (BCBudtz 1829).**

CBruun. = Camillo Bruun. **FV.** = Fra Vendsyssel. Reiseindtryk og Optegnelser. 1866. – **MF.** = Hvad Marehalmen fortalte. (Ved Strand og Klit. II.) Skitzer. 1877.

CDavids.H. = P. C. Davidsen: ... [læs:] ... = C. Davidsen:...

CDuus. = Claus Duus. **Sundewitt.** = Topographisch-historische Darstellung der Halbinsel Sundewitt. Schleswig 1836.

Christensen, L. Brahe se **LBChrist.**

Christensen, Nikolaj se **NikChrist.**

Christensen, P. se **PChristensen.**

Christiansen, Erik se **EChristians.**

Christiansen, Lauritz U. se **LUChristians.**

ChrThagaard. = Chr. Thagaard. **Skagen.** = Blade af Skagens historie. Skagen 1967.

ChrWinther.... [udgår].

ChrWaagepetersen. = Christian Waagepetersen. **FT.** = Forsvundne Tømrerøkser. Kalundborg og omegns museums skrifter. 1965.

DaDial. = Danske Dialekttekster. (Udvalg for Folkemåls publikationer. Serie E). I ff. 1967 ff.

Dansk veterinærhistorisk Aarbog se **AarbVJt.**

Daugaard, Jacob Brøgger se **Torstrup (JBrDaugaard ca 1825).**

DHWulff. = D. H. Wulff. **Aalborg.** = Statistiske Bidrag til Aalborg Stifts Historie i Slutningen af det 17de Aarhundrede. 1887–88.

Dialektstudier. = Dialektstudier. Udg. af Institut for dansk Dialektforskning. I. 1964–65. II. 1967.

Dinsen, Hans se **Haderslev amt (HDinsen 1826).**

DiplHars. = Harsyssels Diplomatarium. Udg. af O. Nielsen. 18993.

DiplVib. = Diplomatarium Vibergense. Udg. ved A. Heise. 1879.

Djursland (anonym ca 1825). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°.

DjursNørreh (NBWelling ca 1840). = Ms ved Niels Bay Welling. NkS.812e,4°.

Dorph, Niels Vinding se **Horsens (NVDorph 1833).**

Dragstrup (Schor 1808). = Ms ved Poul Mzthias Schor. KDVS, VSO 247a og NkS.812e, 4°.

DuehDipl. = Dueholms Diplomatarium. Udg. af O. Nielsen. 1872.

Duus, Claus se **CDuus.**

EChristians.GÅ. = Erik Christiansen: Gennem Århus i træsko. Århus 1967.

EJespers. = Esbern Jespersen. **SAD.** = Sagnet om An Dyndbo. 1966.

Eliassen. = P. Eliassen. **K.** = Kongeaaen eller Den Gamle Grænse. 1926.

Espegaard, Arne se **AEspegaard.**

Farstrup/Hemmet (JJKaalund 1807). = Ms ved Joachim Jacob Kaalund. NkS.812e,4°.

Feilb. [tilføj:] – **FBF.** = Fællesskab blandt folkene i skik, æventyr og leg. Historisk Maanedsskrift 1887. –

Fjelstrup, Søren August se **Sinding (SFjelstrup ca 1825).**

Foersom, Peter se **Ribeh (Foersom 1811).**

Fog.... [udgår].

Fog, Schack Carl Emil se **Spandet (Fog 1808).**

Fogh, Ole Christian Hovedstrup se **Romdrup (Fogh 1828).**

Fogtman, Laurids se **VHorneh (LFogtman ca 1810).**

Fogtmann, Nikolai se **SBork (NFogtmann 1812).**

Fra Randers Amt se **AarbRanders.**

Fra Viborg Amt se **AarbViborg.**

Fædrel. = Fædrelandet 1835–82.

Gerner, Henrik Thomsen se **Gerner.** og **Viborg Stift (Gerner ca 1700).**

Gerner.... [læs:] **Gerner.** = Henrik Gerner. **Hesiod.** = Hesiodi Dage eller Rijmstock. 1670.

Gertsen, Nis se **NGertsen.**

Gjessing, Hakon se **HGjessing.**

GldOrdl. = Gammeldansk Ordliste. 1953–54. (dupl.). Med supplementer.

GldsSkæmt. [læs:] **GldgsSkæmt.**

GNiels. = Gunhild Nielsen. **R.** = Musikalsk accent i Rømømålet. 1959.

Graves.Ljørslev.... 3 H. (2 bd.) 1928–52 [læs:] I–III. 1928–52.

Grejs (HCMonrad ca 1820). = Ms ved Hans Christian Monrad NkS.812e,4°.

Guldager (PNThorup 1825). = Ms ved Peter Nicolai Thorup. NkS.812e,4°.

Gøtzsche, Christian Carl se **Als (Gøtszsche ca 1820).**

Gøtzsche, Henrik se **Tostrup (Gøtzsche ca 1825).**

Haderslev amt (HDinsen 1826). = Ms ved Hans Dinsen. NkS.812e,4°.

Hansen, H. J. se **Ribeh (HJHansen 1824).**

Hansen, Mads se **MHansen.**

Hansteen, Niels Lunde se **Tranebjerg (Hansteen ca 1825).**

HAOlivarius.... [udgår].

Hardboøre (BOlsen 1829). = Ms ved Børge Olsen. NkS.812e,4°.

Harsyssels Diplomatarium se **DiplHars.**

Hasselbalch, Fr. D. se **Viborg amt (Hasselbalch).**

HBakgaard. [tilføj:] – **ØM.** = Østers-øen Mors. 1954.

HBruun.... [læs:] **HBruun.** = Henrik Bruun. **Mandøe.** = Forsøg til en fysisk oekonomisk Beskrivelse over Ejlandet Mandøe under Riber Stift og Amt. 1806.

HCLyngbye.... [læs:] **HCLyngbye.** = Hans Christian Lyngbye. **FQ.** = Færøiske Qvæder om Sigurd Fofnersbane og hans Æt. Med et Anhang. Samlede og oversatte af –. 1822.

He (CCØstergaard ca 1830). Ms ved Christen Christensen Østergaard. NkS.812e,4°.

Hegelahr, Nicolaus se **Skarrild (NHegelahr ca 1810).**

Hellevad (Rømer 1809). = Ms ved Niels Vadum Rømer. NkS.812e,4°.

Hersom (Matzen ca 1825). = Ms ved Hans Henrik Matzen. NkS.812e,4°.

HGjessing. = Hakon Gjessing. **M.** = Drengeår og manddomsvirke i Tønder. 1968.

Hjerm (anonym 1807). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°.

Hjermind (Bjerregaard ca 1810). = Ms ved Hans Bjerregaard. NkS.812e,4°.

HjælpeO. = Hans Dahl: Dansk hjælpeordbog. 1875.

HKau. = Hans Kau. **KM.I.** = Af de kloge Mænds og Koners Saga. 1919. - **KM.II.** = Af de kloge Mænds Saga. 1922.

HKKrist. [tilføj:] **GSF.** = Gamle sydvestjyske fiskerlejer. Varde 1965. -

HMatthiessen. = Hugo Matthiessen, Otto Smith, Victor Hermansen. **Ribe.** = Ribe Bys Historie 1660–1730. 1929.

Horsens (NVDorph 1833). = Ms ved Niels Vinding Dorph. NkS.812e,4°.

HPHansen. [tilføj:] - **JSR.** = Jyske Skøjere og Rakkere. 1932. - **K.** = Kæltringejagten og andre beretninger fra det gamle Jylland. 1966. - **MH.** = Midtjyllands ældste Handelshus S. Truelsen & Søn. 1927. -

HPHansen.LF. [læs:] **LF.** = Låjlæ Folk. 1923 (jf. **HPHansen.K.** 28–43 med fornyet notation). -

HPJørg. = H. P. Jørgensen. **L.** = Landstinget på Urnehoved og Olgerdiget. 1967.

HRasmussen. = Holger Rasmussen. **L.** = Limfjordsfiskeriet før 1825. Sædvane og centraldirigering. 1968.

Hvidbjerg Revsh (ChrWinther ca 1830). = Ms ved Christian Hans Winther. NkS.812e,4°.

Hvidtfeldt.Åbenrå. = Johan Hvidtfeldt og Peter Kr. Iversen (red.): Åbenrå bys historie. I–II. 1961 og 1967.

Hübertz, Jens Rasmussen se **Hübertz.** og **Århus (JRHübertz ca 1835).**

Hübertz.Aarh.... [læs:] **Hübertz.** = Jens Rasmussen Hübertz. **Aarh.** = Actstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhuus. I–III. 1845–46.

Højer (Saxild ca 1848). = Ms ved Peter Saxild. NkS.2321,4°.

Højrup, Ole se **OHøjrup.**

Ibsen, Peter se **PIbs.**

JakKnu.... **CT.** [læs:] **CT.** = Den först' af de catilinarisk' Taaler af M. Tullius Cicero. Öwersaat epaa Jysk af Jakob. 1887.

JakMadsen. = Jacobus Matthię Arhusiensis: De litteris libri duo. 1586. (Acta Jutlandica. II. 3. 1930).

JBloch.... [udgår]

JColl.DF. [læs:] **JColl.DF.** = Jonas Collin: Bidrag til Kundskab om Danmarks Fiskerier. I. Skagen og Gammel Skagen. TF. VII. 1873. II. Aalbæk og Klitlund - Strandby - Frederikshavn. NTF. I ff. 1874 ff.

Jensen, Anker se **AJensen.** [udgår]

Jenssen-Tusch, J. se **JTusch.**

JLange. [tilføj:] - **PP.** = Primitive plantenavne. 1966.

JRolighed. [tilføj:] **B.** = Bolbjergbonden. 1966. - **JS.** = Det jyske sprog og dets bedste fortolkere. 1966.

JTusch. = H. Jenssen-Tusch: Nordiske plantenavne. 1867–71 (Sidetallene 289–292 bruges ved en fejl to gange og citeres anden gang 289²–292²).

Jylland (RMøller 1808). = Ms ved Rasmus Møller (1763–1842). NkS.812e,4°.

Jylland (HCLyngbye 1812). = Ms ved Hans Christian Lyngbye (1782–1837). NkS.812e, 4°.

Jylland (EViborg ca 1825). = Ms ved Erik Nissen Viborg. NkS.812e,4°.

Jylland (anonym ca 1825). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°.

JyLov. = Jyske Lov.

Jørgensen, H. P. se **HPJørg.**

Kau, Hans se **HKau.**

KBecker. [tilføj:] **M.** = Marianne. 1956.

Kjær.SFelding. = Brudstykker af Sdr. Felding sogns historie ved Jens Kjær og Eli Kjær samt S. K. Risbjerg Thomsen. 1966.

Klitgaard. [tilføj:] - **Hallund.** = Historisk-topografiske Optegnelser om Hallund Sogn. Efter C. Klitgaards Manuskript med Tilføjelser af P. Christensen. 1960. - **Nibe.** = Nibe Bys Historie indtil 1728. [1917]. -

KLNM. = Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder. Iff. 1956ff.

Knap, P. se **Virring (PKnap 1828).**

Kok. [tilføj:] - **Ordspr.** = Danske Ordsprog og Talemaader fra Sønderjylland. 1870.

KomGrønneg. = Skuespiltekster fra Komediehuset i Lille Grønnegade (1722–30). Udg. af Eiler Nystrøm ofl. I–V. 1920–24.

Kousgård. = John Kousgård Sørensen. **DSÅ.** = Danske sø- og ånavne. Iff. 1968ff.

Krist. [tilføj:] - **HL.** = Nogle Efterretninger om Herregaarden Lerchenfeldt's (Bonderup's) ældre Historie. Viborg 1889.

Kristensen, J. K. se **JKKrist.** [udgår]

KrMøller. [tilføj:] - **KB.** = Kås og brygge. 1968. -

KrSøndergaard. = Kr. Søndergaard. **G.** = Gamle Dages Redskaber og deres Brug. Lidt om de gamles daglige Liv. Særtryk af Morsø Folkeblad. 1934.

KSkytte. [tilføj:] – **T.** = Tossi-Poul. Wisbechs Almanak. Kolding 1869 (under navnet J. Nielsen; uden sidetal).

KUldall. = K. Uldall. **F.** = Frilandsmuseet. Vejleder. 1960.

Kaae. [tilføj:] **Hover.** = Hover, sognet ved åen, Hing herred, Ringkjøbing amt. 1967. –

Kaalund, Joachim Jacob se **Farstrup/Hemmet (JJKaalund 1807).**

Laurb. [tilføj:] – **WF.** = Wo' Faar i Hjortshøj. u.å.

LBChrist. = L. Brahe Christensen. **S.** = Om strømper. Udsendt af A/S Valby Strømpefabrik. Red. af –. 1953.

Limkilde.... [udgår]

Limkilde, Christian Gorm se **Sæby (Limkilde 1812).**

LUChristians. = Lauritz U. Christiansen. **PH.** = Æ profet hjemm. Vestjydske digte. 1966. – **SP.** = Skjelderier o potrætter. Vestjydske digte. Esbjerg 1967.

Lyngbye, Hans Christian se **HCLyngbye., Jylland (HCLyngbye 1812).** og **Vendsyssel (HCLyngbye 1812).**

Lønborg (JBloch 1807). = Ms ved Jørgen Bloch. KDVS, VSO 262 og NkS.812e,4°.

Løsning (Nysted ca 1700). = Ms ved Hans Olufsen Nysted. GkS.773,2°, GkS.784,2°, NkS.484,2° og NkS.483,2°.

Madsen, Jakob se **JakMadsen.**

Madssen, P. K. se **PKMads.** [læs:] Madsen, ...

Malle (Becher). = Ms ved Ignatius Becher. NkS.812e,4°.

Mandø (HBruun 1807). = Ms ved Henrik Bruun. KDVS, VSO 262.

Marcussen, A. B. se **ABMarcussen.** [læs:] Marcussen, Andreas Bjørn se **Tved (ABMarcussen 1829).**

MarkMont. = Mark og Montre. Fra sydvestjyske museer. 1965ff.

Matthiessen, Hugo se **HMatthiessen.**

Matzen, Hans Henrik se **Hersom (Matzen ca 1825).**

Melsen.... [udgår]

Melsen, Lars se **Bindslev (Melsen ca 1810).**

MHansen-ANielsen. = Mads Hansen og Anton Nielsen. **H.** = Hovro til en Vinteraften. 1870.

Michelsen, Peter se **PMichelsen.**

Milling.... [udgår]

Milling, Jesper Christian se **Vendsyssel/Himmersyssel (Milling 1829).**

Moldrup, Jens Laasby se **Ty (Moldrup 1744).**

Monrad, Hans Christian se **Grejs (HCMonrad ca 1820).**

Moritz. = Eduard Moritz. **Röm (1903).** = Die Nordseeinsel Röm. Hamburg 1903. – **Röm (1909).** = Die Insel Röm. Berlin 1909.

Mortensen.Give. [læs:] **Mortensen.** = Rasmus Mortensen. **Give.** = Give Sogn. Med Bidrag af Gunnar Knudsen. 1941. [tilføj:] **Balle.** = Balle Sogn. Af Silkeborgegnens Historie. 1946. –

Møller, Rasmus se **Jylland (RMøller 1808).**

Naur.H. = ... [tilføj:] Med en indledning af Jeppe Aakjær. 1928.

NGertsen. = Nis Gertsen. **H.** = Hygge i Hjemmet. Skuespil i tre Akter. Em pr. Vraa 1929.

Nielsen, Bent Jul se **BJulNiels.**

Nielsen, Gunhild se **GNiels.**

NikChrist. = Nikolaj Christensen. **F.** = Folkeeventyr fra Kær herred. Hft. 1–2. 1963–66.

NTF. = Nordisk Tidsskrift for Fiskeri. I–VII. 1874–1882. (Ny Række af TF.)

Nysted.... [udgår]

Nysted, Hans Olufsen se **Løsning (Nysted ca 1700).**

Oddum (Stockholm 1807). = Ms ved Niels Nicolai Stockholm. KDVS, VSO 262.

Ohrt.DT. [læs:] = Danmarks Trylleformler. I–II. 1917 og 1921.

OHøjrup. = Ole Højrup. **L.** = Landbokvinden. 1966.

Olivarius, Hans Aggerup se **HAOlivarius.** [læs:] Olivarius, Hans Aggerup se **Velling (HAOlivarius 1807).**

Olsen, Børge se **Hardboøre (BOlsen 1829).**

Ottsen.HostrupD.... II (Ordbog). 1961ff. [læs:] II. 1–5 (Ordbog). 1961–69.

Outzen, Nicolaus se **Tinglev (NOutzen ca 1825).**

PChristensen. = P. Christensen. **LV.** = De gamle landsbysmede og deres værksteder. Dansk Smede-Tidende. Jubilæumsnr. okt. 1960.

PIbs. = Peter Ibsen. **MS.** = Mod Strømmen. 1965.

PJWandal. = Peder J. Wandal. **Cat.** = Catalogus CCC Vocabulorum Danicorum. 1651.

Plesner, Mathæus se **Bjerreh (Plesner 1814/1818).**

Plesner.... [udgår]

Plesner, Ulrik Adolph se **Bjerreh (Plesner? 1807).**

PMichelsen. = Peter Michelsen. **I.** = Ildsteder og opvarmning på Frilandsmuseet. 1968.

Pont. = Henrik Pontoppidan. (For de enkelte værker anvendes forkortelserne i ODS).

PoulAnd. [læs:] **PoulAnd.** = Poul Andersen. **F.** = Fonemsystemet i Østfynsk. 1958. –

P. = Prøver på danske Folkemål. Dansk IV. 1943.

Randers (Thorsen 1829). = Ms ved Thorsen. NkS.812e,4°.

Randers (anonym 1 ca 1825). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°. Fasc.IV.5–7.

Randers (anonym 2 ca 1825). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°. Fasc.IV.8.

Randers (anonym 3 ca 1825). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°. Fasc.IV.9.

Randlev (NBlich. 1811). = Ms ved Niels Blicher (1748–1839). NkS.812e,4°. Jf. DF. 1964. Tillægsh 119f.

Rasmussen, Holger se **HRasmussen.**

Rasmusen, Poul se **PRasm.** [læs:] Rasmussen,....

Rasmusen, R. C. se **RCRasm.** [udgår].

Rasmussen, R. C. se **Samsø (RCRasmussen).**

Raunkjær, C. se **Raunkj.**

Raunkj. = C. Raunkjær. VH. = Fra en vestjydsk Hedegård i tiden ca. 1865–75. Viborg 1964.

Ravn, O. Chr. se **Ålsø (OCRavn ca 1828).**

Ribe (Foersom 1811). = Ms ved Peter Thun Foersom. NkS.812e,4°.

Ribe (HJHansen 1824). = Ms ved Hans Jacob Hansen. NkS.812e,4°.

Ribeh (Terpager 1 og 2 ca 1700). = Ms ved Peder Nielsen Terpager. GkS.733.I–II,2.

Romdrup (Fogh 1828). = Ms ved Ole Christian Hovedstrup Fogh. NkS.812e,4°.

Rostoch (ca 1690). = Mads Pedersen Rostoch: Dend gamle og navnkundige Kiøbstæd Ribe. Udg. ved Mogens Bencard. 1967.

Rømer.... [udgår]

Rømer, Niels Vadum se **Hellevad (Rømer 1809).**

Røst.... [udgår]

Røst, Simon se **Åsted (Røst 1808).**

SAAnd. = S. A. Andersen. G. = Geologisk fører over Holmsland og dens klit. Udg. af Historisk Samfund for Ringkøbing amt i Hardsyssels Aarbog. 1963.

Salling (anonym ca 1810). = Ms ved anonym. NkS.812e,4°.

Samsø (RCRasmussen). = Ms ved R. C. Rasmussen efter H. W. Kruse. NkS.2321,4°.

Saxild, Peter se **Højer (Saxild ca 1848).**

SBork (Anchersen ca 1700). = Ms ved Ancher Sørensen Anchersen. GkS.773,2°.

SBork (NFogtmann 1812). = Ms ved Nikolai Fogtmann. NkS.812e,4°.

Schade.... [læs:] **Schade.** = C. Schade: Bidrag til et jydsk Idioticon. 1807. Dialektoptegnelser fra Mors. Udg. ved Bent Søndergaard. 1968. (Jyske folkemål nr. 7). – **Mors.** = Beskrivelse over Øen Mors. 1811.

Schmidy, A. J. se **AJSchmidt.** [læs:] Schmidt,...

Schor.... [udgår]

Schor, Poul Mathias se **Dragstrup (Schor 1808).**

Sinding (SFjelstrup ca 1825). = Ms ved Søren August Fjelstrup. NkS.812e,4°.

Skarrild (NHegelahr ca 1810). = Ms ved Nicolaus Hegelahr. NkS.812e,4°.

Skast hrd. = Skast herreds tingbog. 1636ff. Udg. af Udvalget for udgivelse af kilder til landbefolkningens Historie ved Poul Rasmussen, under tilsyn af Carl Rise Hansen. 1955ff.

Skast (Teilmann 1763). = Ms ved Thøger Reenberg Teilmann 1763. Add.448,4°.

Skyum. [tilføj:] M. = Morsingsk. Særtryk af Morsø Folkeblad. 1931. –

Snapseleksikon. = Snapseleksikon. Udg. af Aktieselskabet De Danske Spritfabrikker. u.å.

SophieBrahe. = Sophie Brahes regnskabsbog 1627–40. Udg. ved Henning Paulsen. 1955.

Spandet (Fog 1808). = Ms ved Carl Emil Schack Fog. KDVS, VSO 280 og NkS.812e, 4°.

SprKult. [læs:] = Sprog og Kultur. Iff. 1932ff.

SStef. [tilføj:] – **LL.2.** = Bag lave længer. 1967.

Staby (Windeling 1807). = Ms ved Niels Sørensen Windelin. KDVS, VSO 262 og NkS.812e,4°.

Stockholm.... [udgår]

Stockholm, Niels Nicolai se **Oddum (Stockholm 1807).**

Sæby (Limkilde 1812) = Ms ved Christian Gorm Limkilde. NkS.812e,4°.

Søndergaard, Kr. se **KrSøndergaard.**

Sønderjylland (Uk.sjy. ca 1700). = Ms ved ukendt sønderjysk præst i Ribe Stift ca 1700. GkS.773,2°. (Jf SprKult. X. s. 80).

Sørensen, Andreas se **ASørensen.**

Sørensen, John Kousgård se **Kousgård.**

Sørensen Laurbjerg, Søren Andersen se **Laurb.**

Søvind (HBrøchner ca 1810). = Ms ved Hans Brøchner. JI.Ms.36,0.

Teilmann, Thøger Reenberg se **Skast (Teilmann 1763).**

Terpager.[1,2]**....** [udgår]

Terpager, Peder Nielsen se **Ribe (Terpager 1, 2 ca 1700).**

TF. = Tidsskrift for Fiskeri. I–VII. 1866–73. (Fortsættes i NTF.)

Thagaard, Chr. se **ChrThagaard.**

Thorsen, se **Randers amt (Thorsen 1829).**

Thorup, Peter Nicolai se **Guldager (PNThorup 1825).**

ThøgLars.... [tilføj:] – **D.** = Dagene. 1905. – **K.** = Kværnen. 1915. –

Tinglev (NOutzen ca 1825). = Ms ved Nicolaus Outzen. NkS.812e,4°.

Torsager (BCBudtz 1829). = Ms ved Bertel Christian Budtz. NkS.812e,4°.

Torstrup (JBrDaugaard ca 1825). = Ms ved Jacob Brøgger Daugaard. NkS.812e,4°.

Tostrup (Gøtzsche ca 1825). = Ms ved Henrik Gøtzsche. NkS.812e,4°.

Tranebjerg (Hansteen ca 1825). = Ms ved Niels Lunde Hansteen. NkS.812e,4°.

Trap. = J. P. Trap. **HS.** = Statistisk-topographisk Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig. I (Alm. Deel), II (Spec. Deel). 1864.

Tved (ABMarcussen 1829). = Ms ved Andreas Bjørn Marcussen. NkS.812e,4°.

Ty (Moldrup 1744). = Ms ved Jens Laasby Moldrup.

Tøxen.... [udgår]

Tøxen, Peder se **Varde (Tøxen 1698).**

Uldall, K. se **KUldall.**

Ulstrup (Bagger 1827). = Ms ved Christian Kjølken Bagger. NkS.812e,4°.

Wandal, Peder J. se **PJWandal.**

Varde (Tøxen 1698). = Ms ved Peder Tøxen. GkS.772,2°. (Jf SprKult. X. s. 77f).

Vejrup. = Peter Vejrup. **P.** = Plovmandssange. 1922.

Velling (HAOlivarius 1807). = Ms ved Hans Aggerup Olivarius. KDVS, VSO 262 og NkS.812e,4°.

Welling, Niels Bay se **DjursNørreh (BNWelling ca 1840).**

Vendsyssel (HCLyngbye 1812). = Ms ved Hans Christian Lyngbye. NkS.812e,4°.

Vendsyssel/Himmersyssel (Milling 1829). = Ms ved Jesper Christian Milling. NkS.812e,4°.

Vestergaard, Alma se **AVestergaard.**

VHorneh (LFogtman ca 1810). = Ms ved Laurids Fogtman. NkS.812e,4°.

Viborg, Erik Nissen se **Jylland (EViborg ca 1825).**

Viborg amt (Hasselbalch). = Ms ved Fr. D. Hasselbalch. NkS.812e,4°.

Viborg stift (Gerner ca 1700). = Ms ved Henrik Thomsen Gerner. GkS.773,2°.

Willumsen, Søren se **ØHornum (Willumsen 1827).**

Windelin.... [udgår]

Windelin, Niels Sørensen se **Staby (Windelin 1807).**

Winther, Christian Hans se **Hvidbjerg Revsh (ChrWinther ca 1830).**

Virring (PKnap 1828). = Ms ved P. Knap. NkS.812e,4°.

Viskum (Vistoft). = Ms ved Søren J. Vistoft. NkS.812e,4°.

Vistoft, Søren J. se **Viskum (Vistoft).**

VortLandbrug. = Vort Landbrug. Et Ugeblad for den danske Bonde. Udg. af Chr. Christensen og J. H. Bagge. 1888.

Wulff, D. H. se **DHWulff.**

Waagepetersen, Christian se **ChrWaagepetersen.**

Zangenberg.... [læs:] **Zangenberg.** = H. Zangenberg. **B.** = Bondekøkkenet i gamle Dage. 1932. – **DB.** = Danske Bøndergaarde. Grundplaner og Konstruktioner. Danmarks Folkeminder. Nr. 31. 1925.

ØHornum (Willumsen 1827). = Ms ved Søren Willumsen (1774–1836). NkS.812e,4°.

Østergaard, Christen Christensen se **He (CCØstergaard ca 1830).**

Aagaard, Knud se **Agerskov (KAagaard 1809).** og **Aagaard.**

Aakj.... [tilføj:] – **Br.** = Breve fra Jeppe Aakjær 1883–1899. Samlet og udg. af Solvejg Aakjær Bjerre. 1944. – **JF.** = Jyske Folkeminder. Udg. af Bengt Holbek. 1966. – **OT.** = I Oplysningens Tjeneste. 2. udg. 1953. –

Ålsø (OCRavn ca 1828). = Ms ved O. Chr. Ravn. NkS.812e,4°.

AarbVendsFL. = Vendsyssel Folk og Land. Historisk-topografisk Aarbog. Red. og udg. af Anton Jacobsen. Iff. 1908ff.

Århus (JRHübertz ca 1835). = Ms ved Jens Rasmussen Hübertz. NkS.812e,4°.

Årsber.SNF. = Selskab for Nordisk Filologi. Årsberetning. 1933ff.

Åsted (Røst 1808). = Ms ved Simon Røst. KDVS, VSO 247a og NkS.812e,4°.

ALMINDELIGE FORKORTELSER

Angel/angel = Angel/angelsk, se s. 36.
Anh/anh = Anholt/anholtsk, se s. 34.
augm = augmentativ.
bf = bekendt form.
bygn = udtryk fra bygningskunsten.
ds = det samme.
fol = folio.
fær = færøsk.
hjulm = hjulmagersprog.
hs = håndskrift.
Isøjy/isøjy = Indre Sydøstjylland/indre sydøstjysk, se s. 34.
kirk = kirkeligt sprog.
kæltr = kæltringsprog.
litt = litteratur.
ms = manuskript.
Msslesv/msslesv = Mellem- og Sydslesvig/mellem- og sydslesvigsk, se s. 36.
mul = muligvis.
Mvjy/mvjy = Midtvestjylland/midtvestjysk, se s. 34.
Møjy/møjy = Midtøstjylland/midtøstjysk, se s. 34.
Nsams/nsams = Nordsamsø/nordsamsisk, se s. 34.
Nvjy/nvjy = Nordvestjylland/nordvestjysk, se s. 34.
Nøjy/nøjy = Nordøstjylland/nordøstjysk, se s. 34.
Nørrejy/nørrejy = Nørrejylland/nørrejysk, se s. 36.
Ommers/ommers = Ommersyssel/ommersysselsk, se s. 34.
pl = pluralis; i forb m adj-bøjning = pluralis og bestemt form.
reb = rebslagersprog.
reg = register.
relig = religiøst sprog.
Sjy/sjy = Sønderjylland (Nordslesvig)/sønderjysk, se s. 36.
skol = skolejargon.
Slesv/slesv = Slesvig/slesvigsk, se s. 36.
soldat = soldatersprog.
Ssams/ssams = Sydsamsø/sydsamsisk, se s. 34.
Sslesv/sslesv = Sydslesvig/sydslesvigsk, se s. 36.
Svjy/svjy = Sydvestjylland (og Indre Sydvestjylland)/sydvestjysk, se s. 36.
Søjy/søjy = Sydøstjylland/sydøstjysk, se s. 34.
Sønderjy/sønderjy = Sønderjylland/sønderjysk, se s. 36.
søv = ord og udtryk fra søvæsenet.
t = tallet (efter århundredangivelse).
tilf = tilføjet, tilføjelse.
Vends/vends = Vendsyssel/vendsysselsk, se s. 34.
Vmslesv/vmslesv = Vestlige Mellemslesvig/vestmellemslesvigsk, se s. 36.
vn = vestnordisk.
Vslesv/vslesv = Vestslesvig/vestslesvigsk, se s. 36.
ænyda = ældre nydansk (1500–1700).
Øjy/øjy = Østjylland/østjysk, se s. 34.
Øslesv/øslesv = Østslesvig/østslesvigsk, se s. 36.

® tegnet angiver, at oplysningen hviler på et større arkivmateriale (som regel ca. 500 besvarelser på en udsendt spørgeliste).

-0 = »stort nul« anvendes i forb m morfologiske kategorier for at angive at den pågældende bøjningsform er uden endelse.

Rettelser til s. 34ff.

S. 34 lin. 22: Mols: 2020, 2032–32, læs: Mols: 2020, 2023–32.
S. 34 lin. 5 f.n.: Indre Sydøstjylland (2192–, læs: Indre Sydøstjylland (2057, 2192–.
S. 34 lin. 4 f.n.: 2652–88), læs: 2652–88, 3053–54, 3056–57).
S. 36 lin. 3: 05, 3053–54, 3056–57), læs: 05).
S. 36 lin. 3: Svjy, læs: Isvjy.
S. 37 lin. 13: hypok = hypokoristisk., læs: hyp = hypokoristisk.
S. 41 tilføj: Feilberg: *ö* – JO: *ö*
S. 41 lin. 4 f.n.: fx *maň'*, læs: fx *maň*